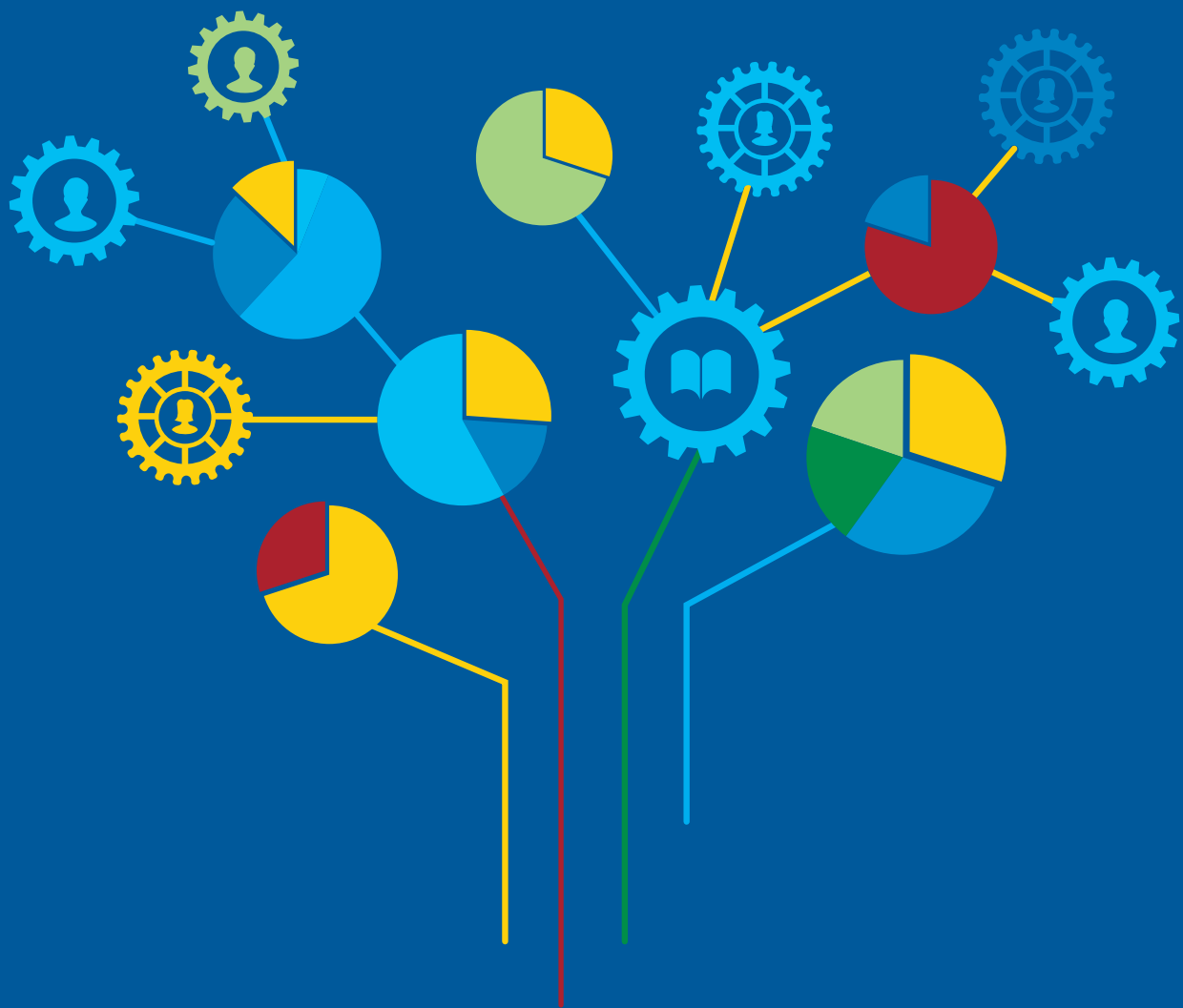

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПЕРШОГО РОКУ ПРОВЕДЕННЯ
ЕКСПЕРИМЕНТУ ІЗ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПІЛОТНОГО ПРОЄКТУ
У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ
З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ
ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

I етап, 2019-2020 н.р.

ISBN 978-617-7283-38-5

Рекомендовано Науково-методичною радою Науково-методичного центру ВФПО
(протокол від 13.07. 2020 № 3)

Аналітичний звіт за результатами першого року проведення експерименту із запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти відповідно до наказу МОН від 15.10.2019 №1296 «Щодо запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» / О. Давліканова, Т. Іщенко, А. Чайковська. – Київ, 2020. – 96 с.

У звіті подано аналіз результатів першого року пілотного проєкту із впровадження дуальної форми здобуття освіти у закладах фахової передвищої та вищої освіти України, описано підходи до організації співпраці із роботодавцями з метою підготовки здобувачів освіти за дуальною формою, вивчено думку сторін щодо переваг та недоліків такої форми, визначено завдання для створення сприятливих умов поширення нових практик, зібрано дані для доопрацювання нормативної бази.

Призначено для учасників пілотного проєкту, роботодавців та їх об'єднань, торгово-промислових палат, закладів фахової передвищої та вищої освіти, експертів у сфері освіти, здобувачів освіти, Директорату вищої освіти і освіти дорослих Міністерства освіти і науки України, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які опікуються питаннями освіти, й інших суб'єктів, зацікавлених у поширенні дуальної форми здобуття освіти в Україні.

Виконавці дослідження: Науково-методичний центр ВФПО та Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні.

Дані звіту повністю базуються на інформації поданій закладами освіти.

Звіт розміщено на сайтах:

**Науково-методичний
центр ВФПО**

м. Київ, вул. Смілянська, 11

<http://nmc-vfpo.com/>

⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮

**Міністерство освіти
і науки України**

м. Київ, пр-т Перемоги, 10

<https://mon.gov.ua/ua>

⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮
⋮

**Представництво Фонду
ім. Фрідріха Еберта
в Україні**

м. Київ, вул. Пушкінська, 34

www.fes.kiev.ua

ЗМІСТ

.....

ВСТУП ВІД МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ	7
ВСТУП ВІД АВТОРІВ ЗВІТУ	8
ПОДЯКА	9
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	10
1. ОГЛЯД ПРОЦЕСУ ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	11
2. ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ	14
3. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	17
4. КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІЛОТНОГО ПРОЄКТУ	19
4.1. Які основні причини спонукали заклад освіти впровадити ДФЗО?	20
4.2. Хто ініціював встановлення двосторонньої співпраці між закладом освіти та роботодавцем?	22
4.3. Чи затверджено наказом запровадження ДФЗО у закладі освіти?	23
4.4. Чи передбачено створення окремого структурного підрозділу (координаційного центру ДФЗО)?	24
4.5. Чи розроблено закладом освіти критерії відбору партнерів-роботодавців?	25
4.6. Перелік закладів освіти, в яких було запроваджено навчання за ДФЗО у 2019-2020 н.р., спеціальностей, партнерів-роботодавців та посад, які обіймають здобувачі.	26

4.7. Перелік галузей знань та спеціальностей, за якими організовано та проводилося навчання за дуальною формою у 2019-2020 н.р.	33
4.8. Курс, на якому навчалися здобувачі за ДФЗО у 2019-2020 н.р.	34
4.9. Період, в який здобувачів освіти переведено на ДФЗО	35
4.10. Чи підписано двосторонній договір із вказаним роботодавцем(цями) щодо співпраці у підготовці здобувачів освіти за ДФЗО?	36
4.11. Чи підписано тристоронні договори?.....	37
4.12. Чи укладено між роботодавцями та здобувачами освіти трудові договори?	40
4.13. Якого типу договори було укладено? (наприклад: строковий, безстроковий, цивільно-правова угода)	41
4.14. Посади, які обіймали здобувачі освіти, що навчались за ДФЗО у 2019-2020 н.р.	41
4.15. Чи розроблено процедуру відбору здобувачів освіти на навчання за ДФЗО? ...	44
4.16. Чи розроблено критерії відбору здобувачів освіти на навчання за ДФЗО?	46
4.17. Чи узгоджували із роботодавцем(цями) освітню програму?	47
4.18. Чи узгоджували із роботодавцем(ями) програму навчання на робочих місцях?	47
4.19. Чи узгоджували із роботодавцем(цями) індивідуальний навчальний план? ...	48
4.20. Як часто контактують із роботодавцями для узгодження поточних питань? ...	48
4.21. Зміни до навчальних планів і програм. Скільки кредитів ЄКТС відведено на навчання на робочому місці?	48
4.22. Як організовано освітній процес за ДФЗО (час перебування в закладі освіти та на робочому місці)?.....	50
4.23. Скільки наставників працює із здобувачем освіти протягом всього періоду здобуття освіти за ДФЗО?	51

4.24. Чи є у партнера-роботодавця критерії відбору наставників?	51
4.25. Чи отримали наставники спеціальну методичну підготовку? Хто забезпечив навчання наставників (заклад освіти/роботодавець/третя сторона) та яким чином?.....	52
4.26. Чи надає роботодавець можливість стажування на виробництві педагогічним та науково-педагогічним працівникам закладу освіти?.....	53
4.27. Як проводиться поточний та підсумковий контроль? Порівняльний аналіз успішності здобувачів освіти, що навчаються за ДФЗО та денною формою здобуття освіти.	54
4.28. Чи беруть участь роботодавці-партнери у процедурі оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за ДФЗО?	56
4.29. Чи передбачено процедуру контролю за виконанням індивідуального навчального плану на робочому місці?	57
4.30. Чи передбачено виплату грошової винагороди здобувачеві освіти за виконання трудових обов'язків? Якщо відомо, вказати співвідношення грошової винагороди, яку отримує здобувач освіти у роботодавця, до середнього розміру заробітної плати на аналогічній посаді фахівця підприємства?	58
4.31. Чи збережено державну академічну стипендію здобувачам освіти, що її отримували та перейшли на ДФЗО?.....	59
4.32. Чи є випадки, коли оплату вартості підготовки здобувача освіти за ДФЗО, що навчається на контрактній основі, бере на себе роботодавець?	59
4.33. Чи розраховував роботодавець свої витрати на підготовку одного здобувача освіти за ДФЗО?.....	60
4.34. Чи були випадки відмови здобувачів освіти від навчання за ДФЗО і повернення до попередньої форми здобуття освіти? З яких причин?	60
4.35. Чи були випадки відмови здобувачів освіти працювати у певного роботодавця? Чому? Як вирішили проблему?	60
4.36. Чи були випадки розірвання договірних відносин із здобувачем освіти за ДФЗО за ініціативи роботодавця?	60

4.37. Чи виникали інші труднощі в процесі запровадження ДФЗО у закладу освіти чи роботодавця? Як їх вирішували?	61
4.38. Чи проводилось опитування серед здобувачів освіти щодо переваг та недоліків такої форми здобуття освіти?	62
4.39. Чи залишилися випускники, що навчались за ДФЗО, працювати на підприємстві, де проходили навчання?	62
4.40. Пропозиції закладів освіти щодо вдосконалення організації навчання за ДФЗО.	63
ВИСНОВКИ	64
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ	71
ДОДАТОК 1 Нормативна база для впровадження дуальної форми здобуття освіти в закладах фахової передвищої та вищої освіти.....	79
ДОДАТОК 2 Наказ Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2019 р. №1296 «Щодо запровадження пілотного проекту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» ..	80
ДОДАТОК 3 Робоча група з доопрацювання опитувальника.....	93
ДОДАТОК 4 Кейс впровадження ДФЗО в ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»	94
АВТОРИ	97

ВСТУП ВІД МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Давня проблема української освіти полягає у незадоволеності українських роботодавців якістю підготовки молодих фахівців. Випускники університетів та коледжів отримують належні теоретичні знання, але не мають достатніх навичок для того, щоб одразу після початку своєї трудової діяльності ефективно і якісно працювати на робочих місцях. Окрім додаткового навчання практичних навичок, молодь потребує й сформованих умінь роботи в команді, відповідального ставлення до процесів і результатів власної діяльності, професійної і соціальної адаптації до виконання практичної, повсякденної, фахової роботи в колективі тощо.

Одним із підходів, що довів свою ефективність у вирішенні зазначених проблем, є дуальна освіта Федеративної Республіки Німеччина, яка своїм корінням сягає глибоко в традиції ремісничого учнівства. В Україні такої моделі в чистому вигляді не було, хоча її елементи традиційно існують у технічних і аграрних закладах вищої освіти, в системі фахової передвищої освіти. Завдяки зусиллям Фонду ім. Фрідріха Еберта, в останні п'ять років, в Україні розпочався достатньо суттєвий рух за впровадження дуальної форми здобуття освіти і чимала кількість стейкхолдерів для розвитку ДФЗО змогли побачити особисто, як працює дуальна освіта в Німеччині. За кілька років роботи було проведено багато заходів, основним завданням яких було ознайомити освітянську спільноту, громадськість, роботодавців з можливими перевагами і недоліками ДФЗО.

На сьогодні в законодавстві України, а саме в Законі України «Про освіту», в Законі України «Про вищу освіту», в Законі України «Про фахову передвищу освіту» дуальну освіту «легалізовано», чим створено відповідні умови для впровадження цієї форми здобуття освіти у діяльність закладів вищої та фахової передвищої освіти.

Саме тому, восени 2019 року МОН України відповідним наказом запровадило проведення широкомасштабного пілотного проєкту у сфері дуальної освіти. В експерименті беруть участь 44 заклади вищої і фахової передвищої освіти, понад 100 роботодавців, представників великого, середнього та малого бізнесу. На Державну установу «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» покладено функцію забезпечення науково-методичного супроводу навчання за ДФЗО у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Завдання експерименту полягає у відпрацюванні різних моделей дуальної освіти в Україні впродовж чотирьох років та розбудови ДФЗО, яка буде корисною і для освіти, і для бізнесу, надаватиме кращі перспективи і можливості здобувачам освіти, сприятиме подальшому розвитку закладів освіти.

Ми розуміємо, що національний контекст вимагає адаптації зарубіжного досвіду до реалій української економіки і унеможливорює створення єдиного підходу до організації навчання за ДФЗО за всіма спеціальностями. Ми не вважаємо за доцільне перетворення всієї вищої та фахової передвищої освіти в дуальну, адже ДФЗО – це поглиблена, інтегрована форма освіти для тих, хто готовий поєднувати навчання у закладі освіти і роботу безпосередньо на робочих місцях.

Відомо, що певний досвід у впровадженні ДФЗО має професійно-технічна освіта (розроблене Положення, адаптуються різні моделі дуальної освіти) і основні напрацювання можна використовувати під час організації ДФЗО у вищій школі. Водночас ми усвідомлюємо, що підготовка фахівців за ДФЗО в системі вищої та фахової передвищої освіти є більш складним, довготерміновим завданням і ми маємо залучити для її вирішення науковців та освітян, громадські організації, професійні асоціації, об'єднання роботодавців, які дійсно розуміють значення ДФЗО для підвищення якості підготовки майбутніх фахівців.

ВСТУП ВІД АВТОРІВ ЗВІТУ

.....

Наказ Міністерства освіти і науки України (МОН) від 15 жовтня 2019 р. № 1296 «Щодо запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» (далі – Наказ №1296) передбачає початок експерименту із запровадження дуальної форми здобуття освіти (ДФЗО) у 44 закладах фахової передвищої та вищої освіти з жовтня 2019 року. Цим Наказом на Державну установу «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» (далі – Науково-методичний центр ВФПО) покладено такі функції: (1) забезпечення науково-методичного супроводу дуального навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти; (2) щорічне узагальнення звітів щодо впровадження дуального навчання у закладах освіти; (3) забезпечення проведення семінарів, тренінгів, майстер-класів, інформаційної кампанії щодо впровадження дуальної освіти.

Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, яке є партнером МОН із впровадження дуальної форми здобуття освіти із 2013 р., а також партнером Науково-методичного центру ВФПО із 2017 р., надало організаційну, методичну, аналітичну та фінансову допомогу у проведенні дослідження та підготовці звіту.

Наразі закінчується перший рік експерименту, на результати якого вплинув карантин, встановлений у березні 2020 року через пандемію COVID-19, призвівши до змін у звичному режимі освітнього процесу. Тим не менш, це дослідження дозволило зібрати дані про стан запровадження дуальної форми здобуття освіти; виявити проблеми, з якими стикаються стейкхолдери при впровадженні та організації навчання за дуальною формою; надати рекомендації щодо шляхів їх вирішення та подальших кроків із популяризації ДФЗО. Крім того, результати першого року дозволяють провести бенчмаркінг для подальшого оцінювання результатів пілотного проєкту.

Запровадження дуальної форми здобуття освіти на рівні фахової передвищої та вищої освіти є актуальним з огляду на швидкий технологічний розвиток, перехід до економіки знань, необхідність скорочення розриву між вимогами до професійних компетентностей фахівців на ринку праці та набутими компетентностями випускників закладів освіти. Для закладів освіти така форма організації здобуття освіти допоможе привернути увагу певної категорії вступників та утримати певну частину здобувачів на старших курсах, а також дійсно оновити зміст освітніх програм, отримати доступ до матеріально-технічної бази роботодавців не тільки для підготовки здобувачів, але й підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників. Крім того, це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності здобувачів

освіти, які виходять на ринок праці, їх фінансовій незалежності, отриманню досвіду/стажу роботи ще під час навчання, гарантованому отриманню першого робочого місця, полегшить процес працевлаштування після випуску. Роботодавці ж отримають фахівців з ґрунтовними теоретичними знаннями та затребуваними компетентностями на ринку праці загалом та на окремому підприємстві зокрема, на яких не витрачатимуться ресурси та час для пере/донавчання, знайомства із особливостями роботи в компанії, адаптацію тощо.

Відповідно до Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти основними результатами впровадження дуальної форми здобуття освіти є:

- розширення та удосконалення практичної спрямованості освітньої програми із збереженням достатнього рівня теоретичної підготовки;
- забезпечення взаємозв'язку та взаємовпливу різних систем (освіта і виробництво, освіта і наука та наука і виробництво) для впровадження важливих змін, спрямованих на підвищення якості освіти;
- підвищення якості підготовки фахівців відповідно до реальних вимог ринку праці та забезпечення підготовки кваліфікованих фахівців для національної економіки;
- посилення ролі роботодавців та їх об'єднань у системі підготовки кваліфікованих фахівців від формування змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання;
- модернізація змісту освіти з метою приведення його до відповідності сучасному змісту професійної діяльності;
- підвищення рівня конкурентоспроможності випускників закладів освіти в умовах глобалізації та сприяння підвищенню рівня зайнятості молоді;
- скорочення періоду адаптації випускників закладу освіти до професійної діяльності;
- розроблення (оновлення) професійних стандартів/кваліфікаційних характеристик;
- підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання.

ПОДЯКА

.....

Науково-методичний центр ВФПО та Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні висловлюють подяку Директорату вищої освіти і освіти дорослих, Головному управлінню вищої освіти Міністерства освіти і науки України за сприяння у проведенні першого етапу експерименту із впровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти; закладам фахової передвищої та вищої освіти й роботодавцям, які зголосилися взяти участь в експерименті та надали звіти за результатами першого року його реалізації; а також усім організаціям та проєктам міжнародної допомоги, котрі зробили внесок у популяризацію дуальної освіти. Ви є запорукою впровадження інновацій в освіті та розвитку людського капіталу України.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АПД – Німецько-Український агрополітичний Діалог

ДФЗО – дуальна форма здобуття освіти

ЗВО – заклади вищої освіти

ЗО – заклад освіти

ЗПТО – заклад професійної (професійно-технічної) освіти

ЗФПО – заклади фахової передвищої освіти

МОН – Міністерство освіти і науки України

Наказ №1296 – Наказ Міністерства освіти і науки України «Щодо запровадження пілотного проекту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти»

Науково-методичний центр ВФПО – Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»

УАМ – Українська Асоціація Маркетингу

ФОП – фізична особа-підприємець

ФРН – Федеративна Республіка Німеччина

ФРУ – Федерація роботодавців України

ФФЕ – Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні

1. ОГЛЯД ПРОЦЕСУ ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

.....

Ініціативи із впровадження елементів дуальної форми здобуття освіти до 2014 року не мали системного характеру і реалізовувалися на рівні окремих галузей або як результат домовленостей між закладами освіти та роботодавцями в рамках існуючої на той період законодавчо-нормативної бази. Так, заклади освіти, що готують фахівців з інформаційних технологій, механічної та електричної інженерії, аграрних наук та продовольства, мають тривалу історію співпраці із профільними підприємствами, побудовану на принципах, які надавали можливість упроваджувати елементи дуальної форми здобуття освіти. Крім того, таку роботу проводили окремо на рівні професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої та вищої освіти.

Однак роботу із популяризації поняття «дуальна освіта», адаптації німецького досвіду до українського контексту на рівні фахової передвищої та вищої освіти з метою створення законодавчо-нормативних рамок та уніфікації «правил гри» на державному рівні розпочато в рамках проєкту Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні (ФФЕ), започаткованого 2013 року в партнерстві з Українською Асоціацією Маркетингу (УАМ) та низкою закладів освіти і роботодавців. 18-19 вересня 2014 року ФФЕ та УАМ провели міжнародну науково-практичну конференцію «Дуальна освіта як відповідь на виклики, що стоять перед сучасною системою української освіти», яку відкривала Лілія Гриневич, на той час Голова Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти. Цей захід дав змогу об'єднати всі сторони, зацікавлені в реалізації цієї ідеї та створенні механізмів впровадження дуальної освіти на державному рівні. За підтримки Міністерства освіти і науки України вже у 2014 році вдалося організувати 12 пілотних проєктів із інтеграції елементів дуальної освіти у закладах вищої освіти та розробити Дорожню карту із впровадження дуальної освіти в Україні. За результатами трьох років реалізації проєкту і пошуку підходів до адаптації німецьких моделей організації дуальної освіти було напрацьовано базу для створення робочої групи для підготовки нормативної бази (додаток 1).

Крім того, у цей період впроваджено низку проєктів, присвячених ДФЗО. Зокрема, проєкт «Дуальна освіта в діалозі», основна мета якого – поділитися з Україною досвідом впровадження принципів дуальної освіти у практику ЗВО.

Науково-методичний центр ВФПО постійно проводить заходи із запровадження та популяризації дуальної освіти для закладів, що готують фахівців для аграрної сфери. Зокрема, проведено:

- 2015 рік:**
- семінар «Європейський досвід самоуправління в аграрному секторі – Аграрні палати як інструмент розвитку сільських територій» у рамках Європейської програми технічної допомоги TAIEХ (Німеччина, Сільськогосподарська палата Нижньої Саксонії);
- 2016 рік:**
- семінар «Місія Аграрних палат України за досвідом Європейських країн – Фаза I, Фаза II» (Німецько-Український агрополітичний Діалог – АПД);
 - круглий стіл «Система дуальної освіти Франції та організація практичного навчання в Україні» в рамках Днів аграрної освіти і науки Франції в Україні;
 - круглий стіл «Запровадження дуальної системи навчання в аграрних технікумах і коледжах України» (АПД);
 - семінар TAIEХ «Участь неурядових організацій в системі підготовки фахівців для сільського господарства та розвитку сільських територій»;
 - семінар «Розробка та впровадження програм дуальної освіти у вищу школу України» (АПД);
 - практичний семінар у Німеччині за підтримки АПД «Дуальна освіта для сільського господарства – німецький досвід та рекомендації для України» конференція «Система дуальної аграрної освіти – план впровадження в Україні»;
- 2017 рік:**
- круглий стіл «Впровадження дуальної освіти. Розгляд дорожньої карти» за участю німецьких експертів (АПД);
- 2018 рік:**
- круглий стіл «Система дуальної освіти /навчання для аграріїв – рекомендації для України з урахуванням німецького досвіду» (АПД);
- 2019 рік:**
- міжнародна науково-практична конференція «Дуальна форма здобуття освіти як одна з моделей поліпшення якості підготовки фахівців для аграрного сектору економіки України»;
 - практичний семінар «Коментар до Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» (АПД).

13 лютого 2017 р. на зустрічі¹ міністра освіти і науки України Лілії Гриневич та Директора Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні Матеса Бубе, координаторки проєктів ФФЕ Олени Давліканової й представників закладів освіти і роботодавців, у МОН було досягнуто домовленості про утворення робочої групи, яка працюватиме над розробкою тексту Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти². До складу групи, створеної відповідно до Наказу МОН від 02.03.2017 №336, увійшли представники закладів фахової передвищої та вищої освіти, професійних об'єднань роботодавців, Федерації роботодавців України, ФФЕ, експерти з питань реформування освіти. Концепція ґрунтується на німецькому досвіді дуальної форми здобуття освіти, який було презентовано, зокрема, завдяки Представництву Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, Німецько-Українському агрополітичному діалогу, Науково-методичному центру ВФПО, Проєкту Східного партнерства «Дуальна освіта в діалозі», відповідає цілям і завданням, передбаченим такими програмними документами та ініціативами Євросоюзу в галузі освіти: Європейський пакт заради молоді (*European Pact for Youth*), Порядок денний щодо нових умінь (*New Skills Agenda*), Освіта і підготовка 2020 (*Education and Training 2020*). І хоча початково Концепцію розробляли для закладів фахової передвищої та вищої освіти, на час її презентації після консультацій із Департаментом професійної (професійно-технічної) освіти було вирішено уніфікувати документ для закладів освіти різних рівнів.

У Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р, вперше дано визначення дуальної форми здобуття освіти як способу здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти.

Оскільки Концепція презентує основні принципи дуальної форми здобуття освіти, але підходи, що уможливають їх реалізацію на рівні професійної (професійно-технічної) та на рівнях фахової передвищої і вищої освіти, різняться, Міністерством освіти і науки України видано Наказ від 13.02.2019 №175 «Про створення робочої групи з реалізації I та II етапів Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти у вищій та фаховій передвищій освіті». Як результат розроблено та винесено на громадське обговорення проєкт Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти та проєкт Типового договору, які стали орієнтирами для закладів освіти, що увійшли до Наказу МОН № 1296 (додаток 2).

1 ПРИ МОН ПРАЦЮВАТИМЕ РОБОЧА ГРУПА З УПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ОСВИТИ У ВИЩУ ШКОЛУ УКРАЇНИ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-povidomlennya-2017-02-22-pri-mon-praczuvatime-robocha-grupa-z-uprovadzhennya-dual-noyi-osviti-u-vishhu-shkolu-ukrayini>

2 Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. №660-р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80#Text>

2. ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

.....

Законодавчу базу для впровадження дуальної форми здобуття освіти у закладах фахової передвищої та вищої освіти України становлять:

1. Закон України «Про освіту», 2017, № 2145-VIII (зі змінами).
2. Закон України «Про вищу освіту», 2014, № 1556-VII (зі змінами).
3. Закон України «Про фахову передвищу освіту», 2019, 2745-VIII (зі змінами).
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти».
5. План заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04. 2019 №214.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.02. 2019 №175 Про затвердження складу робочої групи з реалізації I та II етапів Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти.
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2019 р. № 1296 «Щодо запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти».

Так, **Закон України «Про освіту»** вводить поняття «дуальна форма здобуття освіти».

Стаття 9. Форми здобуття освіти

п.1. Особа має право здобувати освіту в різних формах або поєднуючи їх.

Основними формами здобуття освіти є:

інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві)); дуальна.

п.10. Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору.

Закон України «Про вищу освіту» уточнює визначення для рівня вищої освіти.

Стаття 49. Форми здобуття освіти в закладах вищої освіти

п.1. Особа має право здобувати вищу освіту в різних формах або поєднувати їх.

Основними формами здобуття вищої освіти є:

- інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
- дуальна.

п.6. Дуальна форма здобуття вищої освіти – це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом **від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору**. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору.

Дуальна освіта здійснюється на підставі договору між закладом вищої освіти та роботодавцем (підприємством, установою, організацією тощо), що передбачає:

- порядок працевлаштування здобувача вищої освіти та оплати його праці;
- обсяг та очікувані результати навчання здобувача вищої освіти на робочому місці;
- зобов'язання закладу вищої освіти та роботодавця в частині виконання здобувачем вищої освіти індивідуального навчального плану на робочому місці;
- порядок оцінювання результатів навчання, здобутих на робочому місці.

п.8. Заклад вищої освіти може використовувати інші форми здобуття вищої освіти і поєднувати форми здобуття вищої освіти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти, а також встановлювати вимоги до поєднання форм здобуття вищої освіти.

Закон України «Про фахову передвищу освіту» Стаття 47. Форми здобуття фахової передвищої освіти

1. Формами здобуття фахової передвищої освіти є:

- 1) інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
- 2) індивідуальна (екстернатна, на робочому місці (на виробництві));
- 3) дуальна.

2. Форми здобуття фахової передвищої освіти можуть поєднуватися.

Стаття 50. п.7. Практична підготовка здобувачів фахової передвищої освіти за дуальною формою здобуття освіти та на робочому місці (на виробництві) може здійснюватися з урахуванням особливостей цих форм здобуття освіти.

У другому розділі **Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти** окреслено засади формування моделей дуальної форми здобуття освіти:

2.1. Заклад освіти приймає рішення про впровадження дуальної форми освіти, досліджує потенціал ринку праці, визначається із переліком спеціальностей, для яких розроблятимуться дуальні освітні програми, затверджує їх перелік, приймає відповідні внутрішні документи, призначає осіб/підрозділи, що відповідатимуть за впровадження дуальної форми здобуття освіти, та проводить попередній відбір роботодавців для налагодження співпраці.

Далі заклад освіти ініціює та реалізує переговорний процес і укладає договори із підприємствами/установами/організаціями, організовує обговорення дуальної навчальної програми (програм) за спеціальністю із роботодавцями/професійними асоціаціями на предмет відповідності професійним стандартам та вимогам роботодавців до компетентностей майбутніх фахівців. Після початку навчання за такою навчальною програмою заклад освіти забезпечує неперервну комунікацію між всіма сторонами для усунення можливих недоліків в організації навчання та вирішення поточних проблем, що можуть виникати. Для цього проводять регулярні зустрічі із роботодавцями (1-4 рази на рік) та забезпечується зворотній зв'язок від здобувачів освіти про відповідність теоретичної та практичної частин програми та якість навчання на виробництві в установі чи організації, з якими заклад освіти уклав договори про реалізацію навчання за дуальною формою освіти.

2.2. Роботодавці можуть звертатися до закладу освіти з ініціативою щодо впровадження дуальної форми здобуття освіти за спеціальностями, в яких вони зацікавлені. Після укладення двостороннього договору роботодавці беруть участь у формуванні відповідної освітньої програми та індивідуального навчального плану, що передбачає застосування дуальної форми здобуття освіти, відборі здобувачів освіти для проходження практики на їх підприємстві, в установі чи організації, а також мають забезпечити виконання своїх обов'язків щодо організації проходження навчання на власній базі, що визначаються укладеними договорами.

2.3. Дуальну форму здобуття освіти можуть обирати здобувачі освіти, які навчаються за денною формою навчання та виявили особисте бажання. Здобувач освіти укладає тристоронній договір із закладом освіти та роботодавцем/ями щодо навчання за дуальною формою та має виконувати свої зобов'язання в рамках договору.

2.4. Години між теоретичною та практичною складовою можуть розподілятися по-різному, залежно від особливостей навчання за спеціальністю.

Існують три різні моделі щодо розподілу годин та узгодження змісту навчання:

- інтегрована модель: модель поділеного тижня (кілька днів протягом тижня у закладі освіти, інша частина тижня – на підприємстві);
- блочна модель: години розподіляються між закладом освіти та підприємством за блоками (2 тижні, місяць, семестр);
- часткова модель: частина годин практики на підприємстві покривається за рахунок годин навчання у закладі освіти.

2.5. Оцінюють знання, уміння, компетентності здобувачів освіти представники закладу освіти та роботодавці. Навчання за відповідною спеціальністю за дуальною формою освіти може закінчуватися присвоєнням професійної кваліфікації у відповідному кваліфікаційному центрі, зокрема фаховою асоціацією, на підприємстві тощо.

3. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

.....

Дослідження проводилося серед закладів фахової передвищої та вищої освіти, зазначених у Наказі МОН №1296, у три етапи:

1. лютий – березень 2020 р. – **підготовчий етап**. Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні та Науково-методичний центр ВФПО провели низку експертних зустрічей з метою розробки опитувальника для учасників експерименту (додаток 3);
2. квітень – 15 червня 2020 р. – **збір даних**. Науково-методичним центром ВФПО розіслано листи із проханням надати інформацію щодо першого року роботи з впровадження ДФЗО, заповнивши анкету в Google-forms;
3. 15 червня – липень 2020 р. – **аналіз даних та підготовка звіту** Науково-методичним центром ВФПО та Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні.

Опитування проводилось з використанням сервісу Google-form та телефонних інтерв'ю (з метою уточнення інформації).

Анкета містила дві групи запитань:

- 1) загальні питання, що стосуються аспектів запровадження здобуття освіти за ДФЗО у закладі освіти;
- 2) питання, що стосуються моделей організації здобуття освіти за ДФЗО за окремими спеціальностями та кейсів співпраці з конкретними роботодавцями.

Було застосовано методи суцільного опитування та кейс-стаді. Дані від закладів вищої освіти та від закладів фахової передвищої освіти агрегувалися окремо.

Таблиця 1. Кількість закладів фахової передвищої та вищої освіти, що подали звіти про результати першого року запровадження експерименту

Заклади освіти	Кількість ЗО у Наказі МОН №1296 від 15.10.2019	Кількість ЗО, що подали звіти	Кількість ЗО, в яких здобувачі освіти навчалися за ДФЗО у 2019-2020
Заклади вищої освіти	27	23	17
Заклади фахової передвищої освіти	17	10	6
ВСЬОГО	44	33	23

Для ЗВО коефіцієнт ненаданих відповідей – 0,14, для ЗФПО – 0,41. Коефіцієнт валідних відповідей на першу групу питань анкети для ЗВО – 0,87, для ЗФПО – 1; на другу групу питань для ЗВО – 0,74, для ЗФПО – 0,6.

Із 23 наданих звітів, 1 – ЗВО (Донбаська державна машинобудівна академія) зазначив, що в Наказі №1296 використано застарілі дані, адже ПП «Корум Груп» було розташоване в м. Горлівка³; 2 – ЗВО (Приазовський державний технічний університет та Сумський державний університет) подали неповний звіт і через недостатність даних не могли бути внесені у вибірку (кейс Приазовського державного технічного університету подано окремо в додатку 4).

Таким чином, вибірка за першою групою питань анкети становила 20 ЗВО. Однак, такі ЗВО, як:

- Білоцерківський національний аграрний університет,
- Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» та
- Луганський національний аграрний університет

вказали, що у 2019-2020 н.р. провели підготовчий етап упровадження ДФЗО (зокрема, формування та затвердження внутрішньої нормативної бази, досягнення домовленостей із роботодавцями, укладання двосторонніх договорів тощо), але переведення здобувачів на ДФЗО заплановане на 2020-2021 н.р. Отже, вибірка за другою групою питань анкети щодо кейсів співпраці із роботодавцями за окремими спеціальностями становила 17 ЗВО.

У вибірку за другою групою питань анкети не увійшли такі ЗФПО:

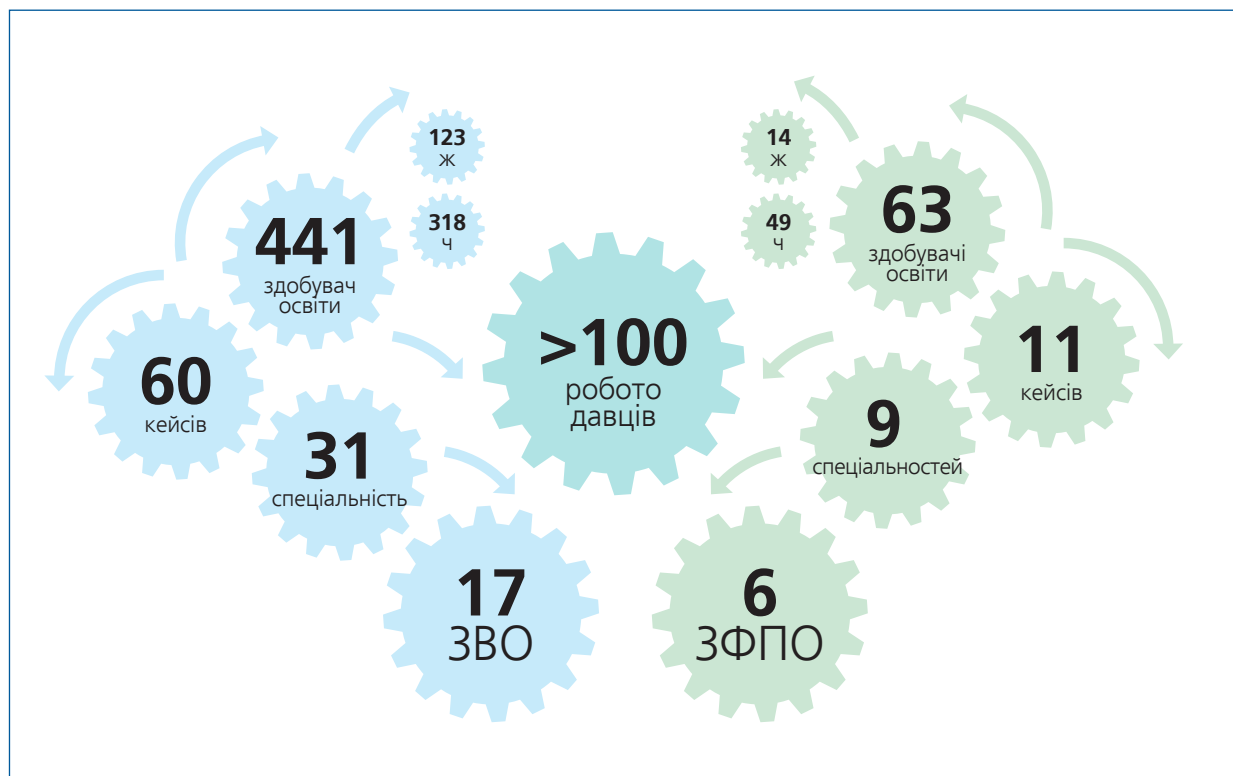
- Мирогощанський аграрний коледж зазначив, що «підписання договорів на етапі завершення»;
- Вінницький транспортний коледж вказав відсутність охочих вчитися за ДФЗО із спеціальності 273 «Залізничний транспорт» та відсутність укладених двосторонніх договорів із роботодавцями;
- Верхньодніпровський коледж Дніпровського державного аграрно-економічного університету розпочне переведення здобувачів на ДФЗО після проходження ліцензування на рівні професійної (професійно-технічної) освіти (підготовка за робітничими професіями);
- ВП НУБіП України «Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової» планує переведення здобувачів на ДФЗО з наступного навчального року.

3 Згідно з інформацією, наданою, HR ТОВ «Корум Груп» Дружковський машинобудівний завод, Донбаська державна машинобудівна академія (ДДМА) у листопаді 2019 р. провела інформаційну зустріч «Переваги дуальної освіти». ДДМА планує співпрацювати з підприємством-партнером Дружковський машинобудівний завод в межах ДФЗО у 2020 році (вересень).

4. КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІЛОТНОГО ПРОЄКТУ

.....

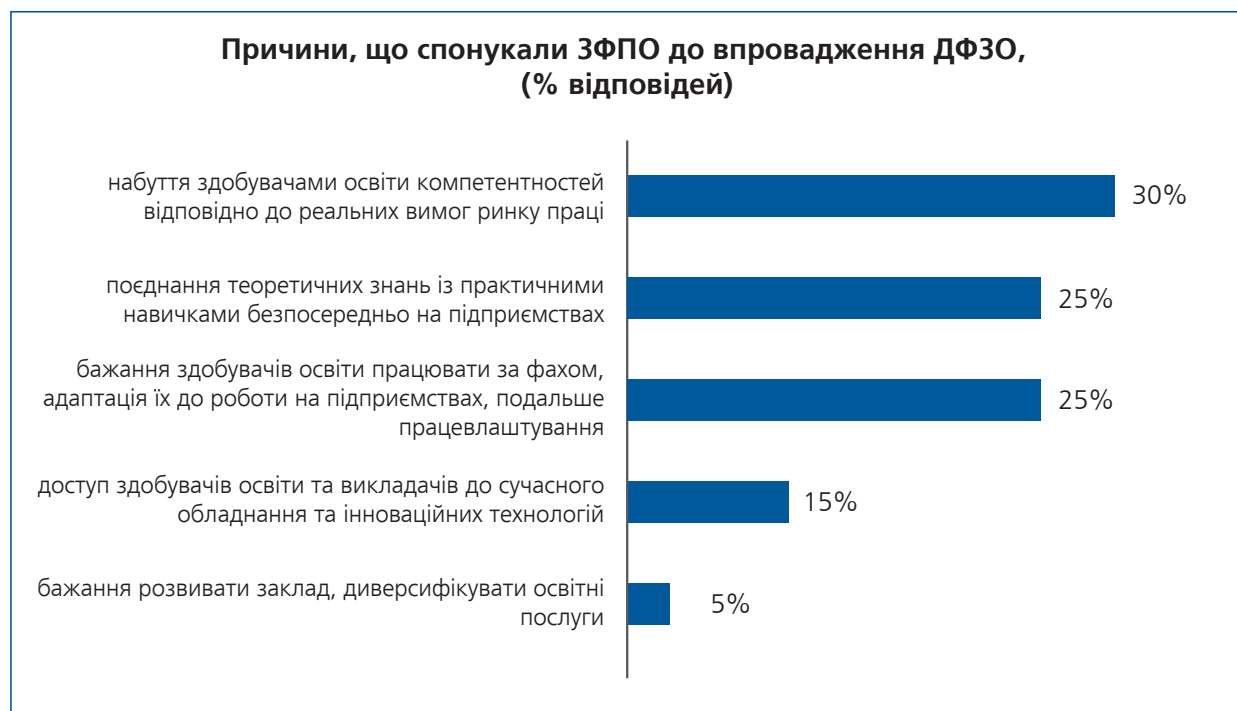
І ЧАСТИНА АНКЕТИ – ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ АСПЕКТІВ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДФЗО У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Вибірка для цієї групи питань охоплює **20** ЗВО; із них **17** ЗВО, в яких здобувачі навчалися за ДФЗО у 2019-2020 н.р., та **3** ЗВО, в яких переведення здобувачів на навчання за ДФЗО заплановано на 2020-2021 н.р.

Для ЗФПО вибірка охоплює **10** закладів освіти, із них **6** ЗФПО, в яких здобувачі навчались за ДФЗО у 2019-2020 н.р., та **4**, в яких переведення здобувачів на навчання за ДФЗО заплановано на 2020-2021 н.р.

4.1. Які основні причини спонукали заклад освіти впровадити ДФЗО?

Згідно з інформацією, наданою представниками закладів освіти:

Основні причини, що спонукали роботодавців впровадити ДФЗО:

- дефіцит кваліфікованих фахівців на ринку праці;
- можливість «утримати» на виробництві працівників, які мають достатній рівень практичної підготовки;
- старіння кадрів, бажання створити кадровий резерв для економічного зростання регіону;
- розширення співпраці із закладами освіти, залучення до навчання на виробництві майбутніх фахівців, потенційних працівників підприємства;
- скорочення періоду адаптації випускників до професійної діяльності;
- адаптація здобувачів освіти до роботи на сучасному обладнанні, технологій та умов праці на підприємстві.

Основні причини, що спонукали здобувачів вищої освіти перейти на ДФЗО:

- покращення якості практичної (професійної) підготовки;
- офіційне працевлаштування за фахом;
- наявність заробітної плати/фінансова самостійність;
- підвищення конкурентоспроможності на ринку праці;
- отримання першого робочого місця за спеціальністю;
- рання адаптація до робочого місця;
- можливість швидкого кар'єрного зростання.

Основні причини, що спонукали здобувачів фахової передвищої освіти перейти на ДФЗО:

- отримання практичних навичок за обраною спеціальністю;
- бажання отримати професію, підвищити конкурентоспроможність на ринку праці шляхом отримання і розвитку професійних компетентностей на робочому місці;
- можливість поєднувати теоретичне навчання з набуттям практичних навичок на робочому місці під керівництвом досвідчених фахівців;
- можливість працювати на сучасному обладнанні;
- отримання заробітної плати.

4.2. Хто ініціював встановлення двосторонньої співпраці між закладом освіти та роботодавцем?

4.3. Чи затверджено наказом запровадження ДФЗО у закладі освіти?

Усі ЗВО, що впроваджували ДФЗО у 2019-2020 н.р., затверджували запровадження ДФЗО наказами, окрім Луганського національного аграрного університету. З цього питання не подали інформацію Державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет» та Криворізький національний університет.

”

На виконання наказу МОН від 15.10.2019 року №1296 «Щодо запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти», та на виконання Плану заходів з реалізації концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 року №214-р,

НАКАЗУЮ:

1. Розпочати експеримент із запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти для наступних спеціальностей факультету ...:

Термін: 1.11.2019 – 30.06.2023 рр.

2. Призначити осіб, відповідальних за впровадження дуальної форми навчання в університеті:

Координатор дуального навчання від університету –...;

Куратор дуального навчання із спеціальності ...;

Куратор дуального навчання із спеціальності ...;

3. Декану факультету...:

Організувати внесення змін до Положення про організацію освітнього процесу та передбачити дуальне навчання.

Термін – до...

розробити Положення про здобуття освіти за дуальною формою.

Термін – до

Укласти договори про співпрацю щодо проведення дуального навчання із підприємствами – учасниками експерименту (Перелік підприємств згідно з №1296 МОН від 15.10.2019).

Термін – до

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою

Ректор⁴

⁴ Тут і далі фрагменти документів, наданих ЗО в рамках звіту про результати першого року пілотного проєкту.

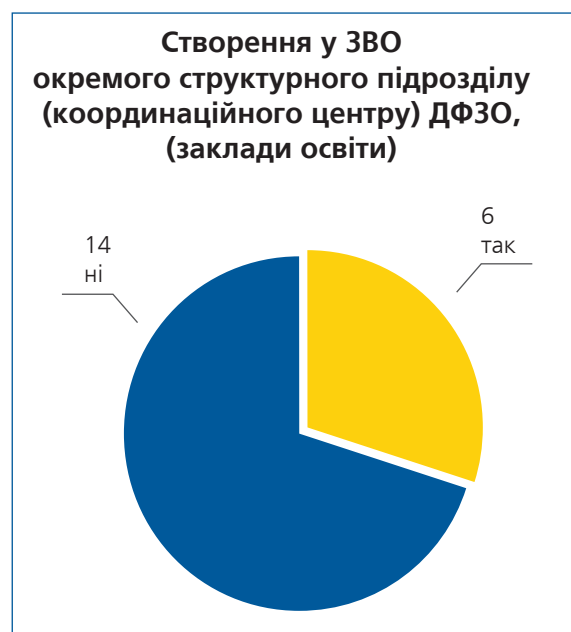

Серед закладів фахової передвищої освіти наказ не затверджено у ВП НУБіП «Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової» та Вінницький транспортний коледж.

4.4. Чи передбачено створення окремого структурного підрозділу (координаційного центру ДФЗО)?

Окремий структурний підрозділ створено в таких ЗВО:

- Поліський національний університет (Житомирський національний агроекологічний університет),
- Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
- Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»,
- Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»,
- Національний університет водного господарства та природокористування,
- Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

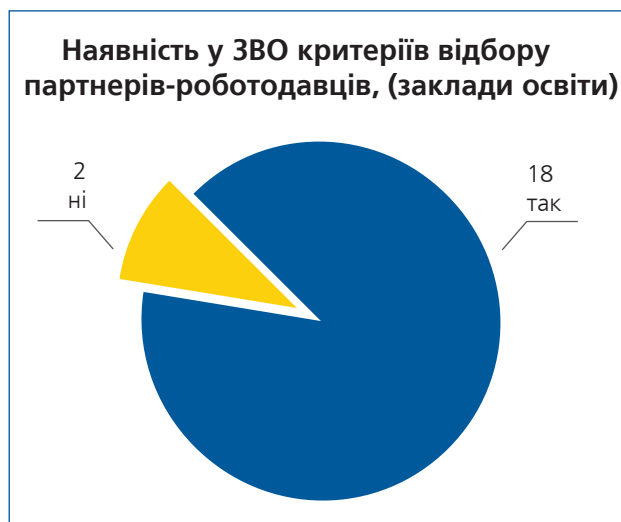

У закладах фахової передвищої освіти окремий структурний підрозділ створено тільки у Рогатинському державному аграрному коледжі. У подальшому створення передбачено у Мирогощанському державному аграрному коледжі та Вінницькому транспортному коледжі.

Заклади освіти, що не створювали окремі підрозділи, призначали відповідальних осіб.

4.5. Чи розроблено закладом освіти критерії відбору партнерів-роботодавців?

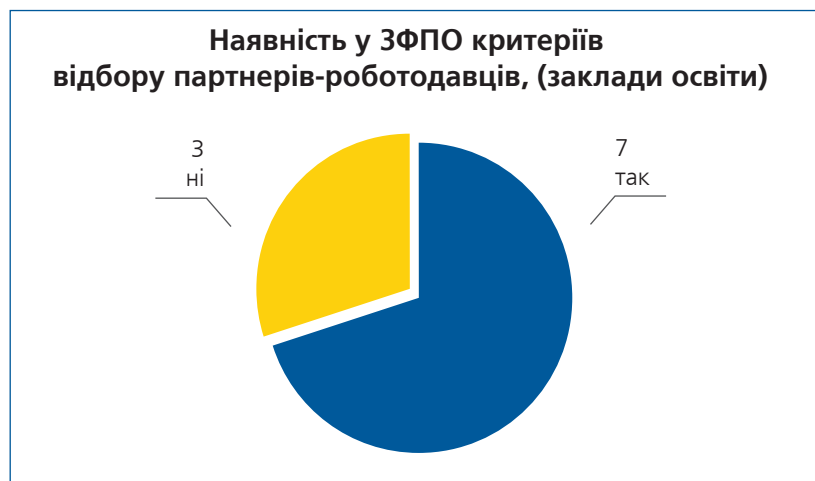
Заклади, що зазначили відсутність критеріїв відбору роботодавців: Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті та Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

”

Для організації здобуття освіти за дуальною формою університет організовує залучення суб'єктів господарювання, які мають достатню матеріально-технічну базу, а також кадрові ресурси, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і які можуть забезпечити:

- 1) практичне навчання на робочих місцях для здобувачів освіти;*
 - 2) засвоєння здобувачами вищої освіти загальних та професійних, фахових компетентностей зі спеціальності відповідно до освітньої програми, робочих програм навчальних дисциплін, окремих модулів, програм практики;*
 - 3) набуття здобувачами вищої освіти практичного досвіду з урахуванням змісту програми підготовки фахівців. Освітні програми, за якими організовується освітній процес за дуальною формою мають відповідати потребам конкретного робочого місця та враховувати усі особливості посадових обов'язків;*
 - 4) дотримання встановлених законодавством України вимог із охорони праці;*
 - 5) наявність у портфелі замовлень компанії наукомістких проєктів, участь в яких забезпечує студентам можливість отримання сучасних практичних знань і навичок;*
- наявність у штаті компанії висококваліфікованих фахівців (як правило володарів визнаних професійних сертифікатів), які виявили готовність брати участь у забезпеченні ДФЗО;*
- 6) готовність компанії безоплатно надати необхідні ресурси (людські, часові, технічні, інформаційні) для забезпечення ДФЗО;*
 - 7) участь співробітників компанії в розробці індивідуальних навчальних планів, робочих програм практичної підготовки, методичних матеріалів.*

За інформацією закладів фахової передвищої освіти, критерії відбору партнерів-роботодавців розроблено, але детальної інформації з прикладами не надано.

II ЧАСТИНА АНКЕТИ – ПИТАННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ МОДЕЛЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ЗА ДФЗО ЗА ОКРЕМИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ ТА КЕЙСІВ СПІВПРАЦІ З КОНКРЕТНИМИ РОБОТОДАВЦЯМИ.

У частині питань, що стосуються реального досвіду організації здобуття освіти за ДФЗО за окремими спеціальностями, вибірка охоплює винятково **17** ЗВО та **6** ЗФПО, які надали інформацію про кейси за спеціальностями.

4.6. Перелік закладів освіти, в яких було запроваджено навчання за ДФЗО у 2019-2020 н.р., спеціальностей, партнерів-роботодавців та посад, які обіймають здобувачі.

Таблиця 2. Перелік закладів вищої освіти, в яких було запроваджено навчання за ДФЗО у 2019-2020 н.р., спеціальностей, партнерів-роботодавців та посад, які обіймають здобувачі

Кількість спеціальностей	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 р. №266	Кількість здобувачів, що перейшли на ДФЗО за вказаною спеціальн.	жінки	чоловіки	Партнер-роботодавець	Посади, які обіймають здобувачі освіти в компаніях-партнерах
1. ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»						
1	184 Гірництво	13	0	13	ПрАТ ШУ «Покровське»	майстер гірничий, механік дільниці, заступник механіка дільниці
2. ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В.ЛАЗАРЯНА						
2	273 Залізничний транспорт»	4	0	4	Регіональна філія «Придніпровська залізниця» АТ «Укрзалізниця»	монтер колії, оператор посту централізації 3-го розряду, агент комерційний, оператор станційного технологічного центру
	275 Транспортні технології»	3	0	3		

Кількість спеціальностей	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 р. №266	Кількість здобувачів, що перейшли на ДФЗО за вказаною спеціальн.	жінки	чоловіки	Партнер-роботодавець	Посади, які обіймають здобувачі освіти в компаніях-партнерах
3. ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТУ ІМЕНІ РОБЕРТА ЕЛЬВОРТІ						
1	075 Маркетинг	5	4	1	АТ «Гідросила», АТ «Ельворті», ПрАТ «Металіт»	молодший маркетолог
4. ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ						
1	071 Облік і оподаткування»	6	5	1	бухгалтерська служба ЖНАЕУ; АБК-Сервіс	бухгалтер
5. ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ						
2	133 Галузеве машинобудування	3	1	2	ПАТ «Запоріжсталь»	посади молодшого інженерного персоналу
	136 Металургія	3	0	3	ПАТ «Запоріжсталь»	
6. ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ						
10	051 Економіка	4	2	2	АТ «Івано – Франківськ газ», ТОВ «Химкор», АТ «Укрсиббанк», БМУ – 4 філії «Укргазпромбуд»	консультант споживчого кредитування банку, економіст відділу організації та оплати праці, менеджер-економіст;
	071 Облік і оподаткування	3	3	0	ТОВ «Енергія сонця. Альтернативна енергетика», ТзОВ «Примула Резорт», ФОП Косяк	бухгалтер
	072 Фінанси, банківська справа та страхування	2	1	1	ФОП Кашперук, ФОП Хіцяк	помічник бухгалтера
	073 Менеджмент	2	1	1	ФОП Шкрібляк	менеджер-консультант
	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	7	3	4	ФОП Споденюк, Компанія «Гал – Трейд», ФОП Шамра, ФОП Шкрібляк, ТзОВ «СКС» Інвестбуд» ФОП Кузенко	консультант з маркетингу, мерчендайзер, торговельний представник
	131 Прикладна механіка	1	0	1	ТДВ «Надвірнянський кар'єр – Карпати»	технік з автоматизації виробничих процесів
	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	1	0	1	ПП «Альфа Енерго Груп»	технік з автоматизації виробничих процесів
	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	4	0	4	ТОВ «Вотум», ПП «Глобалпан»	електромонтажник силових мереж та електроустаткування
	184 Гірництво	2	0	2	ТОВ «Бурова компанія «Горизонти», ТОВ «Бейкені» Енергетика Україна»	інженер без категорії
185 Нафтогазова інженерія та технології	4	1	3	АТ «Український нафтогазовий інститут», АТ «Тисменицягаз», ТОВ «Техкор»	інженер	

Кількість спеціальностей	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 р. №266	Кількість здобувачів, що перейшли на ДФЗО за вказаною спеціальн.	жінки	чоловіки	Партнер-роботодавець	Посади, які обіймають здобувачі освіти в компаніях-партнерах
7. КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ						
2	133 Галузеве машинобудування	8	0	8	ПРАТ «ПівнічнийГЗК»	студенти на виробництві знаходяться як практиканти, але планується переведення на посаду помічника механіка
	184 Гірництво	8	5	3	ПРАТ «ПівнічнийГЗК»	машиністи дробарок, машиністи млинів, начальник промислових ділянок, завідувач лабораторією; начальник фабрики; інженери технічного відділу
8. ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ						
4	051 Економіка	2	2	0	ТзОВ «Агро ЛВ Лімітед», Жовта-нецька сільська рада	старший менеджер із земельних питань, помічник начальника КП «Господар»
	071 Облік та оподаткування	4	1	3	Фермерське господарство «Кушпін», ТзОВ «Агроінвестсіті»	
	191 Архітектура та містобудування	3	0	3	ТзОВ «Науково-виробниче підприємство «Тріада», Самбірська районна державна адміністрація, Кам'янка-Бузька районна державна адміністрація	інженер-архітектор, помічник головного спеціаліста відділу містобудування та архітектури
	193 Геодезія та землеустрій	5	2	3	ТзОВ «Шляхове ремонтно-будівельне управління № 65», ПП «Центр ринкових досліджень», ТзОВ «МВ-Захід», ТзОВ «Західземлепроект»	дорожній працівник, оцінювач земельних ділянок, інженер-землепорядник, інженер-геодезист
9. НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»						
4	122 Комп'ютерні науки	6	0	6	ДП «Антонов»	технік
	131 Прикладна механіка	5	0	5	ПРАТ «ФЕД»	інженер-технолог, інженер-конструктор, наладчик верстатів з ЧПК
	133 Галузеве машинобудування	1	1	0	ПРАТ «ФЕД», Публічне акціонерне товариство «Мотор Січ»	інженер-технолог, інженер-конструктор, наладчик верстатів з ЧПК, технік-технолог
	134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка	100	5	95	Державне підприємство «Конструкторське бюро «Південне» ім. М. К. Янгеля», ДП «Антонов»	технік, лаборант, старший лаборант
10. НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ						
8	072 Фінанси, банківська справа та страхування	1	1	0	Рівненська філія АТ КБ «Приватбанк»	касір

Кількість спеціальностей	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 р. №266	Кількість здобувачів, що перейшли на ДФЗО за вказаною спеціальн.	жінки	чоловіки	Партнер-роботодавець	Посади, які обіймають здобувачі освіти в компаніях-партнерах
	133 Галузеве машинобудування	3	0	3	ТзОВ «Т-Стиль», ПАТ «РІВНЕАЗОТ», ПП «Компанія Автоленд»	майстер з ремонту технологічного обладнання; керівник виробничого відділу; слюсар.
	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	4	0	4	ТОВ «Високовольтний союз – РЗВА»	інженер-технолог
	184 Гірництво	4	0	4	ДП «Львіввугілля», ПАТ «Рафалівський кар'єр»	помічник майстра, гірничий робітник
	192 «Будівництво та цивільна інженерія»	1	0	1	«Реноме – Євробуд»	виконавець робіт (виконроб)
	201 Агрономія	3	1	2	ТОВ «Дедденс Агро», ТОВ «Агросем», ТОВ «Агрохолдинг Зоря» ГК VITAGRO, ТОВ «Агрофірма Станіслав»	стажер, агроном
	274 Автомобільний транспорт	2	0	2	ТзОВ «КАМАЗ-ТРАНС-СЕРВІС»; Група компаній «Автоград» (ТзОВ «Вік-Експо»)	слюсар
	275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	3	0	3	ТзОВ «КАМАЗ-ТРАНС-СЕРВІС»; КТ «РІВНЕ-ПАС»	контролер, менеджер з продажу автозапчастин
11. НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»						
1	185 Нафтогазова інженерія та технології	3	0	3	ПрАТ «Нафтогаз-видобування»	робітничі посади
12. НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ						
1	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	6	1	5	ПРАТ «ДТЕК Київські електромережі»	електрослюсар відповідного розряду та інші робочі місця
13. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»						
1	145 Гідроенергетика	25	11	14	АТ «Турбоатом»	інженер
14. СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ						
4	181 Харчові технології	72	50	22	ТОВ «Глобіно», ФОП «Опришко», ПРАТ «Харківська бісквітна фабрика»	технолог
	201 Агрономія	18	2	16	Агрономія – СТОВ «Дружба-Нова», ТОВ «Урожайна країна», ТОВ «Кролевецький комбікормовий завод», ТОВ «Вітчизна»	агроном

Кількість спеціальностей	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 р. №266	Кількість здобувачів, що перейшли на ДФЗО за вказаною спеціальн.	жінки	чоловіки	Партнер-роботодавець	Посади, які обіймають здобувачі освіти в компаніях-партнерах
	204 Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	4	2	2	ТОВ «Глобіно», НПЦ СНАУ	зоотехнік
	208 Агроінженерія	24	0	24	ТОВ «Глобіно», НПЦ СНАУ	інженер
15. СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ						
3	133 Галузеве машинобудування	4	1	3	ТОВ НВП «Зоря»	апаратник, технік, слюсар, електромонтер, оператор, машиніст, лаборант
	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	2	0	2	ТОВ НВП «Зоря»	
	161 Хімічні технології та інженерія	4	3	1	ТОВ НВП «Зоря»	
16. ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО						
14	051 Економіка	4	3	1	АТ «Мелітопольський м'ясокомбінат»	економіст
	071 Облік і оподаткування	2	0	2	ТОВ «Техсервіс» ПрАТ «Племзавод «Степной»	бухгалтер
	072 Фінанси, банківська справа та страхування	2	2	0	ПАТ «Ощадбанк» відділення № 10007/0292 АТ КБ «Приватбанк»	касир-операціоніст
	073 Менеджмент	2	1	1	ТОВ «Хегельман» Ювелірний завод «Золотий вік»	менеджер
	075 Маркетинг	4	1	3	ТОВ Кондитерська фабрика «Фантазія» МФ ТОВ «ХЕГЕЛЬМАНН ТРАНСПОРТЕ УКРЕЙН»	менеджер з маркетингу, диспетчер з міжнародних перевезень
	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	3	3	0	ТОВ СПП «Лана» ТОВ «Агро-Сервіс»	економіст, бухгалтер
	101 Екологія	1	0	1	Приазовський національний природний парк	провідний фахівець з рекреації
	133 Галузеве машинобудування	8	0	8	АТ «Гідросила МЗТГ» ТОВ «Руслан Комплект» Компанія «Турбоком»	оператор верстатів ЧПК, конструктор, менеджер, інженер-технолог, програміст в інструментальному цеху

Кількість спеціальностей	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 р. №266	Кількість здобувачів, що перейшли на ДФЗО за вказаною спеціальн.	жінки	чоловіки	Партнер-роботодавець	Посади, які обіймають здобувачі освіти в компаніях-партнерах
	181 Харчові технології	1	0	1	ПрАТ «Племзавод «Степной» ПрАТ «Чумак»	технік
	201 Агрономія	1	0	1	ТОВ АФ «Ольвія»	помічник агронома
	203 Садівництво і виноградарство	1	0	1	ТОВ «Агролюкс» ТОВ ВКФ «Мелітопольська черешня» ТОВ «БЛЕКСІ Фрут Компані»	плодоовочівник
	208 Агроінженерія	10	0	10	АТ «Гідросила МЗТГ» ТОВ Гідросила ТЕТІС» ТОВ «Руслан-Комплект»	оператор верстатів ЧПК, слюсар механозбірних робіт, токаря
	242 Туризм	1	0	1	Турагенство «Браво-тур»	менеджер з туризму
	263 Цивільна безпека»	1	0	1	«Агрофірма Україна»	помічник інженера з охорони праці
17. ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ						
1	181 Харчові технології	8	5	3	ТОВ «Тайфун-2000», ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПЕР» (ТОВ «Капсулар»)	інженер-технолог (стажист), оператор лінії фасування готової продукції; інженер-технолог з якості харчової продукції (стажист), лаборант з вхідного контролю сировини (стажист), оператор лінії з виробництва напівфабрикатів
60		441	124	317		

Таблиця 3. Перелік закладів фахової передвищої освіти, в яких було запроваджено навчання за ДФЗО у 2019-2020 н.р., спеціальностей, партнерів-роботодавців та посад, які обіймають здобувачі

Кількість спеціальностей	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 року №266	Кількість здобувачів, що перейшли на ДФЗО за вказаною спеціальн.	жінки	чоловіки	Партнер-роботодавець	Посади, які обіймають здобувачі освіти в компаніях-партнерах
1. КАМ'ЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ТЕХНІКУМ						
1	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	20	1	19	АТ ДТЕК Дніпровські електромережі, ПАТ Южжокс	електромонтер
2. ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»						
2	275 Транспортні технології (на залізничному транспорті)	2	2	0	регіональна філія «Південна залізниця» акціонерного товариства «Українська залізниця»	черговий на залізничній станції, агент комерційний
	273 Залізничний транспорт	2	2	0		електромонтер контактної мережі слюсар з ремонту рухомого складу
3. ДВНЗ КИЇВСЬКИЙ ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНИЙ КОЛЕДЖ						
2	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	8	0	8	ДТЕК Київські електромережі	різні
	172 Телекомунікації та радіотехніка	3	1	2	АТ Українська залізниця	різні
4. РОГАТИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ КОЛЕДЖ						
2	211 Ветеринарна медицина	11	5	6	211 «Ветеринарна медицина»: ФГ «Персей Агро», ТОВ «Гудвеллі Україна», ФОП «Мельничук Н.К.», ФОП «Попадюк Т.П.», ТОВ ВК «Добродій», «Стрийська РДЛВМ», ТОВ «Агропродсервіс Івест»	фельдшер ветеринарної медицини, оператор штучного осіменіння тварин, стажер-асистент лікаря ветеринарної медицини
	208 Агроінженерія	4	0	4		механік
5. ВСП НОВОКАХОВСЬКИЙ КОЛЕДЖ ТАВРІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО						
2	208 Агроінженерія	2	0	2	ТОВ «Агротек», ТОВ «Каховське АТП-16506», ТОВ «Альянс»	слюсар з ремонту сільськогосподарських машин і обладнання сервісного відділу, помічник начальника автомобільної колони
	193 Геодезія та землеустрій	1	0	1		технік-землевпорядник
6. ВСП «БЕРДЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТАВРІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО						
2	133 Галузеве машинобудування	7	0	7	ПрАТ «Бердянські жниварки», ПАТ «Миколаївський коньячний завод»	слюсар-механік, механік
	181 Харчові технології (Бродильне виробництво і виноробство)	3	3	0	ПАТ «Миколаївський коньячний завод»	лаборант
11		63	14	49		

4.7. Перелік галузей знань та спеціальностей, за якими організовано та проводилося навчання за дуальною формою у 2019-2020 н.р.

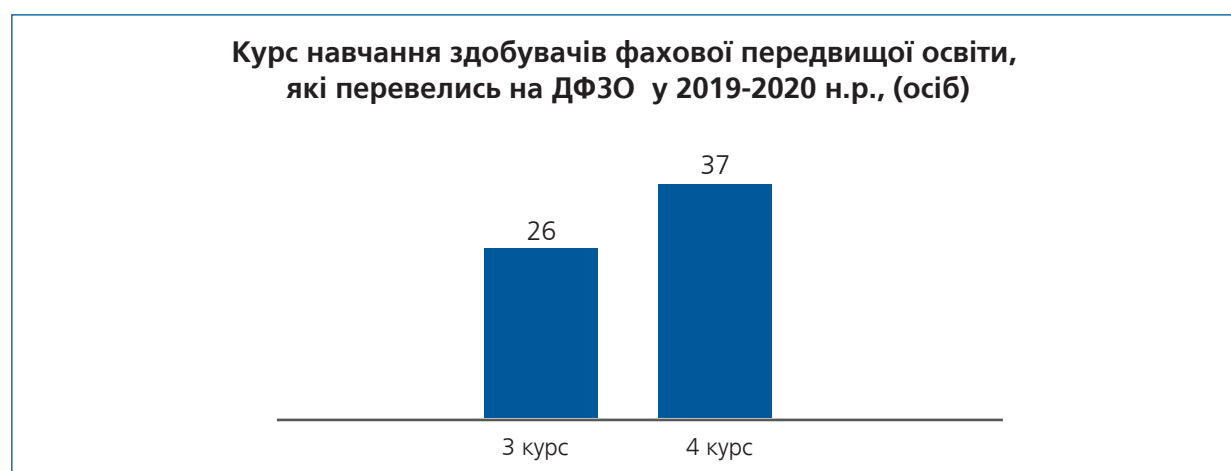
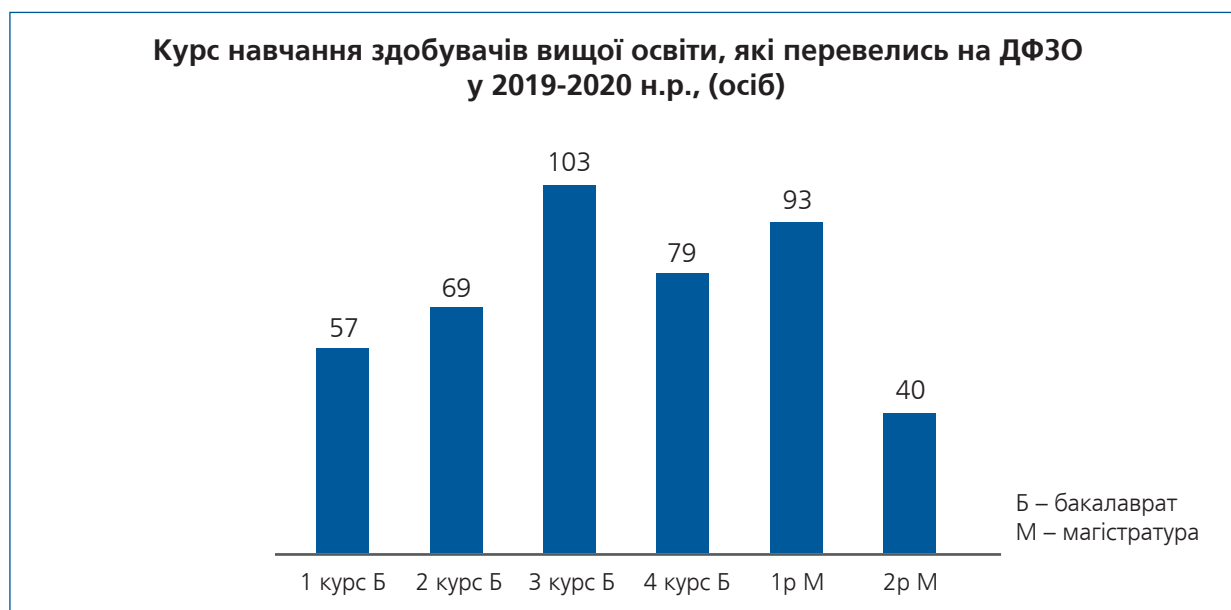
Таблиця 4. Перелік галузей знань та спеціальностей, за якими організовано та проводилося навчання за дуальною формою у 2019-2020 н.р.

Галузь знань	Кількість спеціальностей, за якими запроваджено ДФЗО, за галузями знань	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 року №266	Кількість кейсів за спеціальностями		Всього
			фахова перед-вища освіта	вища освіта	
Соціальні та поведінкові науки	1	051 Економіка	0	3	3
Управління та адміністрування	5	071 Облік і оподаткування	0	4	4
		072 Фінанси, банківська справа та страхування	0	3	3
		073 Менеджмент	0	2	2
		075 Маркетинг	0	2	2
		076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	0	2	2
Природничі науки	1	101 Екологія	0	1	1
Інформаційні технології	1	122 Комп'ютерні науки	0	1	1
Механічна інженерія	4	131 Прикладна механіка	0	2	2
		133 Галузеве машинобудування	1	6	7
		134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка	0	1	1
		136 Металургія	0	1	1
Електрична інженерія	2	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	2	4	6
		145 Гідроенергетика	0	1	1
Автоматизація та приладо-будування	1	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	0	1	1
Хімічна та біоінженерія	1	161 Хімічні технології та інженерія	0	1	1
Електроніка та телекомунікації	1	172 Телекомунікації та радіотехніка	1	0	1
Виробництво та технології	3	181 Харчові технології	1	3	4
		184 Гірництво	0	4	4
		185 Нафтогазова інженерія та технології	0	2	2
Архітектура та будівництво	3	191 Архітектура та містобудування	0	1	1
		192 Будівництво та цивільна інженерія	0	1	1
		193 Геодезія та землеустрій	1	1	2
Аграрні науки та продовольство	5	201 Агрономія	0	3	3
		203 Садівництво і виноградарство	0	1	1
		204 Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	0	1	1
		205 Лісове господарство	0	0	0
		208 Агроінженерія	2	2	4

Галузь знань	Кількість спеціальностей, за якими запроваджено ДФЗО, за галузями знань	Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 року №266	Кількість кейсів за спеціальностями		Всього
			фахова передвища освіта	вища освіта	
Ветеринарна медицина	1	211 Ветеринарна медицина	1	0	1
Сфера обслуговування	1	242 Туризм	0	1	1
Цивільна безпека	1	263 Цивільна безпека	0	1	1
Транспорт	3	273 Залізничний транспорт	1	1	2
		274 Автомобільний транспорт	0	1	1
		275 Транспортні технології	1	2	3
Всього		34	11	60	71

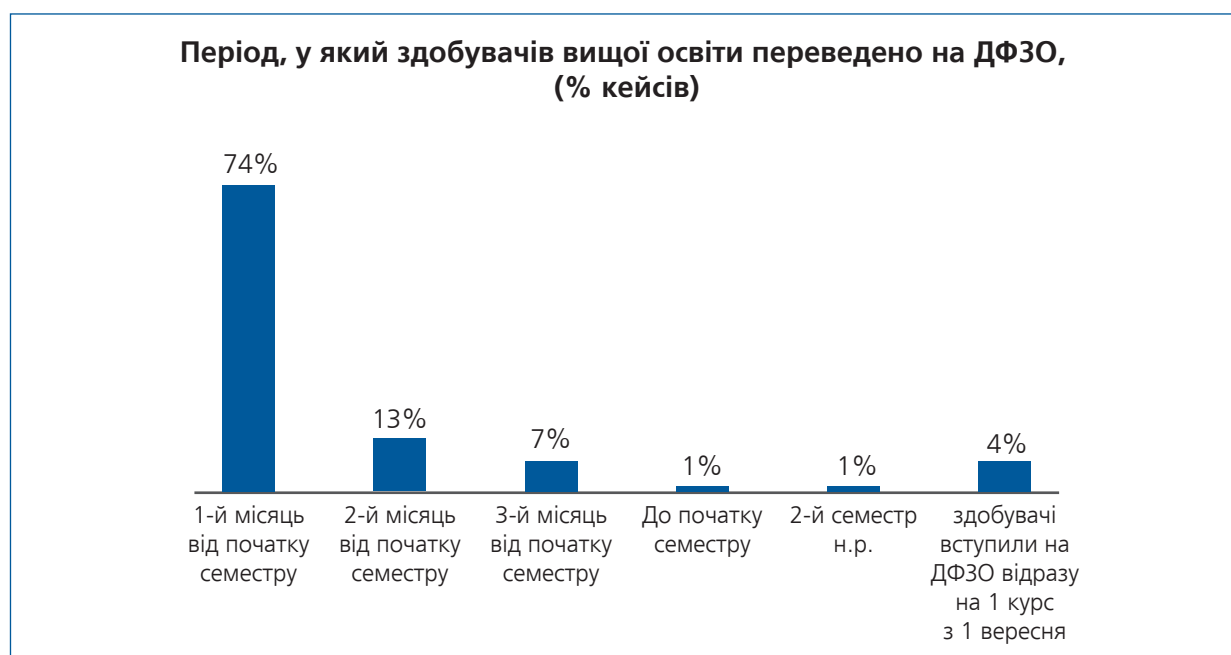
ЗВО прозвітували про впровадження ДФЗО за **31** спеціальністю, ЗФПО – за **9** спеціальностями.

4.8. Курс, на якому навчалися здобувачі за ДФЗО у 2019-2020 н.р.

Серед закладів освіти, які беруть участь у проєкті, навчання за дуальною формою здобуття освіти, зазвичай, організовано для окремих здобувачів освіти. Навчання за дуальною формою здебільшого розпочинається на 3/4 курсі або на першому курсі, якщо здобувачі освіти навчаються за ступеневою підготовкою.

4.9. Період, в який здобувачів освіти переведено на ДФЗО

Відповідь «до початку семестру» надав Криворізький національний університет, де здобувачі вступили на ДФЗО відразу на 1 курс з 1 вересня.

Відповідно до поданої інформації закладів фахової передвищої освіти здебільшого переведення здобувачів освіти на ДФЗО відбувається протягом першого місяця від початку семестру.

ДВНЗ «Київський електромеханічний коледж» указав, що переведення здобувачів освіти наДФЗО збігається з початком виробничої технологічної практики.

4.10. Чи підписано двосторонній договір із вказаним роботодавцем(цями) щодо співпраці у підготовці здобувачів освіти заДФЗО?

Усі заклади вищої та фахової передвищої освіти, що подали звіти, підписали двосторонні договори із підприємствами-партнерами.

Мирогощанський аграрний коледж зазначив, що підписання договорів на етапі завершення.

1. ПРЕДМЕТ УГОДИ

Координація спільної діяльності Сторін Угоди щодо реалізації Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» щодо надання освітньої послуги за дуальною формою здобуття освіти за спеціальностями відповідно до профілю професій Суб'єкта господарювання.

2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРИН

2.1. Університет зобов'язується забезпечити:

2.1.1. Підготовку фахівців зі спеціальностей, необхідних Суб'єкту господарювання, на сучасному науково-методологічному та методичному рівнях.

2.1.2. Направлення студентів денної форми навчання на дуальне навчання та навчально-виробничу практику на Суб'єкт господарювання на підставі окремих договорів.

2.1.3. Узгодження з Суб'єктом господарювання освітніх програм, термінів, навчальних планів освітнього процесу за дуальною формою навчання та практики студентів.

2.1.5. Організацію проведення науково-практичних конференцій, «круглих столів» та семінарів за участю працівників Суб'єкта господарювання з актуальних проблем.

2.1.6. Надання консультаційної, методичної допомоги працівникам Суб'єкта господарювання під час втілення наукових розробок.

2.2. Суб'єкт господарювання зобов'язується:

2.2.1. Погодити та затвердити програми та навчальні плани дуального навчання на виробництві, відповідно до вимог, які ставляться для фахівців відповідних спеціальностей.

2.2.2. Визначити наставника (ментора) для виробничого навчання здобувача освіти відповідно до погодженої і затвердженої освітньої програми.

2.2.3. Оформити здобувача освіти на робоче місце відповідно до профілю спеціальності з обов'язковою виплатою заробітної плати.

2.2.4. Організувати по завершенні дуального навчання на Суб'єкті господарювання атестацію Здобувача освіти за участю фахівців за відповідним профілем.

3. СТРОК ДІЇ УГОДИ

Угода набирає чинності з моменту її підписання обома Сторонами та продовжується до моменту належного виконання зобов'язань, що будуть зазначені у конкретних Договорах з підготовки фахівців відповідних спеціальностей за дуальною формою навчання.

4. ІНШІ УМОВИ УГОДИ

4.1. Зміни і доповнення до цієї Угоди, а також усі додаткові угоди вважаються дійсними лише в тому випадку, якщо вони мають письмову форму і підписані уповноваженими представниками обох Сторін та скріплені їх печатками.

4.2. У разі реорганізації чи перейменування однієї зі Сторін її зобов'язання, що передбачені цією Угодою, за погодженням Сторін, передаються правонаступнику.

4.3. Угода може бути розірвана за письмовою згодою Сторін.

4.4. Перелік видів співпраці й обов'язків Сторін не є вичерпним і може бути доповнений або переглянутий за згодою Сторін, що оформляється додатковими угодами.

4.5. Сторони здійснюють спільну рекламу набору студентів до Університету.

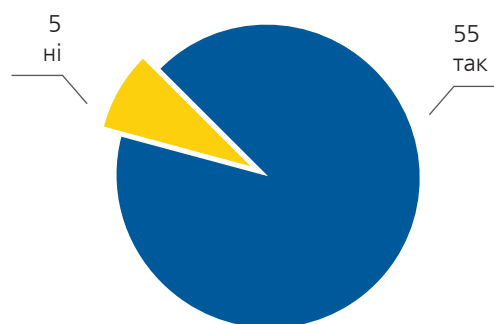
4.6. Ця Угода складена за повного розуміння Сторонами її умов і термінології українською мовою у двох ідентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, – по одному для кожної із Сторін.

5. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ СТОРІН

4.11. Чи підписано тристоронні договори?

Не підписано тристоронні договори у зв'язку із впровадженням карантинних заходів (2 випадки), за бажанням здобувача (1 випадок), на момент проведення опитування тривала процедура погодження договорів (2 випадки). Тим не менше, трудові договори із здобувачами були підписані.

Підписання тристоронніх договорів між ЗВО, роботодавцем та здобувачем, (кейси)

1. ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ І ЦІЛІ (ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ)

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

3. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

- ЗВО
- Підприємство-партнер
- Здобувач

4. ТЕРМІН ДІЇ ДОГОВОРУ

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

6. ЗМІНА ТА РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ

7. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

8. ІНШІ УМОВИ

9. ФОРС-МАЖОР

ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ СТОРІН

«2.3. Обов'язковими компонентами дуальної форми здобуття освіти є:

- узгоджені з Підприємством освітні програми для певного ступеня, рівня освіти відповідної спеціальності (спеціалізації), робочі навчальні плани, графіки освітнього процесу тощо;
- проведення практичних занять, усіх видів практик на базі Підприємства;
- робочі місця для Студентів під час здобуття освіти за дуальною формою та будь-яких видів практики з виплатою заробітної плати відповідно до штатного розпису Підприємства та/або укладеного договору між Підприємством і Студентом;
- приміщення, що відповідають встановленим нормам, для проведення зі Студентами занять безпосередньо на Підприємстві;
- закріплені за Студентом (групою Студентів) наставники, куратори, майстри виробничого навчання, викладачі;
- залучення інженерно-технічних кадрів Підприємства для викладання лекцій і проведення практичних занять;
- забезпечення участі представників Підприємства в процедурі поточної (підсумкової) атестації, присвоєння кваліфікації Студентові;
- порядок організації в Університеті і на Підприємстві стажування для наставників, кураторів, майстрів виробничого навчання, викладачів спеціальних дисциплін;
- індивідуальні графіки навчання Студента (за необхідністю)».

«2.4. Студенти, що навчаються в Університеті за дуальною формою здобуття освіти на замовлення Підприємства, мають всі права студентів денної форми навчання з урахуванням особливостей дуальної форми здобуття освіти».

«3.1.9. Організувати в Університеті за заявою Підприємства стажування/підвищення кваліфікації для наставників, майстрів виробничого навчання від Підприємства, сприяти залученню інженерно-технічних кадрів Підприємства для викладання

лекцій і практичних занять зі спеціальних дисциплін, забезпечити участь представників Підприємства в процедурі поточної (підсумкової) атестації, присвоєння кваліфікації Студентові та забезпечити проведення іспиту за результатами дуального навчання, який є невід'ємною частиною занять та переддипломної практики на Підприємстві».

«3.3. Підприємство зобов'язується:

3.3.1. Організовувати усі види навчальних занять (практичних занять, всіх видів практик) на базі Підприємства (на робочих місцях виробничих дільниць, лабораторій, відділів Підприємства, оснащених новітньою технікою та обладнанням), які передбачені програмами підготовки Студента за дуальною формою здобуття освіти, у тому числі:

- призначити координатора дуальної форми навчання або відповідального за організацію практики Студентів з-поміж керівників Підприємства;
- закріпити за Студентом (групою Студентів) наставників, майстрів виробничого навчання;
- забезпечити робочі місця для Студентів під час проведення з ними практики з виплатою заробітної плати відповідно до штатного розпису Підприємства та/або укладеного договору між Підприємством і Студентом».

«3.3.2. Залучати Студентів виключно до роботи, що сприяє оволодінню компетентностями відповідно до освітніх програм або відповідає освітній програмі за дуальною формою здобуття освіти, регулярно і своєчасно вносити в щоденники переддипломної практики Студентів запис про виконання програми практики, вести контроль відвідування Студентами об'єктів практики та практичних занять».

«3.4. Підприємство має право:

- вносити пропозиції щодо змісту і обсягу програм підготовки фахівців відповідних спеціальностей;
- вносити пропозиції щодо відкриття нових спеціальностей та освітніх програм в Університеті;
- звертатися до Університету із заявками щодо працевлаштування випускників на вакантні робочі місця;
- направляти фахівців на стажування, підвищення кваліфікації та перепідготовку до Університету;
- на участь представників Підприємства в процедурі поточної (підсумкової) атестації, присвоєння кваліфікації Студентові;
- застосовувати до Студентів під час занять та практики заходів дисциплінарного впливу в разі порушення правил трудового розпорядку;
- вносити пропозиції щодо можливого залучення студента на Підприємстві після закінчення Університету».

Всі 6 закладів фахової передвищої освіти повідомили про підписання тристоронніх договорів.

4.12. Чи укладено між роботодавцями та здобувачами освіти трудові договори?

За спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування» трудовий договір із здобувачами освіти підписано не було внаслідок того, що на момент опитування вони перебували на виробництві у статусі практикантів, планувалося їх переведення на посаду «помічник механіка». Причини укладання договорів не з усіма здобувачами ЗВО не вказували. Припускаємо, що така ситуація зумовлена різним темпом розвитку співпраці із роботодавцями-партнерами, що співпрацюють із ЗВО за однією спеціальністю.

4.13. Якого типу договори було укладено? (наприклад: строковий, безстроковий, цивільно-правова угода)

У більшості випадків заклади вищої та фахової передвищої освіти повідомляють про укладання між здобувачами освіти та роботодавцями строкових трудових договорів. Безстрокові договори зі здобувачами уклали такі роботодавці-партнери як АТ КБ «Приватбанк», ТОВ «Агрофірма Станіслав», ПрАТ ШУ «Покровське».

За інформацією ДВНЗ «Харківський коледж транспортних технологій», між здобувачами освіти та регіональною філією «Південна залізниця» акціонерного товариства «Українська залізниця» укладено безстрокові трудові договори.

4.14. Посади, які обіймали здобувачі освіти, що навчались за ДФЗО у 2019-2020 н.р.

Таблиця 5. Посади, які обіймали здобувачі освіти, котрі навчались за ДФЗО у 2019-2020 н.р.

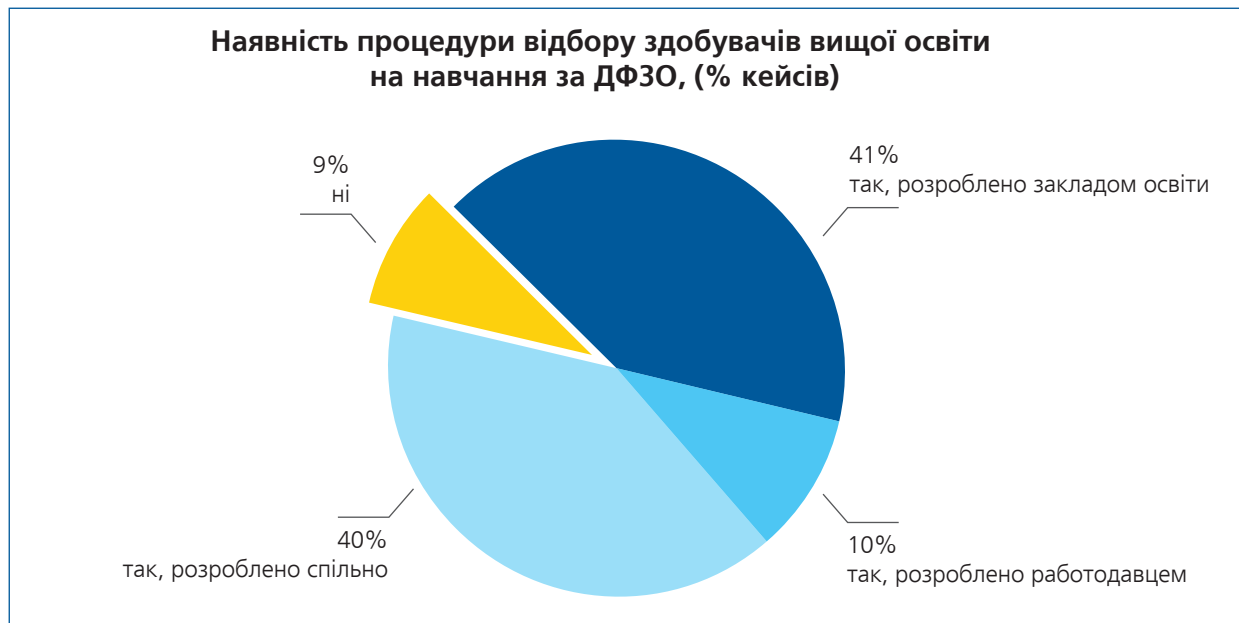
Посади, які в рамках навчання за ДФЗО у 2019-2020 н.р. обіймали	
здобувачі вищої освіти	здобувачі фахової передвищої освіти
Агент комерційний	Агент комерційний
Агроном	Агроном-обліковець
Бухгалтер	Механік
Виконавець робіт (виконроб)	Механік торговельно-холодильного обладнання
Диспетчер з міжнародних перевезень	Начальник автомобільної колони
Економіст	Помічник агронома
Економіст відділу організації та оплати праці	Помічник технолога
Заступник механіка дільниці	Стажер-асистент лікаря ветеринарної медицини
Зоотехнік	Технік-землевпорядник
Інженер	Фельдшер ветеринарної медицини
Інженер технічного відділу	
Інженер-конструктор	
Інженер-технолог	
Інженер-технолог з якості харчової продукції	
Касир-операціоніст	
Конструктор	
Консультант з маркетингу	
Консультант споживчого кредитування банку	
Консультант споживчого кредитування банку	
Майстер гірничий	
Майстер з ремонту технологічного обладнання	
Менеджер	

Посади, які в рамках навчання за ДФЗО у 2019-2020 н.р. обіймали	
здобувачі вищої освіти	здобувачі фахової передвищої освіти
Менеджер з маркетингу	
Менеджер з продажу автозапчастин	
Менеджер з туризму	
Менеджер-економіст	
Менеджер-консультант	
Мерчендайзер	
Механік дільниці	
Молодший маркетолог	
Помічник агронома	
Помічник бухгалтера	
Помічник завідувача лабораторії	
Помічник інженера з охорони праці	
Помічник майстра	
Помічник механіка	
Помічник начальника промислових ділянок	
Помічник начальника фабрики	
Помічник керівника виробничого відділу	
Посади молодшого інженерного персоналу	
Провідний фахівець з рекреації	
Програміст в інструментальному цеху	
Технік	
Технік з автоматизації виробничих процесів	
Технік-технолог	

Таблиця 6. Робітничі професії, за якими працювали здобувачі освіти, котрі навчались за ДФЗО у 2019-2020 н.р.

Робітничі професії	
здобувачів вищої освіти	здобувачів фахової передвищої освіти
Апаратник	Електромонтер
Гірник підземний або гірник	Електромонтер контактної мережі
Електромонтажник силових мереж та електроустаткування	Оператор штучного осіменіння тварин
Електромонтер	Помічник лісника
Електрослюсар	Робітник з комплексного технічного обслуговування будівель і споруд
Касир	Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин і обладнання сервісного відділу
Контролер	Слюсар з ремонту рухомого складу
Лаборант	Черговий на залізничній станції
Лаборант з вхідного контролю сировини	
Машиніст	
Машиніст дробильних машин	
Машиніст млинів	
Машиніст налагоджувальних автоматичних ліній і агрегатних верстатів	
Монтер колії	
Оператор верстатів з програмним керуванням	
Оператор верстатів з програмним керуванням	
Оператор лінії з виробництва напівфабрикатів	
Оператор лінії фасування готової продукції	
Оператор оброблення поїзної інформації та перевізних документів	
Оператор посту централізації	
Оператор	
Плодоовочівник	
Слюсар	
Слюсар з механоскладальних робіт	
Старший лаборант	
Токар	

4.15. Чи розроблено процедуру відбору здобувачів освіти на навчання за ДФЗО?

ЗВО не надали детальної інформації щодо процедури відбору здобувачів, але під час уточнень зазначали інтерв'ю та тестування на підприємстві як основні елементи процедури. Заклади освіти вказали, що процедуру відбору описано в положеннях ЗВО про здобуття освіти за дуальною формою.

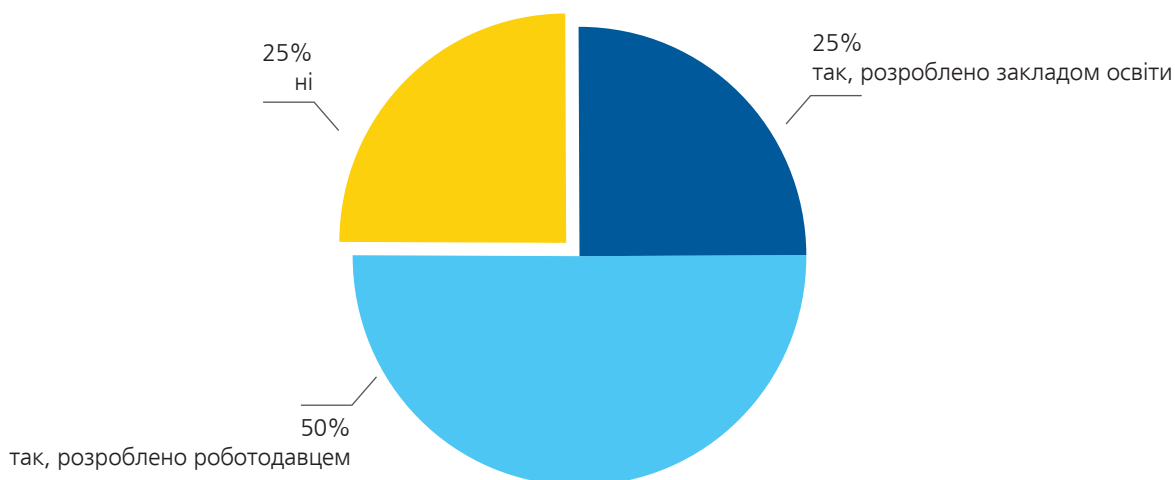
3. Порядок зарахування здобувачів освіти на навчання за дуальною формою

3.1. Підставою для організації навчання за дуальною формою здобуття освіти є заява здобувача освіти денної форми або, у разі недосягнення повноліття, заява одного з батьків чи інших законних представників, успішне проходження здобувачем освіти процедури відбору, яку реалізують суб'єкти господарювання спільно із НТУ «ХПІ» в особі Навчально-наукового інженерно-фізичного інституту, та підписання договору.

3.2. Після підтвердження наміру від суб'єкта господарювання щодо організації здобуття освіти за дуальною формою з конкретними здобувачами освіти, НТУ «ХПІ» в особі Навчально-наукового інженерно-фізичного інституту готує договір про співпрацю з реалізації практичної підготовки здобувачів вищої освіти за ДФЗО і спільно із суб'єктом господарювання розробляє та погоджує індивідуальний навчальний план. Якщо суб'єкт господарювання, з яким укладено договір, не має потужностей, щоб забезпечити виконання частини навчального плану щодо навчання на робочому місці в повному обсязі, заклад освіти та суб'єкт господарювання можуть домовитись про співпрацю із іншими суб'єктами господарювання чи навчальними центрами для забезпечення здобувачеві освіти умов для виконання освітньої програми та індивідуального плану.

3.3. Переведення здобувачів освіти на дуальну форму здобуття освіти здійснюється, як правило, на початку навчального семестру, за наказом ректора Університету або відповідального проректора.

Наявність процедури відбору здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за ДФЗО, (% кейсів)

3. Порядок зарахування здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за дуальною формою

3.1. Підставою для організації навчання за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти є заява студента денної форми або, у разі недосягнення повноліття, заява одного з батьків чи інших законних представників, успішне проходження здобувачем освіти процедури відбору, яку реалізують суб'єкти господарювання спільно із закладом освіти, та підписання тристороннього договору і трудової угоди.

3.2. Після підтвердження наміру від суб'єкта господарювання щодо організації здобуття фахової передвищої освіти за дуальною формою з конкретним студентом, заклад освіти готує тристоронній договір про дуальну форму здобуття освіти і спільно із суб'єктом господарювання розробляє та погоджує індивідуальний навчальний план.

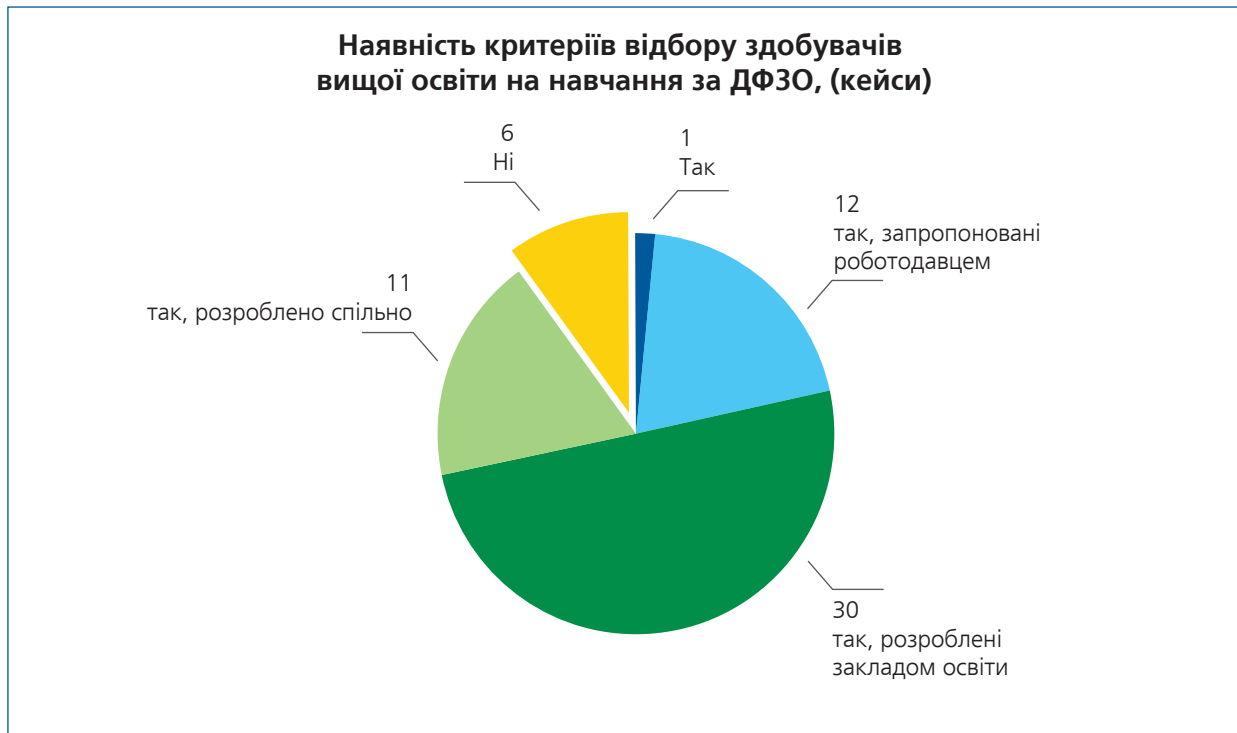
З кожної дисципліни та навчальної або виробничої практик відповідними викладачами спецдисциплін розробляють програми вивчення дисциплін і практик для студента, що навчається за дуальною формою, які погоджують з куратором дуального навчання від закладу освіти.

Якщо суб'єкт господарювання, з яким укладено тристоронній договір, не має потужностей, щоб забезпечити виконання частини навчального плану щодо навчання на робочому місці в повному обсязі заклад освіти та суб'єкт господарювання можуть домовитись про співпрацю із іншими суб'єктами господарювання чи навчальними центрами для забезпечення здобувачеві освіти умов для виконання освітньої програми та індивідуального навчального плану.

3.3. Укладання тристороннього договору про дуальну форму здобуття освіти передбачає укладання трудового договору.

3.4. Переведення студентів на дуальну форму здобуття фахової передвищої освіти здійснюється, як правило, до початку навчального семестру, за наказом директора.

4.16. Чи розроблено критерії відбору здобувачів освіти на навчання за ДФЗО?

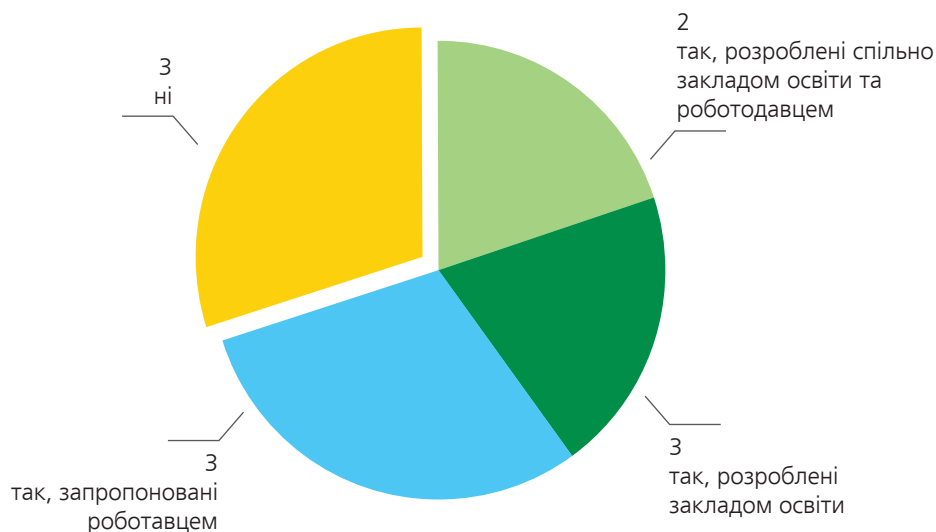
Часто саме за технічними спеціальностями встановленим роботодавцями критерієм переведення на навчання за ДФЗО є проходження курсу навчання на базі навчальних центрів підприємств.

Типові критерії відбору здобувачів освіти на навчання за ДФЗО

- успішність;
- умотивованість здобувача;
- наявність початкових практичних навичок, необхідних для виконання трудових обов'язків;
- наявність soft skills;
- здатність працювати в команді;
- вимоги професійного стандарту;
- віковий ценз;
- відсутність пропусків занять без поважних причин та інших порушень.

Наявність критеріїв відбору здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за ДФЗО, (кейси)

2 Організація дуальної форми здобуття освіти у закладі освіти

2.8. Заклад освіти має право організувати навчання за дуальною формою для студентів, які навчаються за денною формою та виявили особисте бажання, а також пройшли відбір у суб'єкта господарювання.

При переході на дуальну форму здобуття освіти за студентом зберігається джерело фінансування, стипендія та пільги, якщо такі є.

2.9. Процедура відбору студентів для навчання за дуальною формою реалізують суб'єкти господарювання спільно із закладом освіти.

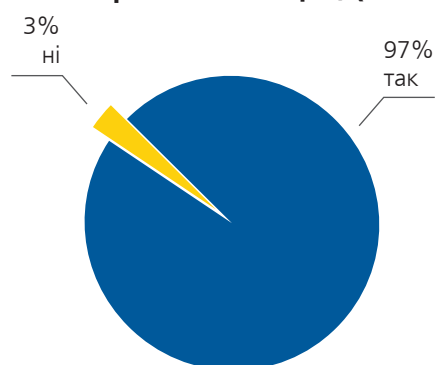
4.17. Чи узгоджували із роботодавцем(цями) освітню програму?

80 % закладів вищої та 100 % закладів фахової передвищої освіти, що здійснюють навчання за ДФЗО, вказали, що узгоджували з роботодавцями освітні програми.

4.18. Чи узгоджували із роботодавцем(ями) програму навчання на робочих місцях?

Усі заклади фахової передвищої освіти, що здійснюють навчання за ДФЗО, узгоджували з роботодавцями програми навчання на робочих місцях.

Узгодження із роботодавцем/ями програми навчання здобувачів вищої освіти на робочих місцях, (% кейсів)

4.19. Чи узгоджували із роботодавцем(цями) індивідуальний навчальний план?

Усі заклади вищої та фахової передвищої освіти, що увійшли у вибірку, повідомили, що узгоджували з роботодавцями індивідуальні навчальні плани здобувачів освіти.

4.20. Як часто контактують із роботодавцями для узгодження поточних питань?

Варіанти відповідей ЗВО:

- раз на рік;
- двічі на рік;
- двічі на семестр;
- щокварталу/ 4-5 разів на рік;
- щомісяця;
- двічі-тричі на місяць, та у разі необхідності – в будь який час;
- робоча скайп-конференція кожного тижня;
- за необхідності.

Заклади фахової передвищої освіти у більшості випадків зазначили, що контактують із роботодавцем раз на місяць. Серед відповідей також зазначені такі:

- двічі на рік;
- щотижня;
- за необхідності.

4.21. Зміни до навчальних планів і програм. Скільки кредитів ЄКТС відведено на навчання на робочому місці?

ЗВО не надали достатньо даних для аналізу змін до навчальних програм та планів.

Оскільки більшість ЗВО вираховували відсотки не від загальної кількості кредитів, передбачених освітньою програмою в цілому, а від тієї їх кількості, що припадає на відповідний навчальний рік, то наводимо приклади в абсолютних цифрах. Так, ЗВО вказали наступне:

Таблиця 7. Кількість кредитів ЄКТС, які відведено на навчання на робочому місці

Спеціальність згідно з постановою КМУ України від 29 квітня 2015 року №266	Яку частину навчального навантаження (%) здобувача освіти опрацьовують на робочому місці? Скільки кредитів ЄКТС опрацьовують на робочому місці?
051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 101 «Екологія», 133 «Галузеве машинобудування», 181 «Харчові технології», 201 «Агрономія», 203 «Садівництво і виноградарство», 208 «Агроінженерія», 242 «Туризм», 263 «Цивільна безпека»	Кількість кредитів, які опрацьовують на робочому місці, залежить від кількості тижнів роботи на підприємстві в розрахунку 1 тиждень – 1 кредит ЄКТС, але не більше 30 кредитів за навчальний рік.
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	23,5 кредити
075 «Маркетинг»	здобувачі освіти повністю виконують навчальне навантаження у ЗВО
133 «Галузеве машинобудування»	2 курс – 17 кредитів ЄКТС 4 курс – 21 кредитів ЄКТС 5 курс – 17 кредитів ЄКТС
133 «Галузеве машинобудування»	Згідно з навчальним планом передбачено 63 тижні (136 кредитів) навчання в університеті та 35 тижнів (44 кредити) – на виробництві + 18 тижнів практики на виробництві. Задля такого розподілу довелося зменшити канікули на 1-2 курсі
141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	22 кредити
181 «Харчові технології»	3 курс – 20 кредитів ЄКТС 4 курс – 22 кредити ЄКТС 1 курс магістратури – 20 кредитів ЄКТС
184 «Гірництво»	1 інт курс – 16 кредитів ЄКТС 2 інт курс – 12 кредитів ЄКТС 4 курс – 16 кредитів ЄКТС
184 «Гірництво»	54 кредити
184 «Гірництво»	48 кредитів
192 «Будівництво та цивільна інженерія»	30 кредитів (вказані як 100%)
274 «Автомобільний транспорт»	3 курс – 18 кредитів ЄКТС 4 курс – 18 кредитів ЄКТС
275 «Транспортні технології» (на автомобільному транспорті)	2 курс – 15 кредитів ЄКТС 3 курс – 15 кредитів ЄКТС

Відповідь «студенти повністю виконують навчальне навантаження у ЗВО» надано Економіко-технологічним інститутом імені Роберта Ельворті.

Організація освітнього процесу за дуальною формою здобуття освіти у коледжах/технікумах та університетах відрізняються.

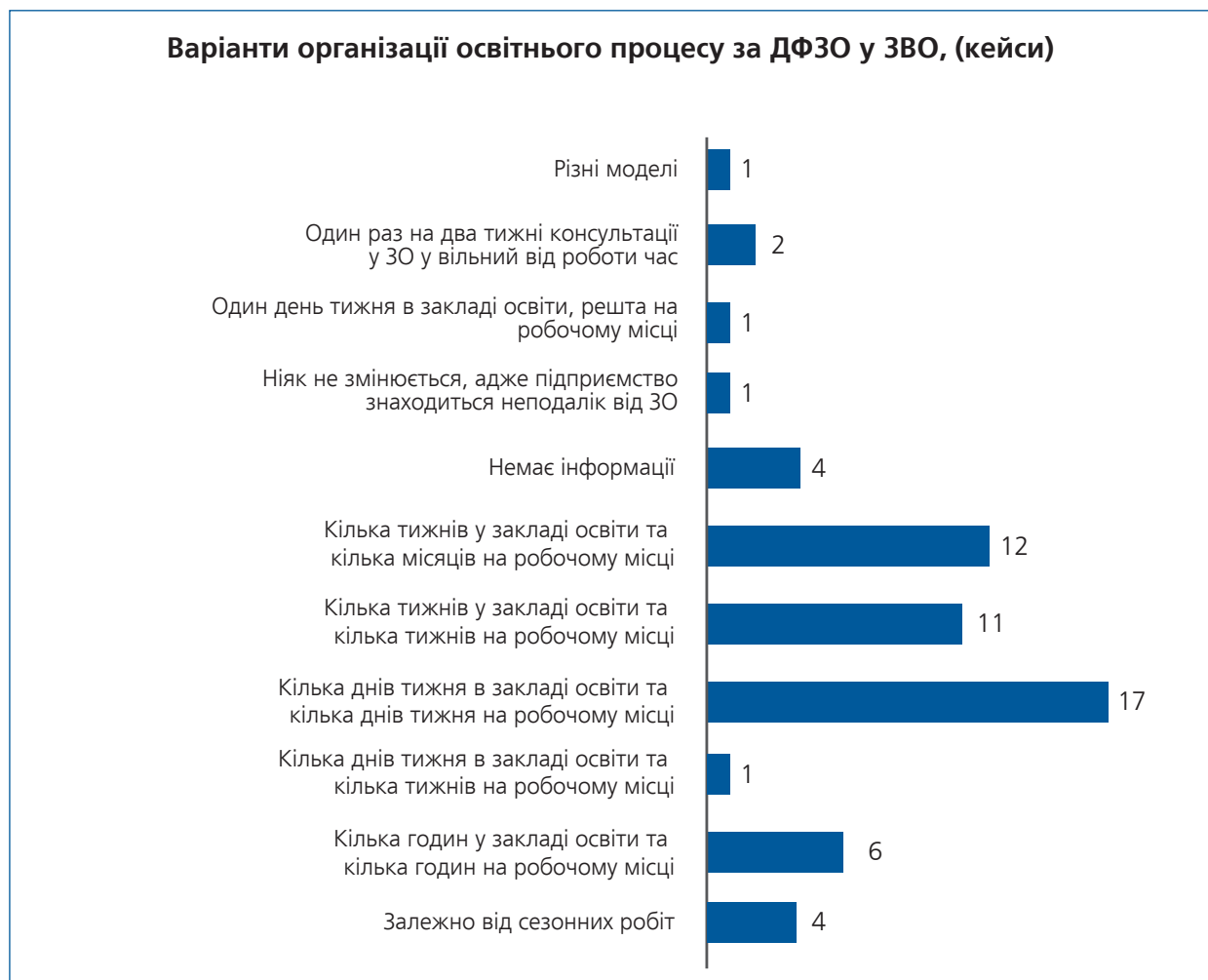
У більшості закладів освіти, які надали інформацію про порівняльний аналіз навчальних планів, змін у перерозподілі годин не виявлено. Зміни прослідковуються лише у формі та варіантах організації освітнього процесу. Виходячи із поданої інформації у коледжах і технікумах частка кредитів, що припадає на навчання на робочому місці в рамках ДФЗО, становить від 26 до 65 % від загального обсягу кредитів.

4.22. Як організовано освітній процес за ДФЗО (час перебування в закладі освіти та на робочому місці)?

Підходи до організації освітнього процесу в закладах освіти різні. Розподіл навчального навантаження, обсяги та періоди його виконання у закладі освіти та на робочому місці залежать від особливостей освітньої програми, спеціальності, виробничих, технологічних умов підприємств різних галузей тощо.

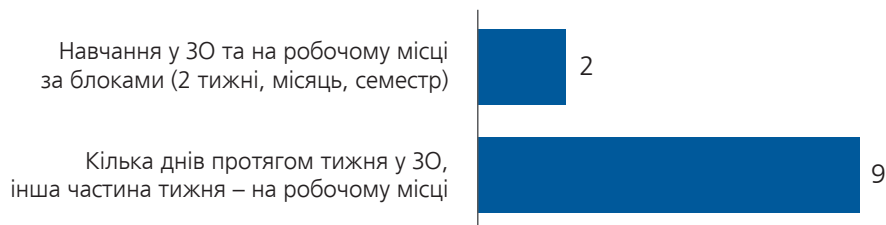
Для організації здобуття освіти за дуальною формою у закладах освіти, що надали звіти, найбільш поширеними моделями є:

- модель поділеного тижня/ротаційна (кілька днів протягом тижня у закладі освіти, інша частина тижня – на робочому місці);
- блочна модель: навчання у закладі освіти та на робочому місці за блоками (кілька тижнів чи місяців).

Маємо зауважити, що відвідування ЗВО один день на тиждень чи консультації у ЗВО один раз на тиждень у вільний від роботи час, не відповідають визначенню ДФЗО як способу здобуття освіти, який передбачає частку навчання на робочому місці **не більше 60 відсотків** загального обсягу освітньої програми.

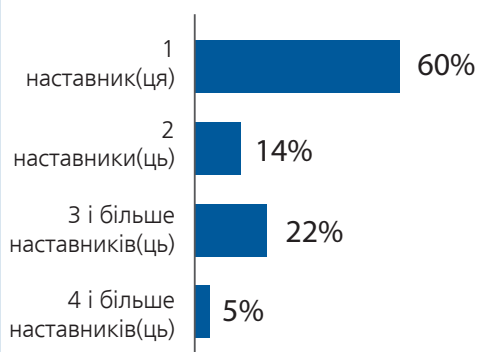
Варіанти організації освітнього процесу за ДФЗО у ЗФПО, (кейси)

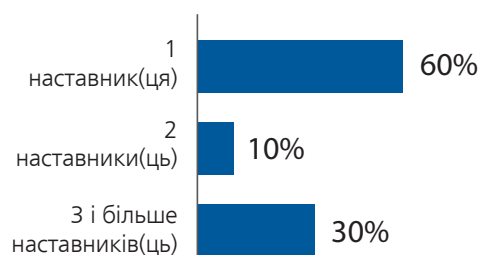
4.23. Скільки наставників працює із здобувачем освіти протягом всього періоду здобуття освіти за ДФЗО?

ЗВО вказали, що три і більше наставників працюють зі здобувачами за спеціальностями 133 «Галузеве машинобудування», 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка», 184 «Гірництво», 274 «Автомобільний транспорт» та іншими.

Кількість наставників, які працюють із здобувачем вищої освіти протягом всього періоду здобуття освіти за ДФЗО, (% кейсів)

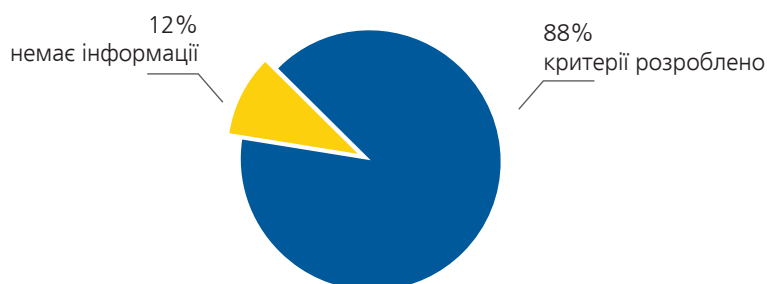

Кількість наставників, які працюють із здобувачем фахової перевисщої освіти протягом всього періоду здобуття освіти за ДФЗО, (% кейсів)

4.24. Чи є у партнера-роботодавця критерії відбору наставників?

Наявність у партнера-роботодавця критеріїв відбору наставників здобувачів вищої освіти, (% кейсів)

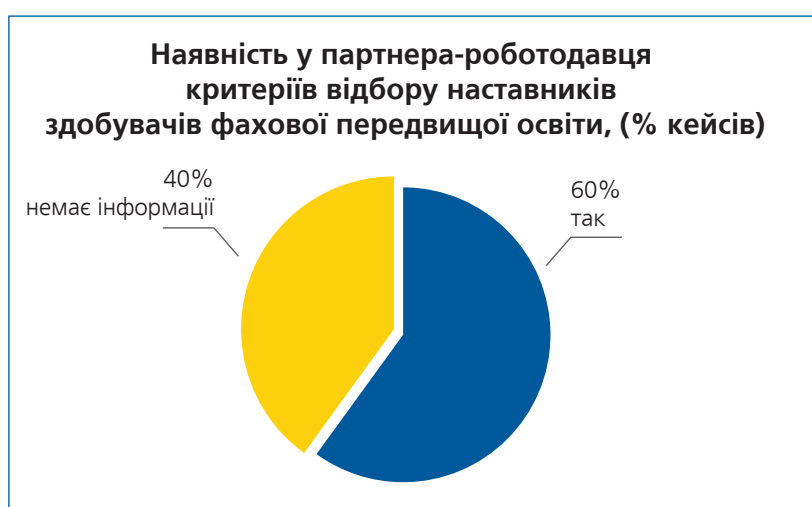

Типові критерії відбору наставників (за версією ЗВО):

- профільна освіта;
- професійна компетентність;
- досвід практичної роботи;
- умотивованість до наставництва.

Крім того, подано ще такі (дискусійні) варіанти:

- наявність визнаних сертифікатів, наукових публікацій;
- здатність до викладацької діяльності (співбесіда на кафедрі).

4.25. Чи отримали наставники спеціальну методичну підготовку? Хто забезпечив навчання наставників (заклад освіти / роботодавець / третя сторона) та яким чином?

За інформацією ЗВО:

”

«Заклад освіти разом із роботодавцем забезпечив навчання наставників, провівши 4-годинний тренінг для наставників».

«Методична підготовка на кафедрі».

«Заклад освіти надає методичну підтримку та консультації».

«Проходять підготовку в Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» на курсах підвищення кваліфікації».

За інформацією ЗФПО:

4.26. Чи надає роботодавець можливість стажування на виробництві педагогічним та науково-педагогічним працівникам закладу освіти?

Не всі, але більшість роботодавців надають педагогічним та науково-педагогічним працівникам ЗО можливість стажування.

”

«Ознайомлення з новими впровадженнями в технологічний процес для отримання конкурентоспроможного концентрату в умовах ПРАТ «ЦГЗК».

«Ознайомлення з особливостями розробки та супроводу вебдодатка «Приват24» АТКБ «Приват Банк».

«Управління головного технолога», «Управління головного конструктора», ПРАТ «ФЕД».

«Так, деякі співробітники кафедри, зокрема завідувач кафедри, працюють на підприємствах-роботодавцях на різних посадах. Традиційно не менше 3-4 викладачів проходять щороку підвищення кваліфікації у різних відділах підприємств. Зазначені підприємства входять до складу навчально-науково-виробничого кластера ХДУХТ та є давніми партнерами університету».

«Роботодавець можливість надає. Але на сьогодні викладачі не проходили стажування».

Згідно з відповідями закладів фахової передвищої освіти, підприємства-партнери надають можливість викладачам спецдисциплін пройти стажування на своїй базі, але не завжди цією можливістю користуються представники ЗО.

4.27. Як проводиться поточний та підсумковий контроль? Порівняльний аналіз успішності здобувачів освіти, що навчаються за ДФЗО та денною формою здобуття освіти.

За даними закладів освіти успішність серед здобувачів освіти, які навчаються за ДФЗО, становить 100%, тобто всі встигають опанувати навчальні плани та програми. Такий показник забезпечується процедурою відбору роботодавцем кращих та найбільш мотивованих здобувачів освіти з тих, які виявили бажання перейти на навчання за ДФЗО.

Таблиця 8. Порівняльний аналіз успішності здобувачів освіти, що навчаються за ДФЗО та денною формою здобуття освіти

№ з/п	Контрольна група (денна форма здобуття освіти)				Експериментальна група (дуальна форма здобуття освіти)			
	Дисципліна	К-ть здобувачів	Середній бал	Якісний показник, %	Дисципліна	К-ть здобувачів	Середній бал	Якісний показник, %
1	Основи наукових досліджень	20	80,23	55	Основи наукових досліджень	5	91,8	100
2	Гідравлічні та пневматичні нагнітачі	20	68,8	20	Гідравлічні та пневматичні нагнітачі	5	88,8	100
3	Гідравлічні турбіни та передачі	20	79,05	60	Гідравлічні турбіни та передачі	5	89,6	100
4	Механічне та допоміжне обладнання ГЕС та ГАЕС	20	79,45	45	Механічне та допоміжне обладнання ГЕС та ГАЕС	5	94,6	100
5	Моделювання та розрахунок течій в'язкої рідини	20	78,3	55	Моделювання та розрахунок течій в'язкої рідини	5	91,6	100
6	Математичне моделювання робочих процесів гідротурбін	20	68,8	40	Математичне моделювання робочих процесів гідротурбін	5	79,6	100
7	Гідравлічна нестационарність гідроагрегатів гідроелектростанцій та гідроакмулюючих електростанцій і візуалізація течій	7	73,14	42.9	Гідравлічна нестационарність гідроагрегатів гідроелектростанцій та гідроакмулюючих електростанцій і візуалізація течій	3	91	100
8	Гідравлічні турбіни та оборотні гідромашини	7	74,57	42.9	Гідравлічні турбіни та оборотні гідромашини	3	90	100

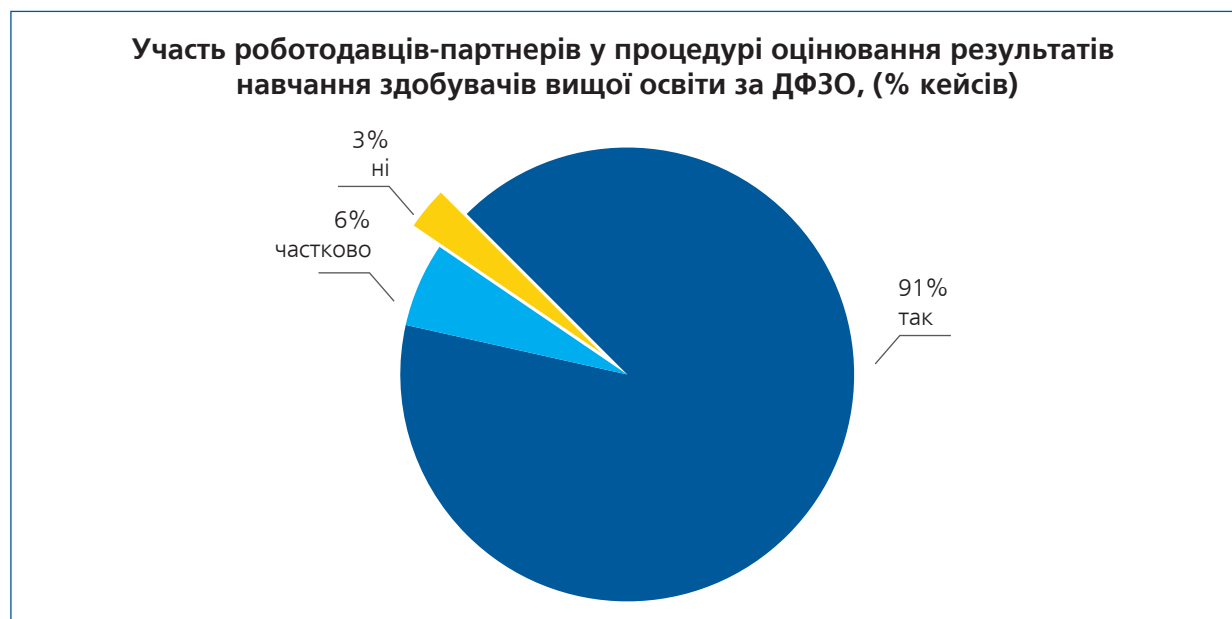
№ з/п	Контрольна група (денна форма здобуття освіти)				Експериментальна група (дуальна форма здобуття освіти)			
	Дисципліна	К-ть здобувачів	Середній бал	Якісний показник, %	Дисципліна	К-ть здобувачів	Середній бал	Якісний показник, %
9	Розрахунки на міцність лопатевих гідромашин	7	76,57	42,9	Розрахунки на міцність лопатевих гідромашин	3	88,7	100
10	САПР гідротурбін, оборотних гідромашин, малих, міні- та мікро- гідроелектростанції	7	82,57	71,4	САПР гідротурбін, оборотних гідромашин, малих, міні- та мікро- гідроелектростанції	3	96	100
11	Системи автоматики гідротурбін та інших гідромашин	7	75,71	42,9	Системи автоматики гідротурбін та інших гідромашин	3	85	100
12	Чисельні дослідження просторової течії в каналах гідромашин	7	72,86	42,9	Чисельні дослідження просторової течії в каналах гідромашин	3	87,7	100

Середній бал успішності здобувачів освіти за ДФЗО вищий, ніж у здобувачів, які навчаються за іншими формами здобуття освіти, можливо, через те, що до підготовки здобувачів освіти за ДФЗО залучені досвідчені працівники підприємств.

За інформацією закладів фахової передвищої освіти, поточний та підсумковий контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувачами освіти відбувається по-різному. Зокрема:

- регулярні зустрічі між представниками ЗО та підприємства;
- згідно з індивідуальним навчальним планом;
- організація захисту звітів за участю представників роботодавців-партнерів;
- поточний та підсумковий контроль освіти здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу;
- контроль здійснюється спільно роботодавцями і закладом освіти в межах етапів, визначених навчальним планом та договором про здобуття освіти за ДФЗО;
- викладачі розробляють програму вивчення кожної дисципліни та практики. Здобувачі освіти надсилають звіти щодо виконання практичних робіт, опрацювання теоретичного матеріалу, використовуючи електронну пошту та інтернет-ресурси або звітують, особисто відвідуючи заклад освіти. Під час проходження практики заповнюють щоденник-звіт;
- під час екзаменаційної сесії складають заліки, екзамени разом з усіма студентами групи;
- під час відвідування занять у закладі освіти.

4.28. Чи беруть участь роботодавці-партнери у процедурі оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за ДФЗО?

За інформацією ЗВО:

- надають характеристику;
- надають рекомендовані оцінки;
- беруть участь у роботі екзаменаційної комісії.

За інформацією закладів фахової передвищої освіти, партнерів-роботодавців, які беруть участь у проєкті, залучають до оцінювання знань здобувачів освіти. Але зробити висновок, чи це оцінювання здобувачів освіти, що навчаються за ДФЗО, чи за денною формою, неможливо. Зокрема, заклади освіти вказали, що роботодавці беруть участь в оцінюванні результатів захисту курсових та дипломних проєктів; надають оцінку під час поточного виконання індивідуального робочого плану та надають оцінку та характеристику за час перебування на робочому місці.

4.29. Чи передбачено процедуру контролю за виконанням індивідуального навчального плану на робочому місці?

Більшість ЗВО вказала, що проводить такий контроль у різних формах:

- так, у дистанційному режимі;
- так, за виконанням навчального плану здобувачів на ТОВ НПВ «Зоря» слідкує їх навчальний центр через систематичні семінари;
- так, контроль за виконанням програми навчання на робочому місці здійснюють спільно суб'єкт господарювання та ЗВО;
- так, контроль проводиться у формі захисту здобувачем курсової роботи;
- так, керівники та наставники від підприємства і викладачі, відповідальні за навчання за ДФЗО, щотижня контролюють виконання практичних завдань;
- так, на підприємствах, де здобувачі працюють і навчаються за ДФЗО, плануються виїзні заняття для всіх здобувачів, відповідно викладачі контролюють виконання індивідуального навчального плану на робочому місці;
- так, наставники перевіряють знання із дисципліни згідно з індивідуальним навчальним планом та методичними вказівками;
- так, практичні завдання контролює роботодавець;
- так, під час навчання на виробництві наставники заповнюють спеціальний щоденник практики, у якому зазначають засвоєний здобувачем матеріал;
- так, здобувач отримує завдання або через куратора, або від викладача дисципліни безпосередньо. Куратор контролює виконання індивідуального плану та будує взаємодію із наставником;
- так, здобувачі доповідають про типи освоєного обладнання, технологічних операцій та результати аналізу проєктно-конструкторської документації.

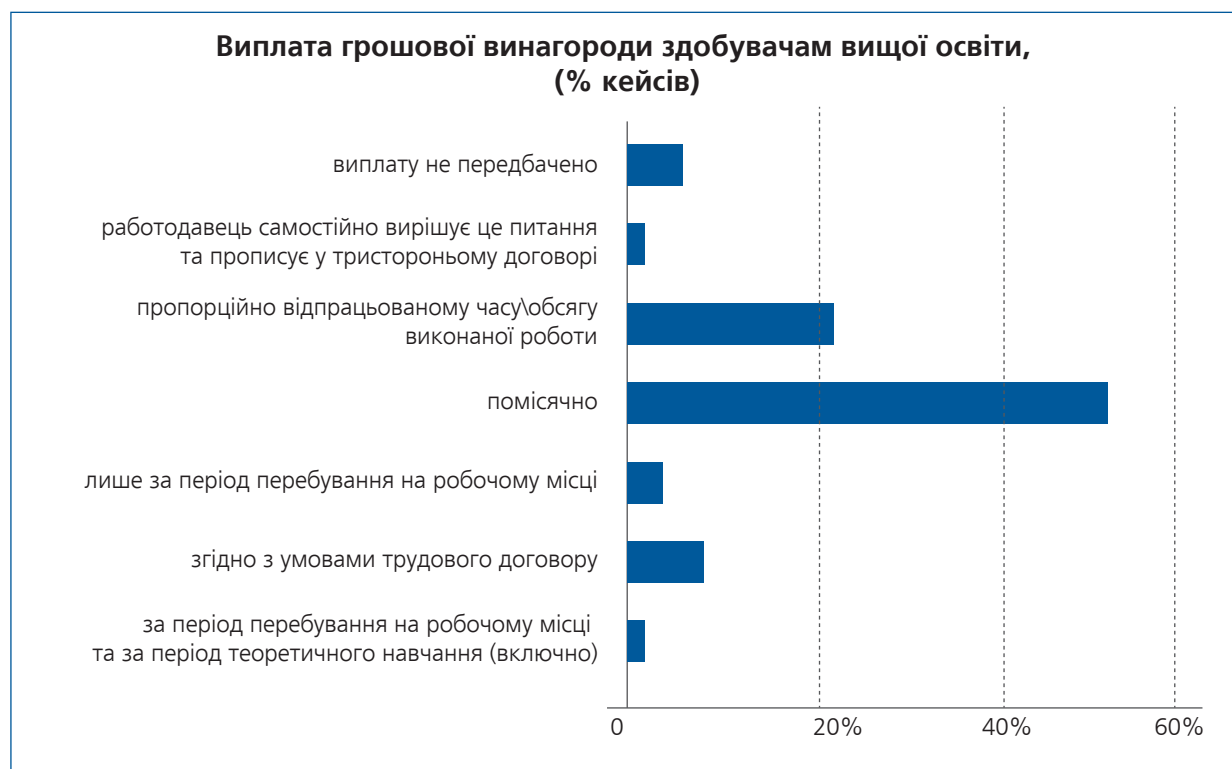
У 9 кейсах ЗВО було вказано, що такий контроль не проводиться.

Щодо процедури контролю за виконанням індивідуального навчального плану на робочому місці ЗФПО надали такі відповіді:

- так, шляхом отримання на виробництві допуску до виконання самостійних робіт;
- так, куратор дуального навчання відвідує особисто місце навчання на виробництві та підтримує із здобувачем постійний зв'язок;
- так, на робочому місці наставник проводить аналіз роботи здобувача освіти кожного тижня.

4.30. Чи передбачено виплату грошової винагороди здобувачеві освіти за виконання трудових обов'язків? Якщо відомо, вказати співвідношення грошової винагороди, яку отримує здобувач освіти у роботодавця, до середнього розміру заробітної плати на аналогічній посаді фахівця підприємства?

За даними ЗВО:

Співвідношення грошової винагороди здобувача освіти до середнього розміру заробітної плати на аналогічній посаді фахівця підприємства (за інформацією ЗВО):

- 50%
- 30–70%
- 100%
- 100% + компенсація витрат на дорогу.

Здобувачі закладів фахової передвищої освіти за виконання трудових обов'язків отримують заробітну плату. Чотири ЗФПО відповіли, що виплати здійснюють пропорційно відпрацьованому часу, два – лише за період перебування на робочому місці. ЗФПО не вказували співвідношення грошової винагороди, яку отримує здобувач освіти у роботодавця, до середнього розміру заробітної плати на аналогічній посаді фахівця підприємства.

4.31. Чи збережено державну академічну стипендію здобувачам освіти, що її отримували та перейшли на ДФЗО?

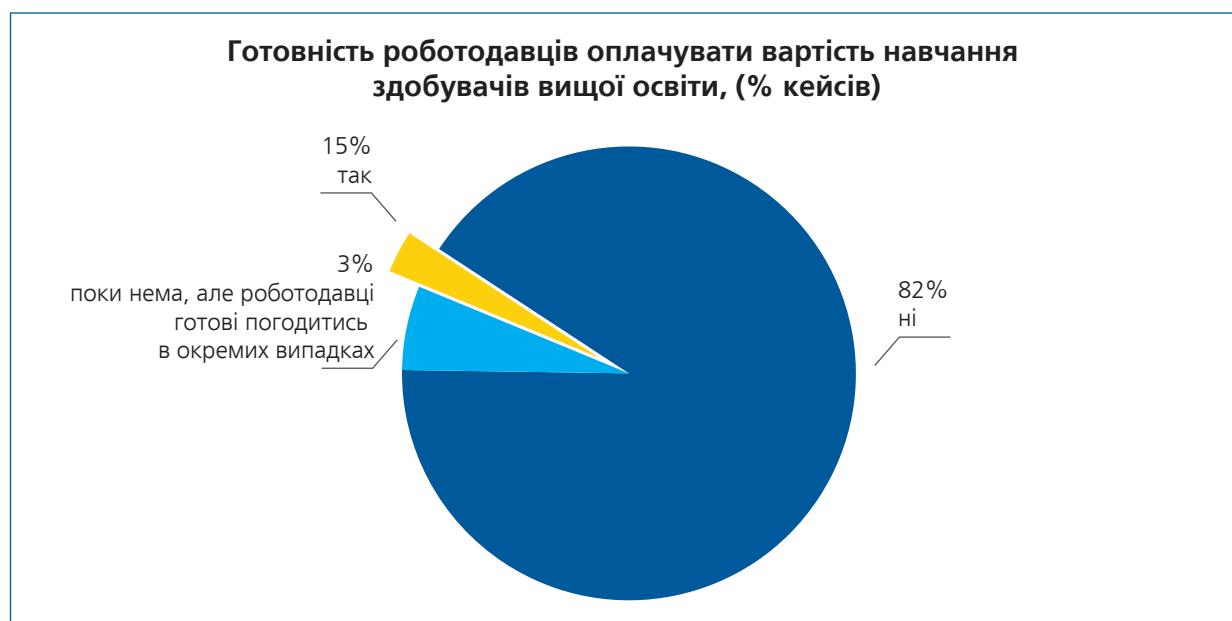
ЗВО подали такі дані:

Так	53
Ні, здобувачі навчаються на контрактній основі	3
Ні, здобувачі не отримували стипендію	3
Ні, не передбачено (приватний ЗВО)	1

За здобувачами закладів фахової передвищої освіти збережено стипендію.

Загалом же, слід зазначити, що поєднання навчання та роботи не є підставою для відмови у виплаті стипендії, про що було надано пояснення уповноваженими органами.

4.32. Чи є випадки, коли оплату вартості підготовки здобувача освіти за ДФЗО, що навчається на контрактній основі, бере на себе роботодавець?

ЗВО зазначили, що умови оплати навчання здобувача можна прописувати або у дво- або у тристоронньому договорі.

Серед відповідей закладів фахової передвищої освіти не було випадків, коли оплату вартості підготовки здобувача освіти за ДФЗО, що навчається на контрактній основі, бере на себе роботодавець.

4.33. Чи розраховував роботодавець свої витрати на підготовку одного здобувача освіти за ДФЗО?

Здебільшого ЗВО не мають такої інформації. Надано лише дві відповіді про наявність таких розрахунків у компаній, але без деталей. Закладів фахової передвищої освіти не мають інформації про розрахунки витрат на підготовку одного здобувача освіти за ДФЗО.

4.34. Чи були випадки відмови здобувачів освіти від навчання за ДФЗО і повернення до попередньої форми здобуття освіти? З яких причин?

ЗВО зазначили 5 таких випадків та вказали такі причини:

- за власним бажанням/за сімейними обставинами;
- низька зарплата;
- через складність виконання індивідуального навчального плану здобувачем освіти;
- через складність посадових обов'язків.

ВСП «Новокаховський коледж Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного» та ВСП «Бердянський фаховий коледж Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного» вказали, що здобувачі освіти (133 «Галузеве машинобудування») поверталися до денної форми навчання з особистих причин за власним бажанням.

4.35. Чи були випадки відмови здобувачів освіти працювати у певного роботодавця? Чому? Як вирішили проблему?

ЗВО зазначили такі випадки:

Низька заробітна плата, що пропонується роботодавцем	2
За власним бажанням	1
Так, за сімейними обставинами	1
Здобувач пройшов співбесіду на двох підприємствах. Обидва запропонували роботу. Здобувач обрав одне із них	1

Заклади фахової передвищої освіти повідомили про відсутність випадків відмов здобувачів освіти працювати на підприємствах-партнерах закладів освіти.

4.36. Чи були випадки розірвання договірних відносин із здобувачем освіти за ДФЗО за ініціативи роботодавця?

ЗВО зазначили один такий випадок, ЗФПО про такі кейси не повідомляли.

4.37. Чи виникали інші труднощі в процесі запровадження ДФЗО у закладу освіти чи роботодавця? Як їх вирішували?

Серед специфічних проблем зазначено такі:

- карантин;
- складно узгодити графік відвідування здобувачами освіти занять через різний графік роботи на різних посадах. Роботу на певних посадах організовано позмінно, тому графік не може бути змінений через потреби виробництва;
- неможливість налагодження ефективної взаємодії із роботодавцями;
- низький рівень підготовки здобувачів освіти, які виявляли бажання перейти на ДФЗО.

Крім того, ЗВО вказали й такі (дискусійні) причини:

- більшість ІТ-компаній не мають печатки, тому виникає проблема під час оформлення договорів;
- складнощі із дисциплінами, які неможливо або дуже складно відпрацювати на виробництві. Програмні результати навчання, що формують ці дисципліни, не можуть бути сформовані на деяких робочих місцях;
- неможливість прийняття на агрономічні посади на підприємствах більше однієї особи, тому розширюється кількість підприємств-партнерів.

«Труднощі виникали у роботодавців, особливо у керівників установ, які фінансують з державного бюджету, пов'язані з відсутністю коштів для виплати винагороди здобувачам вищої освіти та кураторам від підприємств».

«Згідно з Національним класифікатором професій України, інженер з охорони праці повинен мати вищу освіту, але посади заступника або стажиста інженера з охорони праці не передбачено. Чисельність працюючих на підприємствах не дозволяє ввести у штатний розпис другу одиницю інженера з охорони праці. У таких випадках оплата здійснювалася коштом спеціального фонду підприємства».

«Фінансові установи потребують гарантії, що здобувач освіти після завершення навчання залишиться працювати в банку. Здобувачі погодилися на ці умови».

За поданою інформацією закладів фахової передвищої освіти, під час впровадження ДФЗО, якщо і виникали проблеми, то їх вирішували шляхом пошуку взаєморозуміння сторін. Труднощі виникали в процесі погодження договорів юридичними департаментами, через згоду роботодавців підписувати трудові угоди лише після досягнення здобувачами повноліття.

4.38. Чи проводилось опитування серед здобувачів освіти щодо переваг та недоліків такої форми здобуття освіти?

ЗВО опитування не проводили, але зазначили, що призначені відповідальні особи спілкуються із здобувачами, які перейшли на навчання за ДФЗО, на постійній основі, і таким чином отримують зворотній зв'язок. Так, на думку здобувачів, великий вплив на рівень задоволеності навчанням за ДФЗО, мають саме досвід перебування на підприємстві та людський чинник.

За поданою інформацією закладів фахової передвищої освіти, серед здобувачів освіти проводили опитування щодо переваг та недоліків дуальної форми здобуття освіти. Було вказано, що здобувачі освіти загалом позитивно ставляться до навчання за цією формою, 90% опитаних однозначно її підтримують та вказали, що труднощі виникали лише на початку, під час адаптації до нової форми здобуття освіти.

Опитування серед здобувачів, що навчалися за ДФЗО у 2019-2020 роках, планується провести у вересні 2020 року за підтримки Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта.

4.39. Чи залишилися випускники, що навчались за ДФЗО, працювати на підприємстві, де проходили навчання?

ЗВО зазначили 16 випадків продовження роботи після закінчення навчання, зокрема, випадки, коли безстрокові трудові договори було укладено ще під час переведення здобувачів освіти на ДФЗО. Крім того, було зазначено 5 випадків, коли випускники приймали рішення про продовження навчання на магістратурі за денною формою чи знаходили іншу роботу. Більшість здобувачів, що беруть участь в експерименті, ще не закінчили навчання.

За поданою інформацією закладів фахової передвищої освіти, жоден здобувач освіти, який/яка беруть участь в експерименті, ще не закінчив навчання.

4.40. Пропозиції закладів освіти щодо вдосконалення організації навчання за ДФЗО.

Пропозиції ЗВО:

«Все, що створено натепер, – загалом успішно відпрацьована система і задовольняє всі сторони».

«Є необхідність розробки критеріїв мотивації роботодавців від держави до співпраці у ДФЗО, особливо за гостродефіцитними для національної економіки України спеціальностями».

«Є необхідність надання методичної підтримки з боку МОН України».

«Потрібно пришвидшити напрацювання нормативних документів щодо організації трудових відносин між роботодавцями та здобувачами освіти, що навчаються за дуальною формою здобуття освіти».

«Організовувати на найбільш успішних підприємствах опорні центри дуальної освіти, стажування та наукових досліджень, щоб посилити позитивний ефект співпраці між освітою, наукою та виробництвом».

«Поглиблення взаємодії у науковій сфері з більш раннім залученням здобувача освіти до проблем роботодавця ще в межах закладу освіти з оплатою праці за госпдоговірною тематикою».

«Продовжити роботу з удосконалення вже існуючих моделей дуальної форми здобуття освіти з урахуванням особливостей організації навчання за окремими спеціальностями».

«Що потрібно? Це постійна співпраця із роботодавцем, гнучкість під час вирішення спірних питань, активне залучення наставників з виробництва до корегування навчальних планів, проведення зустрічей методичного характеру із викладачами ЗВО та фахівцями виробництва для вирішення поточних питань та удосконалення графіка процесу навчання, консультації щодо змісту теоретичної підготовки професійних дисциплін; обов'язкове обговорення тем курсових та дипломних робіт з визначенням консультантів ЗВО та з виробництва; постійне опитування здобувачів ДФЗО щодо вдосконалення процесу навчання та бесіди за необхідності із здобувачами освіти, що мають багато пропусків, стосовно їх власної відповідальності та порушення умов договору».

Пропозиції ЗФПО:

«Оптимізувати нормативне регулювання ДФЗО (завершити оформлення коледжів як ЗФПО для проходження ліцензування робітничих професій)».

«Проводити профорієнтаційну роботу ЗО як у режимі оф-лайн, так і дистанційному: потрібно у школах визначити відповідальних (контактних) працівників за профорієнтацію у сфері ДФЗО (інакше учні будуть традиційно мріяти про здобуття вищої освіти замість реалістичного шляху «школа-навчання у ЗФПО+дуальна освіта і далі вища освіта – за потреби»)».

«Надавати пільги суб'єктам господарювання на державному рівні, які навчають здобувачів освіти за ДФЗО».

«Передбачити механізм оплати праці кураторам дуальної форми навчання закладу освіти».

«Провести навчання для викладачів та наставників від виробництва щодо розробки дуальних навчальних планів та програм».

ВИСНОВКИ

Результати першого року запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти відповідно до наказу МОН від 15.10.2019 №1296 продемонстрували, що реалізувати дуальну форму здобуття освіти (ДФЗО) у національному контексті можливо. Для повноцінного розгортання такої практики, а тим більше системи, буде потрібен час, широка інформаційна кампанія, доопрацювання нормативної бази та формування загальноприйнятого розуміння (філософії) дуальної освіти. На цьому етапі в рамках реалізації пілотного проєкту закладами освіти проведено організаційні заходи щодо впровадження ДФЗО: розроблено регламентуючі нормативні документи, в окремих закладах освіти створено спеціальні структурні підрозділи, проведено пошук роботодавців-партнерів та моніторинг спроможності підприємств долучитися до підготовки фахівців за ДФЗО, підписано дво- та тристоронні договори, проведено профорієнтаційні та інформаційні заходи тощо.

На результати першого року пілоту вплинуло запровадження карантину. Крім того, не вдалося зібрати інформацію від усіх учасників пілотного проєкту в повному обсязі. Не всі кейси, про які прозвітували заклади освіти, відповідають формальним ознакам ДФЗО, передбаченим законодавством, а саме: у деяких кейсах прослідковується невідповідність відсоткових співвідношень кредитів ЄКТС, що відводяться на навчання у закладі освіти та на робочому місці, не передбачається оплата праці здобувачів; працевлаштування здобувача і його навчання на робочому місці здійснюються поза межами освітньої програми і не можуть вважатися навчанням за ДФЗО; не врегульовано договірні відносини з роботодавцями; виробнича практика подається, як навчання на робочому місці, а також використовується модель, коли здобувач освіти укладає договірні відносини з роботодавцем в якості ФОПа. Результати звітів ЗО свідчать про неусталеність розуміння сутності ДФЗО.

Дуальна форма здобуття освіти не є новою назвою для існуючих підходів, а є інструментом для розширення можливостей забезпечення якості освіти та задоволення потреб ринку праці.

Важливо, що учасниками пілотного проєкту в Україні стали роботодавці, які займаються різними видами економічної діяльності та представляють майже всі регіони України. Зокрема, це підприємства різних форм власності, серед яких конструкторські бюро, банки, підприємства харчової промисловості, металургії, машинобудування, аграрні, енергетичні, транспортні підприємства, ІТ-компанії, тощо. В той же час, проблемні питання участі ІТ-компаній в організації навчання за дуальною формою слід вивчити окремо з огляду на особливості та потенціал цієї сфери.

Дослідження також показало, що партнерами ЗО можуть виступати не тільки великий та середній бізнес, але й ФОПи, що мають право наймати співробітників (2-га та 3-тя групи). Такі роботодавці можуть бути цікавими, особливо в регіонах та містах, де немає підприємств з великими потужностями, для організації навчання за ДФЗО за окремими спеціальностями (наприклад, 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 12 «Інформаційні технології»).

Створення першого винятково дуального закладу вищої освіти, мабуть, ще не на часі, але таку перспективу не слід виключати в майбутньому. Наприклад, Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного та Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу пропонують ДФЗО за 14 та 10 спеціальностями відповідно. В той же час 7 із 17 ЗВО, що подали повний звіт, включно із єдиним у цьому переліку приватним ЗВО – Економіко-технологічним інститутом імені Роберта Ельворті, пропонують навчання на ДФЗО лише за 1 спеціальністю. Наразі, як правило, один ЗВО надає можливості навчатись за дуальною формою за 3-5 спеціальностями. У закладах фахової передвищої освіти здобувачам освіти надається можливість навчатись за ДФЗО за 1-2 спеціальностями.

Що ж до кількості здобувачів, які у 2019-2020 н.р. навчалися за ДФЗО, то тут теж спостерігаються значні розбіжності. Рекордсменами є Сумський національний аграрний університет із 118 та Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» зі 112 здобувачами. Найменша кількість таких здобувачів представлена даними Економіко-технологічного інституту імені Роберта Ельворті – 5 та Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» – 3. Серед закладів фахової передвищої освіти найбільшу кількість здобувачів освіти за ДФЗО має Кам'янський державний енергетичний технікум – 20 та Рогатинський державний аграрний коледж – 17. У розрізі спеціальностей – найбільша кількість здобувачів освіти навчається за ДФЗО за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» – 28. Окремо слід зауважити, що протягом першого року пілоту серед здобувачів, що взяли участь у пілотному проєкті, кількість дівчат становила лише близько третини.

Найбільш затребуваною українськими ЗО та роботодавцями є модель із інтегрованою практичною підготовкою, а також модель із інтегрованою професійною діяльністю. Окремо слід відзначити відсутність реалізованих аналогів німецької моделі із інтегрованою професійно-технічною підготовкою тобто одночасного навчання в ЗВО та набуття робітничої професії. Питання адаптації цієї моделі слід вивчати окремо з огляду на потребу наявності робітничої професії у здобувачів для переведення на ДФЗО за окремими спеціальностями. Для реалізації такої моделі також бажано на рівні законодавства передбачити можливість створення інтегрованих освітніх програм, що забезпечують здобуття професійної та вищої освіти з відповідним збільшенням загального обсягу освітньої програми.

За результатами анкетування було виявлено низку проблем, які виникають в процесі реалізації ДФЗО. Не всі роботодавці можуть запропонувати робочі місця, які відповідають рівню кваліфікації, що здобувається, та забезпечити якісне навчання на робочому місці. Деякі заклади освіти не роз'яснюють роботодавцям, що *дуальний характер* цієї форми здобуття освіти забезпечується поєднанням **двох місць навчання**, а саме закладу освіти та підприємства. Тому, незважаючи на підписання трудового договору, підприємство має створити умови саме для навчання здобувача в умовах реального виробництва й забезпечувати ротацію з метою виконання визначених освітньою програмою задач. Тож, прослідковується неусталеність тлумачення характеру періоду перебування здобувача на підприємстві – як навчання чи роботи. Оскільки на практичну підготовку відводяться кредити ЄКТС, то цей період є частиною навчання, але трудовий договір накладає на здобувача зобов'язання виконувати трудові обов'язки. Саме у поєднанні цих двох елементів в інтересах здобувача і є відповідь на запитання.

Що ж до трудових договорів, то вони здебільшого строкові, хоча ті підприємства, що уклали безстрокові договори, поклали на такий захід надію, що після випуску здобувач залишиться працювати. Тему обережного ставлення до ДФЗО з боку роботодавців детальніше буде розкрито в дослідженні «Думки роботодавців про дуальну освіту», що проводить Українська Асоціація Маркетингу в партнерстві із Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта та за підтримки Науково-методичного центру ВФПО і Федерації металургів України, але наразі немає механізмів примусового утримання здобувача на підприємстві після випуску. У Німеччині така проблема не є актуальною, адже значна кількість підприємств бере участь у дуальному навчанні здобувачів. Вони вважають, що навіть у випадку, коли вони підготують фахівця «для іншого роботодавця», то можуть отримати іншого здобувача із потрібними компетентностями, підготовленого іншою компанією. У Німеччині внесення підприємств до реєстру тих, хто може бути залученим до підготовки здобувачів освіти в рамках дуальної освіти, вважається частиною розбудови іміджу брэнда компанії. Для формування такої філософії в Україні потрібен час та активна робота із популяризації ДФЗО.

Важливо зазначити також юридичні аспекти поєднання роботи та навчання, особливо в частині виплати стипендій. Це питання нібито знято з порядку денного як проблемне, адже вже дано роз'яснення, що паралельне отримання заробітної плати та стипендії не є порушенням. Так «Статтею 43 Конституції України, що є основним Законом, визначено право кожного громадянина на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працюю, яку він/вона вільно обирає або на яку вільно погоджується. Що стосується здобувачів освіти, то під час навчання між ними та закладами освіти не виникають трудові відносини і не укладається трудовий договір. Тому таке навчання не є основною роботою здобувача освіти. Отже, таку роботу не можна вважати сумісництвом. Крім того, позицію, що робота за трудовим договором осіб, які поєднують її з денною формою навчання (а ДФЗО базується на денній формі здобуття освіти), не є сумісництвом, висловлено в листі Мінсоцполітики від 25.05.2015 №198/06/186-15. У ньому фактично процитовано ч. 3 п. 14 постанови Верховного Суду України від 24.12.1999 №13, у якій визначено, що робота за трудовим договором осіб, які поєднують її з денною формою навчання, не є сумісництвом і оплачується на загальних підставах. Таку саму позицію викладено у листі Мінсоцполітики від 25.07.2014 №301/13/116-14 щодо прийняття на роботу здобувачів. У ньому, зокрема, зазначено, що трудовим законодавством не передбачено обмежень щодо поєднання здобувачами вищої освіти, у тому числі тими, які навчаються за денною (очною) формою навчання, роботи і навчання. Тому установа має право приймати на роботу таких працівників, зокрема й на умовах повного робочого дня. Проте, для здобувачів освіти, як правило, встановлюють режим неповного робочого часу, аби вони мали змогу відвідувати заняття у закладі освіти»⁵.

Відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту» ДФЗО є окремою формою здобуття вищої освіти, що поєднує навчання у закладі вищої освіти за денною формою та навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях. При цьому частка навчання на робочому місці не може перевищувати 60% від загального обсягу освітньої програми. Отже, роботу на повний робочий день протягом всього періоду здобуття освіти не можна вважати ДФЗО.

До інших проблемних питань відносять: організацію ДФЗО в малочисельних групах або для окремих здобувачів, що пов'язане з перерозподілом навчального навантаження; відсутність

5 Працевлаштування студента денної форми навчання: за основним місцем роботи чи за сумісництвом? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://news.dtki.ua/labor/labor-relations/47114>

досвіду укладання договірних відносин, якщо навчання на робочому місці забезпечують декілька підприємств, а також координацію індивідуальних навчальних планів здобувачів освіти, що навчаються в одній групі у закладі освіти, але на різних підприємствах; небажання деяких представників ЗО запроваджувати нову форму здобуття освіти через побоювання скорочення навантаження викладачів.

Організувати навчання за ДФЗО для груп у випадках, коли підприємства мають потужності для навчання одного або невеликої кількості здобувачів можливо завдяки встановленню мережі партнерів, що дозволить скоординувати графіки перебування здобувачів однієї групи на різних підприємствах.

На цьому етапі експерименту неможливо було запровадити практику вступу на перший курс чи переведення здобувачів на ДФЗО одразу 1 вересня (крім одного такого випадку). Слід однак зауважити, що впровадження будь-яких додаткових винятків щодо вступу вступників без ЗНО (наприклад, зарахування до ЗВО або ЗПФО лише за рекомендацією роботодавців) несе корупційні та іміджеві ризики. Часто здобувачів переводили в 1-3 місяць після початку навчального року, що давало можливість поінформувати здобувачів освіти про нову форму здобуття освіти та ознайомити їх із можливостями, запропонованими партнерами-підприємствами. Німецькі практики самостійного пошуку підприємства, вакантних місць на підприємствах, що пропонують дуальне навчання, або вступ за рекомендацією підприємства у дуальний ЗВО після проходження відбору на підприємстві, в національному контексті скопіювати неможливо.

У 2019-2020 н.р. задекларовано кейси навчання здобувачів за ДФЗО на 1-4 курсах бакалаврату та 1-2 роках магістратури. Однак, найбільша їх кількість припала на третій рік навчання на бакалавраті та перший рік навчання на магістратурі. Переведення здобувачів на ДФЗО на третьому курсі лише відображає практику, коли роботодавці надають перевагу здобувачам із ґрунтовною теоретичною підготовкою, особливо за складними технічними спеціальностями. Однак слід зауважити, що дані звіту не показують явних трендів у співвідношенні спеціальність/курс переведення на ДФЗО. У закладах ФПВО переведення здобувачів освіти у більшості випадків відбувалося на 3-4 курсах.

З часом слід все ж практикувати переведення здобувача на ДФЗО за його/її бажанням та наявністю підприємства-партнера з першого курсу, поступово збільшуючи кількість чи тривалість етапів практичної підготовки, щоб забезпечити відповідність вимогам щодо кредитів ЄКТС (мінімум – 25%, максимум – 60%).

Єдиною можливою перепорою для розвитку такої практики є готовність лише невеликої кількості роботодавців виплачувати грошову винагороду здобувачеві за періоди перебування у ЗВО (використання блочної моделі поділу графіка навчання). Це питання не критичне для моделей поділеного дня чи поділеного тижня. Все ж німецька практика щомісячної виплати грошової винагороди незалежно від обсягу (чи тривалості) навчання на робочому місці потребуватиме певного часу для утвердження в українських реаліях. Інколи роботодавці розраховують суму заробітної плати, нараховану здобувачеві освіти за періоди перебування на підприємстві, та ділять її на 12 місяців для виплати рівними частинами.

У Німеччині, на відміну від України, роботодавці займають набагато більш проактивну позицію щодо розвитку дуальної освіти, інвестують в навчання здобувачів у приватних дуальних закладах вищої освіти (професійних академіях), створюють та ліцензують такі заклади, тощо. До того ж, в Україні ще не створено жодного реєстру підприємств та робочих

місць/вакансій для здобувачів, що бажають навчатися за ДФЗО, або пропозицій ЗО з розбіркою за спеціальностями. Єдиними документами, в яких можна знайти узагальнену інформацію про підприємства, що є партнерами ЗВО та ЗФПО у забезпеченні навчання за ДФЗО, є Наказ МОН №1296, цей звіт та дослідження «Думки роботодавців про дуальну освіту». Крім того, деяку інформацію можна знайти на сайтах ЗО.

Загалом впровадження ДФЗО сприяло поглибленню діалогу закладів освіти й роботодавців, адже, на відміну від практики та заочної форми здобуття освіти, ДФЗО створює кращі умови для встановлення паритетних відносин, пошуку компромісів та задоволення потреб усіх сторін. З метою посилення соціального партнерства в сфері освіти та уникнення підміни понять, коли мова йде про ДФЗО, слід розгорнути інформаційну кампанію щодо німецького та українського досвіду реалізації моделей дуальної вищої освіти. До того ж, ЗО можуть допомогти роботодавцям із підготовкою наставників (за потреби), хоча до наставників здобувачів вищої освіти застосовують значно м'якші критерії, ніж до наставників здобувачів професійно-технічної освіти, зокрема, це наявність відповідних кваліфікацій.

На жаль, ЗО надали мало прикладів критеріїв до наставників на підприємстві, хоча саме від наставників великою мірою залежить досвід навчання на робочому місці та виконання завдань освітньої програми. Особи, уповноважені від ЗО курувати здобувачів, що навчаються за ДФЗО, підтримують зв'язок зі здобувачами на постійній основі. Саме від злагодженості комунікації закладу освіти та представників підприємства залежить якість організації навчання за ДФЗО. Адже протягом навчання можуть виникати різні ситуації, викликані людським чинником, що неможливо унормувати.

Крім того, ЗО слід також напрацювати критерії відбору партнерів-роботодавців, що дозволить уникати певних проблемних ситуацій, зокрема, укладання домовленостей з партнерами, що не мають можливостей або втрачають бажання створювати штатний розпис чи заповнювати його здобувачами за ДФЗО. На цьому етапі саме ЗО через надання консультацій можуть допомогти уникнути ситуації, коли здобувач після переведення на ДФЗО та підписання трудової угоди відмовляється працювати через низький рівень грошової винагороди. Зауважимо, що за відсутності мережі партнерства, знайти іншого роботодавця, що готовий долучитися до партнерства із ЗО, може бути проблематично.

Лише третина ЗВО створили спеціальні структурні підрозділи для координації співпраці із роботодавцями. Серед закладів фахової передвищої освіти окремий структурний підрозділ створено тільки у Рогатинському державному аграрному коледжі. На етапі становлення ДФЗО саме такі структурні підрозділи могли б сприяти встановленню ширшого кола партнерів-роботодавців, проведенню більш таргетованих інформаційних кампаній серед роботодавців та здобувачів, та напрацюванню якісніших кейсів здобуття освіти за ДФЗО в рамках експерименту, сприяти обміну досвідом з питань дуальної освіти. У більшості німецьких дуальних закладів вищої освіти працюють спеціальні інформаційні центри, а у класичних університетах виділяється невеликий штат, що опікується винятково питаннями дуальної освіти. Справжня організація ДФЗО – процес трудомісткий, особливо на початковому етапі, і, сподіваємося, що уповноважені особи матимуть достатньо часу та потужностей, щоб забезпечити відповідність критеріям ДФЗО та сприяти підвищенню якості освіти під час навчання за такою формою.

ЗО повідомляли, що інколи підписання двосторонніх договорів може затягнутися через ретельну перевірку такого договору юридичним відділом роботодавця. Однак такі випадки поодинокі, адже двосторонній договір – документ, що засвідчує наміри та підтверджує спроможність сторін виконувати свої зобов'язання. Всі деталі підготовки здобувачів детальніше

прописують у тристоронніх договорах. Саме їх інколи не хочуть підписувати роботодавці, хоча тристоронній договір забезпечує узгодження прав та обов'язків сторін, регламентує особливості організації навчання за ДФЗО та захищає права здобувача освіти. Причини такого ставлення описано у згаданому вище дослідженні «Думки роботодавців про дуальну освіту».

Загалом, ЗО окреслили виклики, які вимагають від нас більш практичного та усвідомленого підходу до подолання існуючих проблем у системі «освіта-виробництво» й стримують поширення ДФЗО:

- недостатній рівень поінформованості роботодавців щодо переваг ДФЗО, що призводить до обережного ставлення до участі в експерименті;
- низька мотивація до запровадження змін деяких закладів освіти;
- відсутність бажання, часу чи достатнього рівня обізнаності для оновлення методологій, створення навчальних планів, програм, методичного забезпечення нового покоління, проектування змісту фахової передвищої та вищої освіти на основі комплексного підходу із застосуванням ДФЗО;
- організація навчання на робочому місці під час форс-мажорних ситуацій, зокрема під час карантину;
- відсутність достатнього методичного та інформаційного забезпечення;
- відсутність усталеної традиції участі роботодавців у підготовці фахівців в умовах ринкової економіки.

У процесі обговорення впровадження ДФЗО лунають перестороги щодо використання дуальної форми з метою «узаконення» відсутності в аудиторії здобувачів, що працюють на повний робочий день. Ця теза не має під собою підґрунтя, оскільки ДФЗО передбачає обов'язковий значний відсоток кредитів ЄКТС, відведених на навчання у ЗО, а саме, мінімум 40% (в Німеччині – 50%) від **загального обсягу освітньої програми**. Оскільки процедура запровадження ДФЗО передбачає процес переговорів та укладання дво- та тристоронніх договорів, сторони мають дотримуватися законодавчих вимог та діяти в інтересах здобувача. Підміна ДФЗО заочною чи дистанційною не є наслідком недосконалості затверджених положень, а радше – питанням професійної етики сторін. Така проблема актуальна для навчання за тими спеціальностями, за якими ЗО важко організувати навчання таким чином, щоб здобувач бачив цінність отримання ґрунтовної академічної підготовки, а не надавав перевагу роботі за спеціальністю. Отриманню якісної підготовки у ЗО перешкоджають відсутність мотивації викладачів до підвищення кваліфікації, недостатня (у більшості випадків) практична підготовка викладацького складу, застарілі програми та матеріально-технічна база, а також готовність деяких компаній донавчати молодь (навіть без закінченої вищої освіти) самостійно. Така ситуація характерна, зокрема, для сфери ІТ. «Здобувачі комп'ютерних спеціальностей, швидко освоївши досить нескладні технології, працевлаштовуються вже на молодших курсах на повний робочий день і практично припиняють систематичне навчання. Цьому чимало сприяє той факт, що аутсорсинговий характер української ІТ-індустрії для більшості робіт взагалі не вимагає вищої освіти, і відповідні знання та навички можна отримати на рівні професійних училищ або короткострокових курсів» (зав кафедри КМАД НТУ «ХПІ» проф. Л. Любчик).

Вбачати загрозу в укладанні трудових договорів між здобувачами та компаніями за наявності узгоджених із роботодавцями освітніх програм, навчальних планів та графіків навчання – ознака відсутності ресурсів для задоволення потреби здобувачів у тих знаннях, які їм потрібні для підвищення своєї конкурентоспроможності на ринку праці. Філософія дуальної освіти – це поєднання теорії та практики на основі досягнутих домовленостей в інтересах здобувача.

ДФЗО не зводиться до практики на якомусь підприємстві, яку здобувач освіти має пройти під час навчання. Деякі ЗО презентують приклади співпраці із роботодавцями із забезпечення посиленої практичної підготовки як ДФЗО. Слід уникати підміни понять, а також не абсолютизувати ДФЗО чи використовувати «модну тему» для реклами ЗО. Слід також пам'ятати, що дуальна форма не є єдиною чи обов'язковою формою здобуття освіти і застосовується тоді, коли вона найкраще задовольняє потреби всіх трьох сторін – здобувача, ЗО та роботодавця.

Загалом, результати аналізу звітів ЗО підтверджують, що серед здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників та роботодавців є зацікавленість та поступово формується запит на впровадження ДФЗО. Тому, незважаючи на недосформовану нормативну базу, на сьогодні створено достатньо сприятливі умови для поширення ДФЗО, що є одним з напрямів розбудови соціального партнерства в освітній сфері, а основними чинниками, що заважають цьому процесу, є економічні чинники та людський фактор.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ⁶

Рекомендації для закладів освіти

- 1 Розробити нормативну базу та зразки документів відповідно до чинного законодавства для організації ДФЗО.
- 2 Визначити структурний підрозділ, що здійснюватиме організаційно-методичні, інформаційні та координаційні функції щодо організації співпраці сторін та реалізації навчання за ДФЗО.
- 3 Працювати над створенням та розвитком мережі роботодавців/ підприємств-партнерів, залучених до ДФЗО. Визначити критерії відбору підприємств (роботодавців-партнерів), що можуть співпрацювати із закладом освіти в межах ДФЗО (напр. наявність інституту наставництва (потенціал для його створення), наявність відповідних робочих місць для проведення ДФЗО, атестація робочих місць за умовами праці (для професій/спеціальностей, пов'язаних з роботами підвищеної небезпеки) тощо).
- 4 Поступово розширювати перелік спеціальностей та освітніх програм, у межах яких може здійснюватися навчання за ДФЗО.
- 5 Відповідно до критеріїв до здобувачів освіти, визначених роботодавцями-партнерами, розробити процедуру переведення на навчання за ДФЗО (прийом заяв та відповідних документів від здобувачів освіти, визнання результатів відбору здобувачів роботодавцем тощо). Забезпечити відповідність такої процедури принципам прозорості та недискримінації.
- 6 На початку організації співпраці ЗО із роботодавцем укладати двосторонні договори, які визначають загальні засади співпраці сторін з реалізації ДФЗО.
- 7 Забезпечити обов'язкове укладання тристоронніх договорів з метою деталізації/конкретизації умов реалізації ДФЗО для кожного окремого здобувача освіти. Договори мають визначати права та обов'язки здобувача, закладу освіти та роботодавця, а також особливості організації навчання здобувача на робочому місці, вказувати повні назви посад і професій відповідно до чинного ДК 003:2010, а також містити пункти про порядок дій у разі дочасного припинення договірних відносин.
- 8 Поступово переходити до практики переведення здобувача на ДФЗО (за його бажанням та наявністю підприємства-партнера) з першого курсу одразу після вступу, збільшуючи на старших курсах обсяг навчання на робочому місці, щоб забезпечити відповідність вимогам щодо кредитів ЄКТС.
- 9 Під час організації здобуття освіти за дуальною формою обов'язково узгоджувати та за потреби коригувати зміст освітньої програми (або розробляти нову), навчальних планів із роботодавцями-партнерами, залученими до підготовки здобувачів освіти за цією програмою. Зокрема, спільно визначати освітні компоненти або їх частини, які можуть бути опановані здобувачем на підприємстві, а які – лише у закладі освіти, а також порядок розроблення та затвердження індивідуальних навчальних планів для здобувачів освіти за ДФЗО.

⁶ Рекомендації пройшли обговорення редакційної групи.

10 Під час формування індивідуальних навчальних планів здобувачів освіти, які навчаються за ДФЗО, забезпечити частку навчання на робочому місці у межах 25-60 % від загального обсягу освітньої програми.

Таблиця 9. Мінімально та максимально допустима кількість кредитів ЄКТС, що відводяться на навчання на робочому місці, за рівнями освіти/ освітніми ступенями згідно визначення ДФЗО у ЗУ «Про вищу освіту».

Рівень освіти/ Освітній ступінь	мін кількість кредитів	мах кількість кредитів
молодший бакалавр (молодший спеціаліст)	60 кредитів ЄКТС	144 кредити ЄКТС
* молодший бакалавр (молодший спеціаліст)	40 кредитів ЄКТС	96 кредитів ЄКТС
бакалавр	60 кредитів ЄКТС	144 кредити ЄКТС
*бакалавр	60 кредитів ЄКТС	144 кредити ЄКТС
магістр (90 кредитів ЄКТС)	23 кредити ЄКТС	54 кредити ЄКТС
магістр (120 кредитів ЄКТС)	30 кредитів ЄКТС	72 кредити ЄКТС

* Скорочений термін навчання визначається правом закладу вищої освіти визнати та перерахувати окремі кредити ЄКТС, здобуті у фаховій передвищій освіті або на короткому циклі вищої освіти, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти. Перераховуватися можуть як кредити, що відповідають навчанню у закладі вищої освіти, так і кредити, що відповідають навчанню на робочому місці.

11 Визначити модель організації навчання за дуальною формою залежно від специфіки спеціальності та за узгодженням із роботодавцем. За потреби забезпечити можливість організації навчання за ДФЗО з використанням різних моделей у межах однієї освітньої програми для забезпечення можливостей співпраці із широким колом роботодавців.

12 Передбачити та узгодити із роботодавцями-партнерами процедуру контролю за виконанням індивідуального навчального плану на робочому місці.

13 Розробити процедури систематичного отримання зворотного зв'язку від роботодавців та здобувачів освіти за ДФЗО.

14 За потреби (на запит роботодавця) проводити консультації (пам'ятка) з координатором(ами) від підприємств/роботодавців та наставниками стосовно організаційно-методичного забезпечення ДФЗО.

15 Спільно з роботодавцями розробити порядок проєктної діяльності студентів ДФЗО, зокрема, для курсових робіт та дипломних проєктів (теми мають бути погоджені з підприємством та супроводжуватися керівником проєкту від ЗО).

16 Не вважати прикладами організації навчання за ДФЗО кейси, коли трудові відносини зі здобувачами освіти не врегульовані у встановленому чинним законодавством порядку, або періоди перебування на робочому місці не мають відношення до виконання освітньої програми.

- 17 Залучати роботодавців-партнерів до оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за ДФЗО.
- 18 Зберігати за здобувачем освіти право на отримання академічної стипендії в разі переведення на ДФЗО відповідно до загального рейтингу.
- 19 Зберігати за здобувачем освіти право на отримання соціальної стипендії відповідно до чинного законодавства в разі переведення на ДФЗО.
- 20 Сформувати та адмініструвати бази даних (реєстри) роботодавців-партнерів та робочих місць/вакансій для здобувачів освіти, які можуть бути відкритими для бажаючих перейти на навчання за ДФЗО.
- 21 Створити детальну інформаційну сторінку на сайті закладу освіти про можливості здобуття освіти за дуальною формою, особливості та переваги такої форми, за можливості, інформувати про партнерів-роботодавців, робочі місця/вакансії, відкриті для здобувачів тощо.
- 22 Здійснювати моніторинг та аналіз причин відмови здобувачів освіти від продовження здобуття освіти за дуальною формою або відмови роботодавців від продовження договірних відносин із здобувачем.
- 23 Здійснювати моніторинг продовження трудових відносин випускників, що навчалися за ДФЗО, та роботодавців.
- 24 Разом із органами державної влади та місцевого самоврядування, об'єднаннями роботодавців, професійними асоціаціями, професійними спілками, громадськими організаціями, ТПП та іншими зацікавленими сторонами проводити інформаційні кампанії для роботодавців регіону про переваги ДФЗО та можливості співпраці із закладами освіти.
- 25 Проводити інформаційні кампанії щодо переваг ДФЗО серед здобувачів освіти, школярів, вступників, зокрема, з огляду на принцип забезпечення гендерного паритету.

Рекомендації для роботодавців

- 1 Ознайомитись із досвідом роботодавців, зібраних у рамках дослідження «Думки роботодавців про дуальну освіту», що проводить Українська Асоціація Маркетингу в партнерстві з Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта та за підтримки Науково-методичного центру ВФПО і Федерації металургів України за результатами першого року впровадження ДФЗО та визначити найбільш придатні моделі організації навчання за дуальною формою залежно від особливостей спеціальності та умов й можливостей підприємства.
- 2 Ініціювати встановлення співпраці із закладами освіти для спільної організації навчання за ДФЗО.
- 3 Призначати відповідальну особу (координатора), яка відповідає за підтримку комунікації із закладом освіти з питань ДФЗО, з огляду на особистісні та професійні якості, що забезпечують її ефективність.

- 4 Розробити процедуру та критерії відбору здобувачів освіти на навчання за ДФЗО (напр. мотивація, відсутність порушень правил внутрішнього розпорядку, успішність, рівень soft skills тощо) із дотриманням принципів прозорості та недискримінації.
- 5 Під час організації навчання за ДФЗО обов'язково укладати тристоронні договори із кожним здобувачем освіти, в яких деталізуються/конкретизуються умови поєднання навчання в закладі освіти та на підприємстві. Такий договір містить тільки погоджені із роботодавцем умови (не передбачає обов'язкову оплату вартості навчання здобувача, котрий навчається на контрактній основі) та забезпечує відповідність організації навчання здобувача вимогам законодавчо-нормативної бази, зокрема щодо частки навчання на підприємстві (не менше 25 % та не більше 60 % від загального обсягу освітньої програми).
- 6 Брати участь у формуванні/погодженні освітніх програм, навчальних планів тощо, а також в оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти за ДФЗО.
- 7 Під час виконання своїх обов'язків у рамках організації перебування здобувача на підприємстві, брати до уваги, що, незважаючи на наявність трудових відносин із здобувачем, підприємство є другим місцем навчання, що й визначає дуальність такої форми здобуття освіти. Це вимагає від роботодавця ретельної підготовки до співпраці із закладом освіти, дотримання вимог освітньої програми та забезпечення умов для виконання здобувачем індивідуального навчального плану та програми навчання на робочому місці.
- 8 Розробити процедуру та критерії відбору наставників на робочому місці з урахуванням особливостей навчання на різних рівнях освіти.
- 9 Розробити інструменти заохочення співробітників до наставництва. Розробити методику розрахунку витрат підприємства на навчання здобувача за ДФЗО. Додати варіант розрахунку витрат підприємства з внесенням оплати вартості освітніх послуг для здобувачів ДФЗО, котрі не навчаються за кошти державного бюджету.
- 10 На підприємствах, що представляють середній та великий бізнес, передбачити як обов'язкову вимогу до програми навчання на робочому місці ротацію (здійснення практичної підготовки на різних робочих місцях, для набуття всіх передбачених програмою навчання на робочому місці професійних компетентностей).
- 11 За потреби звертатися до закладів освіти за консультаціями з питань організаційно-методичного забезпечення ДФЗО.
- 12 Створювати умови для стажування науково-методичних працівників закладів освіти з метою підвищення їх кваліфікації та підвищення якості теоретичного навчання здобувачів, що навчаються за ДФЗО.
- 13 Регулярно проводити аналіз коротко- та довгострокових потреб підприємства у фахівцях й визначати перелік вакантних посад для здобувачів, що навчатимуться за ДФЗО.
- 14 Налагоджувати діалог з іншими підприємствами, що займаються навчанням здобувачів за ДФЗО, з метою створення кластерів роботодавців та вироблення узгоджених стратегій щодо участі у підготовці здобувачів за ДФЗО. Зокрема, узгодженість дій дозволить сформувати єдиний графік навчання для групи здобувачів, що навчаються за ДФЗО й проходять навчання на різних підприємствах; а також у майбутньому

створювати аналоги професійних академій ФРН – закладів освіти, що пропонують виключно дуальне навчання.

- 15 Сприяти поступовому переходу на системний підхід до впровадження ДФЗО через підтримку багаторічної співпраці з роботодавцями-партнерами, що дозволить закладам освіти удосконалити організацію навчання здобувачів за ДФЗО, наприклад, створювати «дуальні» програми та здійснювати переведення здобувачів на ДФЗО одразу після вступу.
- 16 Розробити процедури моніторингу якості організації навчання на робочих місцях у рамках ДФЗО, зокрема, через систематичне отримання зворотного зв'язку від здобувачів освіти за ДФЗО та закладів освіти, чи визначення показників ефективності роботи наставників.
- 17 Розробити ключові показники ефективності організації навчання здобувачів на підприємстві за ДФЗО.
- 18 Здійснювати моніторинг продовження трудових відносин із випускниками, що навчалися за ДФЗО.
- 19 Проводити моніторинг та аналіз причин відмови здобувачів продовжувати навчання в компанії в рамках ДФЗО.
- 20 На сайтах компаній розміщувати інформацію про можливості проходити навчання на підприємстві в рамках ДФЗО та переваги такої форми здобуття освіти.
- 21 Брати активну участь у заходах із профорієнтації.

Рекомендації для асоціацій роботодавців та професійних об'єднань

- 1 Заохочувати своїх членів до встановлення співпраці із закладами освіти.
- 2 Працювати над створенням та розвитком мережі роботодавців/ підприємств-партнерів, залучених до ДФЗО з метою створення кластерів роботодавців та вироблення узгоджених стратегій щодо участі у підготовці здобувачів за ДФЗО. Зокрема, узгодженість дій дозволить формувати єдиний графік навчання для групи здобувачів, що навчаються за ДФЗО й проходять навчання на різних підприємствах; а також у майбутньому створювати аналоги професійних академій ФРН – закладів освіти, що пропонують виключно дуальне навчання.
- 3 Сформувати та адмініструвати бази даних (реєстру) роботодавців-партнерів (та робочих місць/вакансій для здобувачів), які мають бути відкритими для бажаючих перейти на навчання за ДФЗО.
- 4 Разом із органами державної влади та місцевого самоврядування, об'єднаннями роботодавців, професійними асоціаціями, професійними спілками, громадськими організаціями, ТПП та іншими зацікавленими сторонами проводити інформаційні кампанії для роботодавців регіону про переваги ДФЗО та можливості співпраці із закладами освіти.

- 5 Проводити інформаційні кампанії щодо переваг ДФЗО серед здобувачів освіти, школярів, вступників, з огляду на принцип забезпечення гендерного паритету.
- 6 Заохочувати здобувачів/випускників складати кваліфікаційні іспити.

Рекомендації для здобувачів освіти

- 1 Сприяти налагодженню співпраці між закладами освіти та роботодавцями з організації навчання за ДФЗО, зокрема, через медіацію з метою встановлення контакту між сторонами.
- 2 Приймати усвідомлене, умотивоване, поінформоване та відповідальне рішення про перехід на ДФЗО.
- 3 Уважно вивчати умови тристороннього та трудового договору до підписання. У разі виникнення порушень умов договорів або поточних труднощів під час навчання за ДФЗО вчасно інформувати роботодавців та заклад освіти.
- 4 Надавати детальний зворотній зв'язок щодо досвіду навчання за ДФЗО з метою удосконалення моделей організації навчання за такою формою здобуття освіти, засад співпраці закладів освіти та роботодавців, а також профорієнтації.

Рекомендації для органів студентського самоврядування та студентських громадських об'єднань

- 1 Проводити інформаційні кампанії щодо переваг ДФЗО серед здобувачів освіти.
- 2 Сприяти налагодженню співпраці між закладами освіти та роботодавцями із організації навчання за ДФЗО, зокрема через медіацію з метою встановлення контакту між сторонами.

Рекомендації для Міністерства освіти і науки України

- 1 Проаналізувати результати першого року впровадження ДФЗО та з метою врахування пропозицій/звернень закладів освіти та роботодавців внести зміни у додаток до Наказу МОН №1296.
- 2 Продовжити доопрацювання Положення про ДФЗО.
- 3 Надати роз'яснення закладам освіти щодо специфіки поняття «навчання на робочому місці» як основного компонента ДФЗО на відміну від практики, стажування та інших освітніх компонентів.
- 4 Надати роз'яснення закладам освіти та роботодавцям щодо розподілу навчального навантаження між двома місцями навчання – закладом освіти та підприємством, а саме, зарахування періодів перебування на робочому місці як частини навчального навантаження.

- 5 Розробити Методичні рекомендації для закладів освіти стосовно формування навчального навантаження викладачів за освітніми програмами, що передбачають застосування ДФЗО.
- 6 Для окремих випадків розглянути можливість організації навчання за ДФЗО на підставі тристоронніх договорів про навчання із відтермінованим підписанням трудового договору, наприклад, до закінчення етапу первинної теоретичної підготовки здобувача для певних спеціальностей, здобуття робітничої професії, досягнення повноліття тощо.
- 7 Надати роз'яснення закладам освіти та роботодавцям щодо випадків оформлення здобувачів як ФОП у разі переведення на ДФЗО (зокрема під час підготовки майбутніх фахівців у сфері ІТ), які не можна вважати ДФЗО, зважаючи на юридичні аспекти взаємовідносин сторін.
- 8 Ініціювати проведення методичних семінарів для відповідальних за ДФЗО представників закладів освіти та роботодавців.
- 9 Розробити для закладів фахової передвищої освіти нормативну базу щодо формування штатного розпису та фінансового забезпечення для ДФЗО.
- 10 Внести до Наказу МОН «Про затвердження норм часу навчальної роботи та переліку основних видів навчальної, методичної, інноваційної та організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти» такі види діяльності, як розробка методичних матеріалів для ДФЗО, онлайн-консультування, кураторство ДФЗО тощо.
- 11 Рекомендувати Кабінету Міністрів України внести зміни до відповідних законодавчо-нормативних актів щодо оплати праці науково-педагогічним працівникам, уповноваженим ЗО здійснювати організацію та координацію навчання за ДФЗО.
- 12 Сприяти розробленню методичних матеріалів щодо впровадження ДФЗО з деталізацією моделей організації здобуття освіти за ДФЗО з урахуванням низки критеріїв, а саме: специфіка навчання за певними галузями знань (напр. сезонність робіт), вік, допуск на робочі місця, організаційні питання тощо.
- 13 Сприяти розробленню та впровадженню ключових показників ефективності організації навчання за ДФЗО, наприклад:
 - кількість працевлаштованих здобувачів освіти (% від прийнятих на ДФЗО);
 - кількість випускників ДФЗО, що пропрацювали не менше 1 року (% від працевлаштованих після закінчення закладу освіти);
 - результат анкет зворотного зв'язку – % позитивних відгуків;
 - рівень практичних навичок – оцінювання наставників;
 - рівень теоретичних знань (наприклад, не менше 4,2 із 5 можливих балів) та ін.
 - У співпраці із роботодавцями розробити порядок стажування викладачів, майстрів виробничого навчання, кураторів ДФЗО на підприємствах.
- 14 Сприяти нормативному врегулюванню питання працевлаштування на інженерно-технічні посади (КСС) здобувачів, що навчаються за ДФЗО.

- 15 Сприяти створенню єдиної інформаційної системи, що містить пропозиції щодо навчання за ДФЗО з можливістю пошуку за спеціальністю, закладом освіти, назвою компанії, регіоном тощо.

Для Міністерства культури, молоді та спорту

- 1 Залучити регіональні молодіжні центри, органи студентського самоврядування до організації інформаційних та профорієнтаційних кампаній, скерованих на популяризацію ДФЗО.
- 2 Провести інформаційну кампанію щодо переваг ДФЗО серед підписантів Пакту заради молоді-2020.

ДОДАТОК 1

НОРМАТИВНА БАЗА ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

.....

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 №2745-VII
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 №660-р. «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80#Text>
5. План заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 №214
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2019-%D1%80#Text>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13. 02.2019 №175 «Про затвердження складу робочої групи з реалізації I та II етапів Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти»
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2019 р. №1296 «Щодо запровадження пілотного проекту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти»
<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-zaprovadzheniya-pilotnogo-proektu-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti-z-pidgotovki-fahivciv-za-dualnoyu-formoyu-zdobuttya-osviti>

ДОДАТОК 2
НАКАЗ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ВІД
15 ЖОВТНЯ 2019 Р. №1296 «ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ПІЛОТНОГО ПРОЄКТУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ»

.....

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

15 10 20 19р.

м. Київ

№ 1296

Щодо запровадження пілотного проекту
у закладах фахової передвищої та
вищої освіти з підготовки фахівців за
дуальною формою здобуття освіти

Відповідно до статті 9 Закону України «Про вищу освіту», статті 47 Закону України «Про фахову передвищу освіту», підпункту 5 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами), та на виконання пункту 10 Плану заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 року № 214-р,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити перелік закладів фахової передвищої та вищої освіти для впровадження упродовж 2019-2023 років пілотного проекту з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти за обраними спеціальностями, (далі – Перелік), що додається.

2. Рекомендувати керівникам закладів фахової передвищої та вищої освіти згідно Переліку:

1) укласти договори про співпрацю з підприємствами, установами та організаціями щодо проведення дуального навчання;

2) зарахувати здобувачів освіти на дуальне навчання при виконанні наступних умов:

подання заяви здобувача освіти денної форми або, у разі недосягнення повноліття, заяви одного з батьків чи інших законних представників та заяви здобувача;

успішне проходження здобувачем освіти процедури відбору, яку реалізують суб'єкти господарювання спільно із закладом освіти;

підписання трестороннього договору і трудової угоди.

3) внести необхідні зміни до Положення про організацію освітнього процесу в закладах фахової передвищої та вищої освіти, в тому числі передбачити дуальне навчання;

4) забезпечити належний контроль за дотриманням безпечних і нешкідливих умов навчання, праці та побуту;

5) здійснювати моніторинг впровадження дуального навчання;

6) надавати щорічно до 15 червня звіти щодо впровадження та результатів дуального навчання державній установі «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти».

3. Державній установі «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»:

1) забезпечити науково-методичний супровід дуального навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти згідно Переліку;

2) здійснювати щорічно до 15 липня узагальнення звітів закладів фахової передвищої та вищої освіти щодо впровадження дуального навчання;

3) забезпечити постійне проведення семінарів, тренінгів, майстер-класів, інформаційної компанії щодо впровадження дуального навчання.

4. Директорату вищої освіти і освіти дорослих (Шаров О. І.) щорічно за поданням керівників закладів фахової передвищої та вищої освіти здійснювати корегування закладів освіти, що впроваджують дуальне навчання.

5 Контроль за виконання цього наказу покласти на заступника Міністра Стадного Є. А.

Міністр

Ганна НОВОСАД

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства освіти і науки України
від _____ 2019 № _____

Перелік

закладів фахової передвищої та вищої освіти для впровадження упродовж 2019-2023 років пілотного проєкту з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти за обраними спеціальностями

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ			
1.	Вінницький транспортний коледж	273 залізничний транспорт	Акціонерне товариство «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
2.	Іллінецький державний аграрний коледж	201 «Агрономія» 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	ПАТ «Жорнище» ВКАКПП «Золота Нива» ТОВ «Золоті луки» ПрАТ «Зернопродукт МХП» СТОВ «Хлібороб» ФГ «Копіївський лан»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ			
3.	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»	131 «Прикладна механіка»; 132 «Матеріалознавство»; 133 «Галузеве машинобудування»; 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	Товариство з обмеженою відповідальністю «Металургійний завод «ДНІПРОСТАЛЬ» Публічне акціонерне товариство «ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД»
		122 «Комп'ютерні науки»	Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк»
		121 «Інженерія програмного забезпечення»; 122 «Комп'ютерні науки» 123 «Комп'ютерна інженерія»; 124 «Системний аналіз» 126 «Інформаційні системи та технології»; 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»	Товариство з обмеженою відповідальністю «ІНТЕРПАЙП УКРАЇНА»
		184 «Гірництво» 192 «Будівництво та цивільна інженерія»	Акціонерне товариство «НВО «СОЗИДАТЕЛЬ» ПрАТ «ДТЕК ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ» ПрАТ «ПОЛТАВСЬКИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
4.	Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна	273 «Залізничний транспорт»; 275 «Транспортні технології за видами»	Акціонерне товариство «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
5.	Дніпровський державний технікум енергетичних та інформаційних технологій	141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» (нерегульована спеціальність)	АТ «ДТЕК ДНІПРОВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»
6.	Кам'янський державний енергетичний технікум	141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» (нерегульована спеціальність)	АТ «ДТЕК ДНІПРОВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»
7.	Національна металургійна академія України	131 «Прикладна механіка» 132 «Матеріалознавство»; 133 «Галузеве машинобудування»; 136 «Металургія» 141 «Електроенергетика; електротехніка та електромеханіка»	ТОВ «МЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСТАЛЬ»
		131 «Прикладна механіка»; 132 «Матеріалознавство»; 133 «Галузеве машинобудування»; 136 «Металургія»; 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД»
		122 «Комп'ютерні науки» 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»	ТОВ «ІНТЕРПАЙП УКРАЇНА»
8.	Державний вищий навчальний заклад «Криворізький національний університет»	133 «Галузеве машинобудування»	ПРАТ «ПІВНІЧНИЙ ПРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ» (ПРАТ «ПІВНГЗК»)
9.	Верхньодніпровський коледж Дніпровського державного аграрно-економічного університету	«Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків»;	ТОВ «АСТРА»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ			
10.	Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет»	<p>051 «Економіка»; 071 «Облік і оподаткування»; 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»; 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»</p> <p>136 «Металургія» 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» 144 «Теплоенергетика» 183 «Технології захисту навколишнього середовища»</p> <p>131 «Прикладна механіка»; 133 «Галузеве машинобудування»; 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»</p> <p>141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»</p>	<p>ПрАТ «МАРІУПОЛЬСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ ІМЕНІ ІЛЛІЧА»</p> <p>ПрАТ «МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ «АЗОВСТАЛЬ»</p> <p>ТОВ «МЕТІНВЕСТ-ПРОМСЕРВІС»</p> <p>АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»</p>
11.	Державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет»	<p>101 «Екологія» 131 «Прикладна механіка» 133 «Галузеве машинобудування» 161 «Хімічні технології та інженерія»; 184 «Гірництво»</p>	ПрАТ «АВДІЇВСЬКИЙ КОКСОХІМІЧНИЙ ЗАВОД» ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ШАХТОУПРАВЛІННЯ «ПОКРОВСЬКЕ»
12.	Донбаська державна машинобудівна академія	131 «Прикладна механіка» (Технології машинобудування)	ТОВ «КОРУМ ГРУП»
13.	Державний вищий навчальний заклад «Слов'янський коледж транспортної інфраструктури»	<p>172 «Телекомунікації та радіотехніка» 273 «Залізничний транспорт»</p>	Акціонерне товариство «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ			
14.	Житомирський національний агроекологічний університет	071 «Облік і оподаткування»	ТОВ «АБК СЕРВІС» СТОВ «Племзавод Коростишівський»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ			
15.	Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного	051 «Економіка» 071 «Облік і оподаткування» 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» 073 «Менеджмент» 075 «Маркетинг» 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 101 «Екологія» 122 «Комп'ютерні науки» 133 «Галузеве машинобудування» 181 «Харчові технології» 201 «Агрономія» 203 «Садівництво і виноградарство»	ПРАТ «Мелітопольський м'ясокомбінат» ПрАТ «Племзавод «Степной» ТОВ «Техсервіс» ПАТ «Ощадбанк» АТ КБ «ПриватБанк» ТОВ «Хегельман» Ювелірний завод «Золотий вік» ТОВ «Хегельман» ТОВ КФ «Фантазія» ТОВ СПП «Лана» ТОВ «Агро-Сервіс» Національний природний парк «Приазовський» ТОВ «Лайт-ІТ» ТОВ «Руслан-Комплект» ТОВ «Біол» ПрАТ «Племзавод «Степной» ПрАТ «Чумак» ТОВ «АФ Ольвія» ТОВ ВКФ «Мелітопольська черешня» ТОВ ВКФ «Мелітопольська черешня» ТОВ «Агролюкс» ТОВ «БЛЕСІ Фрут Компані»
		208 «Агроінженерія»	ПАТ «ЕЛЬВОРТИ» ТОВ «Гідросила «МЗТГ» ТОВ «Гідросила «ТЕТИС»
16.	Запорізький національний університет	133 «Галузеве машинобудування» 136 «Металургія» 144 «Теплоенергетика»	ПАТ «ЗАПОРІЖСТАЛЬ»
17.	ВСП «Бердянський коледж Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного»	133 «Галузеве машинобудування» 181 «Харчові технології»	ПрАТ «Бердянські жнивarki» ТОВ «Миколаївський коньячний завод»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ			
18.	Івано-Франківський національний технічний університет нафти та газу	131 «Прикладна механіка» (Технології машинобудування); 133 «Галузеве машинобудування»; 184 «Гірництво (регульована спеціальність)»; 185 «Нафтогазова інженерія та технології»; 193 «Геодезія та землеустрій»	ПРАТ «НАФТОГАЗВИДОБУВАННЯ»
19.	Рогатинський державний аграрний коледж	211 «Ветеринарна медицина»	ФГ «Персей Агро»
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ			
20.	Білоцерківський національний аграрний університет	051 «Економіка»	ТОВ «Білоцерківський завод Трібо» ТОВ «Білоцерківмаз»
		071 «Облік і аудит»	ТОВ «Білоцерківський завод Трібо» ТОВ «Білоцерківмаз»
		072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	ТОВ «Білоцерківський завод Трібо»
		073 «Менеджмент»	ТОВ «Білоцерківський завод Трібо» ТОВ «Білоцерківмаз»
		076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	ТОВ «Білоцерківмаз»
		201 «Агрономія»	ТОВ «Агрофірма Колос» Сквирського району Київської області ТОВ «Сингента», м. Київ
		204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	ТОВ «Селекційний центр свинарства» Гаврилівський птаховничий комплекс
		207 «Водні біоресурси та аквакультура»	ПраТ «ЧЕРНІГІВРИБГОСП», ТОВ «СКВИРАПЛЕМРИБГОСП»
		211 «Ветеринарна медицина»	СТОВ «Агросвіт» Миронівського району Київської області
21.	Національний університет харчових технологій	141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	ПраТ «ДТЕК КИЇВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»
		131 «Прикладна механіка»; 133 «Галузеве машинобудування»; 181 «Харчові технології»	ПраТ «ОБОЛОНЬ»
22.	Державний університет інфраструктури та технологій	273 «Залізничний транспорт»	Акціонерне товариство «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
23.	Державний вищий навчальний заклад «Київський електромеханічний коледж»	141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»; 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»; 172 «Телекомунікації та радіотехніка»; 273 «Залізничний транспорт»	Акціонерне товариство «УКРАЇНЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
24.	Державний вищий навчальний заклад «Київський енергетичний коледж»	141 « Електромонтер (робоча професія)»*; «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» (нерегульована спеціальність)	ПРАТ «ДТЕК КИЇВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»
КИРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ			
25.	Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті	051 «Економіка» 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; 073 «Менеджмент»	ПрАТ «Гідросила Груп» АТ «Гідросила» АТ «Ельворті» ПрАТ «Торговий дім «Гідросила» ПрАТ «Металіст» ТОВ «Кіровоградський інструментальний завод «ЛЕЗО» ПрАТ «Гідросила ЛЕДА»
ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ			
26.	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля	133 «Галузеве машинобудування» 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» 161 «Хімічні технології та інженерія»	ТОВ «Науково-виробниче об'єднання «Зоря» ПрАТ «Хімпроект» ПрАТ НЦВР «РІЗІКОН» ПрАТ «Сєверодонецький ОРХІМ» ПрАТ «Хімтехнологія»
27.	Луганський національний аграрний університет	071 «Облік і оподаткування» 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» 075 «Маркетинг» 193 «Геодезія та землеустрій» 201 «Агрономія» 208 «Агроінженерія»	Філія-Луганське обласне управління публічного АТ «ОЩАДБАНК» ТОВ «АГРО-ПЛЮС 1» Філія АТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України «Легендарненський елеватор» ДП «Луганський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» Дочірнє підприємство «Ілліч-Агро Донбас» Публічного акціонерного товариства «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» ТОВ СП «Нібулон» ТОВ «САНФЛАУЕР»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ			
28.	Львівський національний аграрний університет	133 «Галузеве машинобудування»	ТзОВ «Аріес Україна» Дочірнє підприємство «ЕН ДЖІ Метал Україна» ТзОВ «Енергомонтажвентиляція»
		141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	ПрАТ «Львівобленерго» м. Львів ДТЕК «Добротвірська ТЕС»
		193 «Геодезія та землеустрій»	ТзОВ «Західземлепроект»
		201 «Агрономія»	ТзОВ «Агро ЛВ Лімітед» ПАП «Агропродсервіс» ТОВ «Захід-Агро МХП»
		202 «Захист та карантин рослин»	ТзОВ «Агро ЛВ Лімітед» ПАП «Агропродсервіс» ТОВ «Захід-Агро МХП»
		203 «Садівництво та иноградарство»	Лабораторія садівництва Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААНУ ФГ «Коник»
		208 «Агроінженерія»	ТзОВ «Агро ЛВ Лімітед» (Мрія) ТОВ «Захід-Агро МХП» ТОВ «Компанія ЛАН» ТзОВ «Галичина Захід»
		274 «Автомобільний транспорт»	ПРАТ «Галичина-Авто» ТОВ «ФХ Сервіс»
29.	Полтавський Національний технічний університет імені Юрія Кондратюка	133 «Галузеве машинобудування» 184 «Гірництво (регульована спеціальність)»; 185 «Нафтогазова інженерія та технології»; 193 «Геодезія та землеустрій»	ПрАТ «НАФТОГАЗВИДОБУВАННЯ»
30.	Політехнічний коледж Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського	141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» Кваліфікація «Технік-електромеханік гірничий»	Приватне акціонерне товариство «ПОЛТАВСЬКИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»
31.	Березоворудський аграрний коледж Полтавської державної аграрної академії	204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	ФГ «Тетяна 2011»
		201 «Агрономія» 208 «Агроінженерія»	ТОВ «Баришівська зернова компанія»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
РІВНЕНЬКА ОБЛАСТЬ			
32.	Національний університет водного господарства та природокористування	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	АТ КБ «ПриватБанк»
		076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	ТОВ «Епіцентр К»
		133 «Галузеве машинобудування»	ПАТ «РІВНЕАЗОТ» ТзОВ «Т-Стиль» ПП «Компанія Автоленд»
		141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	ТОВ «Високовольтний союз-РЗВА»
		184 «Гірництво»	ДП «Львіввугілля» ПАТ «Рафалівський кар'єр»
		192 «Будівництво та цивільна інженерія»	Товариство з обмеженою відповідальністю «Реноме-євробуд»
		193 «Геодезія та землеустрій»	Державне підприємство «Рівненський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» Державне підприємство «Науково-дослідний та проектний інститут землеустрою»
		201 «Агрономія»	ТОВ «АГРОСЕМ» ТОВ «Дедденс Агро» Група компаній «VITAGRO»
		274 «Автомобільний транспорт»	ТзОВ «Камаз-Транс-Сервіс» Група компаній «Автоград»
		275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»	ТзОВ «Камаз-Транс-Сервіс» Командитне товариство «Рівне-пас»
33.	Мирогощанський аграрний коледж	141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	ТОВ ВКФ «Великом»
		201 «Агрономія»	ТзОВ «Дубенська аграрна компанія»
		204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»	ФГ «Думолко»
		208 «Агроінженерія»	ТзОВ «Райз-Захід» ТзОВ «Агро-Класик»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
СУМСЬКА ОБЛАСТЬ			
34.	Сумський національний аграрний університет	201 «Агрономія»	ТОВ «Кернел-Трейд»
		208 «Агроінженерія»	ТОВ «Кернел-Трейд»
		211 «Ветеринарна медицина»	ТОВ «Вітчизна»
		211 «Ветеринарна медицина»	ТОВ «Глобино»
		204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»	ТОВ «Глобино»
		181 «Харчові технології»	ТОВ «Глобино»
35.	Сумський державний університет	122 «Комп'ютерні науки»	ТОВ «Неткрекер» ПРАТ «MindK» ТОВ «Портован» ПРАТ «AMC Bridge»
		231 «Соціальна робота»	ТОВ «Неткрекер»
36.	Машинобудівний коледж Сумського державного університету	133 «Галузеве машинобудування»	ТОВ «Гуала Пак Кложерс»
		186 «Видавництво та поліграфія»	ПРАТ «Технологія» ТОВ «Гуала Пак Україна»
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ			
37.	Харківський державний університет харчування та торгівлі	181 «Харчові технології»	ТОВ «Тайфун-2000» (м. Харків) ТОВ «Чигринов» (м. Харків) ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПЕР»
38.	Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	131 «Прикладна механіка»; 133 «Галузеве машинобудування»; 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка»; 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»; 142 «Енергетичне машинобудування»; 144 «Теплоенергетика»; 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»; 173 «Авіоніка»; 272 «Авіаційний транспорт»; 274 «Автомобільний транспорт»	ДП «АНТОНОВ» АТ «МОТОР СІЧ» АТ «ФЕД» ДП «ХМЗ «ФЕД» ДП «КБ «ПІВДЕННЕ» АТ «ТУРБОАТОМ» ДП «ІВЧЕНКО-ПРОГРЕС» ДП «ДЕРЖАВНЕ КИЇВСЬКЕ КОНСТРУКТОРСЬКЕ БЮРО КБ «ЛУЧ» ДП «ЛРЗ «МОТОР»

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
39.	Український державний університет залізничного транспорту	151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»; 172 «Телекомунікації та радіотехніка»; 273 «Залізничний транспорт»; 275 «Транспортні технології за видами»	Акціонерне товариство «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
40.	Державний вищий навчальний заклад «Харківський коледж транспортних технологій»	151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»; 273 «Залізничний транспорт» 275 «Транспортні технології за видами»	Акціонерне товариство «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
41.	Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»	226 «Фармація, промислова фармація»	Товариство з обмеженою відповідальністю «Фармацевтична компанія «Здоров'я»
		133 «Галузеве машинобудування, спеціалізація»	ПРАТ «ХТЗ»
		133-01 «Автомобілі і трактори»	ПАТ «Турбоатом»
		145 «Гідроенергетика» 121 «Інженерія програмного забезпечення»; 122 «Комп'ютерні науки»; 126 «Інформаційні системи і технології» 142 «Енергетичне машинобудування» 152 «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка» 113 «Прикладна математика»; 122 «Комп'ютерні науки» 142. «Енергетичне машинобудування» 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»;	Компанія «Nix Solutions Ltd.» ПАТ «Турбоатом» ДП «Завод імені В.О. Малишева» ТОВ «Автомобільний дім Соллі-Плюс» СТО «MOTOR SERVICE», м. Харків ДП «Електроважмаш» ПАТ «Турбоатом», ТОВ «Біір Україна» ПАТ «Турбоатом», ТОВ «Біір Україна» ПАТ «Турбоатом» ТОВ «Корум Груп»З
		131 «Прикладна механіка» (Технології машинобудування)	ТОВ «Корум Груп»
		42.	Харківська державна зооветеринарна академія
211 «Ветеринарна медицина»	ТОВ «Ветсинтез» СТОВ «Гусарівське» ТОВ «Агрофірма «Пісчанська»		
212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»	ТОВ «Агрофірма «Пісчанська» Красноградського району Харківської області		

№ з/п	Назва закладу вищої освіти згідно з даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти	Спеціальність згідно з постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266	Назва підприємства, установи, організації відповідно до даних, які значаться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ХЕРСОНЬКА ОБЛАСТЬ			
43.	ВСП «Новокаховський коледж Таврійського ДАТУ імені Дмитра Моторного»	193 «Геодезія та землеустрій» 208 «Агроінженерія»	ТОВ Науково-виробниче підприємство «Херсонський машинобудівний завод» Фермерське господарство «Катюша» ТОВ «Агротек», ПрАТ «Бериславський машинобудівний завод»
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ			
44.	ВП НУБіП України «Бобровицький коледж економіки та менеджменту»	201 «Агрономія»	ТОВ «ДЖІН ЕНД СІДЗ» (ВНІС) СТОВ «Прогрес» ТОВ «Світанок» СТОВ «Інтер»
		204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»	ТОВ «Рожнівка-Агро» ТОВ «Нива Переяславщини» ТОВ «Світанок»
		205 «Лісове господарство»	ТОВ «Чернігівський горіх» ДП «Бобровиця райагролісництво» Бобровицького району ДП «Ніжинське лісове господарство»

Генеральний директор

Олег ШАРОВ

ДОДАТОК 3

РОБОЧА ГРУПА З ДООПРАЦЮВАННЯ ОПИТУВАЛЬНИКА

.....

1. В. Бахрушин, професор Національного університету «Запорізька політехніка», член Національної команди експертів з реформування вищої освіти.
2. О. Давліканова, координаторка проєктів Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні.
3. С. Леу, старша менеджерка з розвитку трудового потенціалу проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України», FHI360 | Global Education, Employment, and Engagement.
4. І. Лилик, президент ВГО «Українська Асоціація Маркетингу».
5. А. Лукасевич, заступник виконавчого директора з правових питань Федерації металургів України.
6. І. Осадчук, менеджер з навчання та оцінювання Департаменту по роботі з внутрішнім клієнтом Академії ДТЕК.
7. В. Романенко, доцент кафедри вищої математики імені проф. Можара В.І. Національного університету харчових технологій, кандидат фізико-математичних наук.
8. М. Романов, Начальник навчально-методичного відділу Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».
9. Є. Савенко, керівник проєктів департаменту корпоративної культури та розвитку персоналу ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДИНГ».
10. М. Сірик, директор Навчально-наукового інституту харчових технологій та бізнесу Харківського державного університету харчування та торгівлі.
11. А. Чайковська, завідувачка науково-методичного кабінету неперервної професійної освіти та освіти дорослих Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти».

ДОДАТОК 4

КЕЙС ВПРОВАДЖЕННЯ ДФЗО В ДВНЗ «ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

.....

За звітний період Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет» (ДВНЗ «ПДТУ») на підставі Наказу від 02 грудня 2019 року № 230-05 впроваджував ДФЗО за низкою спеціальностей, детальну інформацію про які представлено у таблиці 1. Для реалізації усіх процесів у закладі створено структурний підрозділ «Навчально-науковий центр «Академія безперервної освіти та освітніх технологій «LIFELONG LEARNING».

Таблиця 10
Кількісний склад здобувачів освіти ДВНЗ «ПДТУ», які навчаються за ДФЗО

Спеціальність	Кількість здобувачів освіти бакалаврату	Загальна кількість	Чоловіки	Жінки
136 «Металургія»	Курс 3	1	1	0
	Курс 4	3	2	1
141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	Курс 3	5	5	0
	Курс 4	3	3	0
151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»	Курс 3	5	4	1
	Курс 4	0	0	0
071 «Облік та оподаткування»	Курс 3	1	0	1
	Курс 4	1	1	0
051 «Економіка»	Курс 3	3	1	2
	Курс 4	0	0	0
133 «Галузеве машинобудування»	Курс 3	0	0	0
	Курс 4	1	1	0
Всього		23	18	5

Усіх здобувачів освіти, які виявили бажання навчатись за ДФЗО, було переведено на ДФЗО протягом 1-го місяця від початку другого семестру 2019-2020 н.р. на підставі Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти у ДВНЗ «ПДТУ», двосторонніх договорів про співпрацю з підприємствами-роботодавцями, заяв здобувачів освіти та тристоронніх договорів з кожним здобувачем освіти на реалізацію визначеної діяльності.

Оскільки основним критерієм відбору партнерів-роботодавців для ПДТУ є зацікавленість у підготовці кваліфікованих кадрів, то у рамках реалізації пілотного проекту університет співпрацює з трьома підприємствами, а саме: ПрАТ «Металургійний комбінат «АЗОВСТАЛЬ», ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» та ТОВ «МЕТІНВЕСТ-ПРОМСЕРВІС». З кожним підприємством рішення про співпрацю приймалось у порядку обговорення спільних

проблем та пошуку шляхів їх вирішення. Основними причинами впровадження ДФЗО визначено наступні: якість освіти, поєднання теорії та практики на робочому місці (університет), якість підготовки фахівців у закладі вищої освіти за потребами підприємства (роботодавець) та гарантоване працевлаштування (здобувач освіти).

Критерії відбору роботодавців-партнерів та критерії відбору здобувачів освіти на навчання за ДФЗО відображено у Положенні про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти у ДВНЗ «ПДТУ». Слід наголосити, що критерії розроблено спільно з Компанією METINVEST, до якої входять партнери-роботодавці. Наставників від ПДТУ обирають з-поміж науково-педагогічних працівників кафедр, на яких здобувачі навчаються за ДФЗО.

Програму навчання складають із окремих програм кожного семестру спільно куратори від ПДТУ та підприємства. Зміст програми формують згідно з потребами підрозділів, у яких здобувачі навчаються за ДФЗО, відповідно до професійного стандарту. Навчальний план здобувачів, які навчаються за ДФЗО, узгоджено ЗВО та підприємством на навчальний рік.

Згідно з графіком навчального процесу ДФЗО на 3 та 4 курсах здобувачі освіти опрацьовують навчальне навантаження на робочому місці – загалом 46-47 % за навчальний рік, що становить 8 та 12 кредитів на семестр, відповідно. Зазвичай здобувачі навчаються кілька тижнів у закладі освіти та кілька тижнів на робочому місці. Оплату праці отримують лише за період перебування на робочому місці. Кожен здобувач також має можливість отримувати додаткову стипендію від роботодавця за високий рейтинг успішності навчання.

Наприкінці кожного семестру оцінюють результати навчання здобувачів за ДФЗО, які відображаються у відомостях успішності (табл. 2).

Таблиця 11
Порівняльний аналіз успішності здобувачів освіти, що навчаються за ДФЗО та іншою формою здобуття освіти

№ з/п	Контрольна група				Експериментальна група (дуальна форма здобуття освіти)			
	Спеціальність	Кількість здобувачів	Середній бал	Якісний показник, %	Спеціальність	Кількість здобувачів	Середній бал	Якісний показник, %
1	136 «Металургія»	24	58	58	136 «Металургія»	4	87	87
2	141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	60	45	45	141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	8	82	82
3	151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»	45	62	62	151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»	5	94	94

№ з/п	Контрольна група				Експериментальна група (дуальна форма здобуття освіти)			
	Спеціальність	Кількість здобувачів	Середній бал	Якісний показник, %	Спеціальність	Кількість здобувачів	Середній бал	Якісний показник, %
4	071 «Облік та оподаткування»	4	87	87	071 «Облік та оподаткування»	2	94	94
5	051 «Економіка»	4	94	94	051 «Економіка»	3	94	94
6	133 «Галузеве машинобудування»	19	53	53	133 «Галузеве машинобудування»	1	97	97

Координатори, куратори університету та підприємств постійно співпрацюють з питань розроблення змісту навчальних програм, графіка та результатів навчання тощо. Для реалізації ДФЗО призначають одного наставника від кафедри університету та одного наставника від підрозділу підприємства, які мають у розпорядженні повний навчальний план кожного студента за необхідною спеціальністю з робочими програмами навчальних дисциплін. Згідно з індивідуальною робочою програмою навчання на підприємстві куратор за кожним модулем оцінює отримані знання, що фіксує у відомості. Вісім викладачів ПДТУ пройшли стажування на підприємствах за тематикою «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» (5) та за тематикою «Економіка підприємств» (3).

З досвідом розгортання ДФЗО можна ознайомитися на сайтах університету та партнерів-роботодавців.

АВТОРИ

Автори звіту:

О. Давліканова (розробка первинного варіанта опитувальника, аналіз даних закладів вищої освіти, підготовка попередніх висновків та рекомендацій, опис проєкту), **Т. Іщенко** та **А. Чайковська** (опис нормативно-правової бази для впровадження ДФЗО, аналіз даних закладів фахової передвищої освіти, опис роботи Науково-методичного центру ВФПО, попередні висновки по закладам фахової передвищої освіти).

Рецензійна група:

В. Бахрушин, професор Національного університету «Запорізька політехніка», член Національної команди експертів з реформування вищої освіти

В. Бугайчук, керівник Навчально-наукового центру дуальної освіти Житомирського національного агроекологічного університету (Поліського національного університету), кандидат економічних наук, доцент

О. Бучинська, кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу ім. А.Ф. Павленка КНЕУ

Т. Васильєва, директор Навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького Сумського державного університету, доктор економічних наук, професор

Л. Василега, директор Департаменту розвитку персоналу та кадрової політики АТ «Укрзалізниця»

С. Леу, старший менеджер з розвитку трудового потенціалу проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України», FHI360 Global Education, Employment, and Engagement

І. Лилик, президент ВГО «Українська Асоціація Маркетингу»

А. Лукасевич, заступник виконавчого директора з правових питань Федерації металургів України

І. Осадчук, менеджер з навчання та оцінювання Департаменту по роботі з внутрішнім клієнтом Академії ДТЕК

І. Перезовова, координатор дуальної освіти в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу, завідувач кафедри підприємництва та маркетингу, доктор економічних наук, професор

К. Разумна, старший викладач кафедри іноземних мов Житомирського національного агроекологічного університету (Поліського національного університету)

В. Романенко, доцент кафедри вищої математики імені проф. Можара В.І. Національного університету харчових технологій, кандидат фізико-математичних наук

М. Романов, начальник навчально-методичного відділу Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Є. Савенко, керівник проєктів департаменту корпоративної культури та розвитку персоналу ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДИНГ»

А. Семенчук, начальник центру професійного навчання ПРАТ «ДТЕК Київські електромережі»

М. Сірик, директор Навчально-наукового інституту харчових технологій та бізнесу Харківського державного університету харчування та торгівлі

Загальна редакція:

О. Давліканова, Т. Іщенко, С. Кретович, В. Лутак, А. Чайковська.

Це видання друкується на папері, отриманому з лісового господарства сталого ведення.

Погляди, висловлені в цій публікації, не обов'язково відображають погляди Фонду ім. Фрідріха Еберта.

Комерційне використання всіх публікацій та інших матеріалів, виданих Фондом ім. Фрідріха Еберта (ФФЕ) та Науково-методичним центром ВФПО, не дозволяється без письмового дозволу цих організацій.

